

JOB-MONITOR 2012

STUDENTTEVERDENHEID IN HET MBO

JOB-MONITOR 2012

STUDENTTEVREDENHEID IN HET MBO

VOORWOORD

Beste lezer,

Voor u ligt het kersverse JOB-monitorrapport van 2012.

Voor de zevende keer op rij hebben de mbo-studenten de mogelijkheid gehad om de eigen instelling en opleiding weer eens kritisch te onder de loep te nemen. Alle aspecten die te maken hebben met het onderwijs worden in de JOB-monitor belicht. Denk dan aan het roosterbeleid, stages, de lessen, veiligheid op school en wat met name belangrijk is: de inspraak van studenten. Want de mbo-studenten zijn de toekomst en tegelijkertijd ook de klanten die het onderwijs dagelijks meemaken en daarom is het meten van studenttevredenheid en studentenparticipatie zo belangrijk. Je kunt de kwaliteit van het onderwijs alleen maar verbeteren als het helder is waar de pijnpunten zitten. En daar biedt de JOB-monitor een platform voor. De resultaten van de JOB-monitor dienen vervolgens als een handreiking voor scholen en ook voor studentenraden.

Deze editie van de JOB-monitor staat in het teken van LIKE/UNLIKE, een knipoog naar Facebook. Waar steekt de student zijn duim voor omhoog en waarvoor omlaag? Bij de aftrap van de JOB-monitor, die op 5 december op ROC Mondriaan plaatsvond, konden de aanwezige studenten van een aantal stellingen aangeven of ze het ermee eens waren of niet. De JOB-monitor werd vervolgens letterlijk geliked door een vertegenwoordiger van het ministerie in de vorm van het zetten van een grote stempel met LIKE erop. En vanaf die dag is het van start gegaan: 4 maanden lang hebben de mbo-studenten de monitor ingevuld. Er doen dit jaar 65 instellingen mee en dit resulteert in een enorm responsaantal. We hebben het record van de vorige editie (ruim 155.000) verbroken: deze editie hebben meer dan 215.000 mbo-studenten de JOB-monitor ingevuld. We mogen trots zijn dat we met z'n allen dit aantal hebben bereikt!

De studentenvakbond JOB, die staat voor alle mbo-studenten, heeft met de resultaten de agenda en de speerpunten voor het mbo opgesteld. Wij moedigen de scholen en de politiek van harte aan om onze aanbevelingen mee te nemen in het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Hoe het onderwijs het beste verbeterd kan worden? Door samen aan de slag te gaan met de resultaten. We merken nu nog te vaak dat er in ivoren torens plannen worden gesmeed en worden doorgevoerd zonder de inspraak van studenten. Wij willen daarom alle scholen op het hart drukken om de kennis en de ervaring te gebruiken van de studenten die ze binnenboord hebben. Want onderwijs maak je samen!

Amsterdam, 15 juni 2012

Namens JOB,
Preston Henshuijs, voorzitter JOB

INHOUD

1	INLEIDING	9
1.1	Achtergrond	9
1.2	Onderzoeksopzet	9
1.3	Respons	10
1.4	Indeling vragen in clusters	13
1.5	Verder in dit rapport	13
2	JOB OVER DE RESULTATEN	17
3	ONDERWIJS	23
3.1	Lessen	23
3.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	23
3.1.2	Verschillen tussen studenten	27
3.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	29
3.2	Onderwijstijd	30
3.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	30
3.2.2	Verschillen tussen studenten	31
3.3	Samenvatting	33
4	TOETSING	35
4.1	Toetsing	35
4.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	35
4.1.2	Verschillen tussen studenten	38
4.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	40
4.2	Samenvatting	41
5	BEGELEIDING	43
5.1	Studiebegeleiding	43
5.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	43
5.1.2	Verschillen tussen studenten	45
5.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	47
5.2	Keuze-/loopbaanbegeleiding	48
5.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	48
5.2.2	Verschillen tussen studenten	51
5.2.3	Verschillen naar opleidingsrichting	52
5.3	Samenvatting	53

6	COMPETENTIES	55
6.1	Competenties	55
6.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	55
6.1.2	Verschillen tussen studenten	60
6.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	62
6.2	Samenvatting	63
7	STAGE/WERKPLEK	65
7.1	Stage (bol)	65
7.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	65
7.1.2	Verschillen tussen studenten	71
7.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	72
7.2	Werkplek (bbl)	73
7.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	73
7.2.2	Verschillen tussen studenten	78
7.2.3	Verschillen naar opleidingsrichting	80
7.3	Samenvatting	81
8	VEILIGHEID EN SFEER	83
8.1	Veiligheid en sfeer	83
8.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	83
8.1.2	Verschillen tussen studenten	86
8.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	88
8.2	Activiteiten buiten lestijd	89
8.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	89
8.2.2	Verschillen tussen studenten	89
8.3	Samenvatting	91
9	INFORMATIE EN ORGANISATIE	93
9.1	Informatie	93
9.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	93
9.1.2	Verschillen tussen studenten	95
9.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	96
9.2	Organisatie	97
9.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	97
9.2.2	Verschillen tussen studenten	99
9.2.3	Verschillen naar opleidingsrichting	101
9.3	Samenvatting	101
10	VOORZIENINGEN	103
10.1	Studeren met een beperking	103
10.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	103
10.1.2	Verschillen tussen studenten	105
10.2	Onderwijsfaciliteiten	106

10.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	106
10.2.2	Verschillen tussen studenten	109
10.2.3	Verschillen naar opleidingsrichting	110
10.3	Kantine	111
10.3.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	111
10.3.2	Verschillen tussen studenten	111
10.4	Samenvatting	112
11	INSPRAAK	115
11.1	Mogelijkheid inspraak	115
11.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	115
11.1.2	Verschillen tussen studenten	116
11.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	117
11.2	Belang dat de school hecht aan inspraak	117
11.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	117
11.2.2	Verschillen tussen studenten	118
11.2.3	Verschillen naar opleidingsrichting	119
11.3	Zelf actief meedenken over beleid	120
11.3.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	120
11.3.2	Verschillen tussen studenten	121
11.3.3	Verschillen naar opleidingsrichting	122
11.4	Samenvatting	123
12	ALGEMEEN OORDEEL	125
12.1	School en studie	125
12.1.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	125
12.1.2	Verschillen tussen studenten	127
12.1.3	Verschillen naar opleidingsrichting	128
12.2	Rapportcijfers	129
12.2.1	Veranderingen ten opzichte van eerdere jaren	129
12.2.2	Verschillen tussen studenten	129
12.3	Samenvatting	130
13	WAT BEPAALT TEVREDENHEID?	133
13.1	Verschillen tussen instellingen	133
13.2	Verschillen tussen opleidingsrichting	136
13.3	Profiel van een tevreden student	139
13.4	Samenvatting	142
Bijlage A	Respons naar achtergrondkenmerken	145
Bijlage B	Indeling in clusters	149
Bijlage C	Vragenlijst	153
Bijlage D	Gebruikte afkortingen	161
Bijlage E	Lijst van tabellen en figuren	163

1 INLEIDING

1.1 ACHTERGROND

Dit jaar brengt JOB, de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs, belangenbehartiger van een half miljoen mbo-studenten, voor de zevende keer de tevredenheid van studenten over hun onderwijs voor het voetlicht in de JOB-monitor. Met de informatie die in deze monitor verzameld is, biedt JOB handvatten aan studenten(-raden) en instellingen om (samen) te werken aan onderwijsverbetering. Het onderzoek is uitgedacht en gecoördineerd door JOB en uitgevoerd door onderzoeksbureau ResearchNed.

1.2 ONDERZOEKSOPZET

De JOB-monitor wordt sinds 2008 volledig online afgenomen. In de JOB-monitor 2012 hadden studenten van 5 december 2011 tot en met 30 maart 2012 de mogelijkheid de vragenlijst op een speciaal daarvoor ingerichte website in te vullen. Alle mbo-studenten in Nederland kunnen online deelnemen aan de JOB-monitor. Dit wordt gefaciliteerd doordat studenten (op beveiligde wijze) in het onderzoek kunnen participeren door in te loggen via DUO. Hiertoe heeft DUO in samenwerking met ResearchNed een inlogfaciliteit ontwikkeld waarin alle actuele inschrijvingen in het bekostigd mbo zijn opgenomen. Zodra een student op basis van zijn persoonsgebonden nummer (pgn) in combinatie met zijn geboortedatum is herkend bij DUO, wordt de student automatisch doorgelinkt naar de enquêteservers van ResearchNed waar de vragenlijst kan worden ingevuld. Voordeel van deze methode is dat studenten hooguit één keer de vragenlijst kunnen invullen met een voor hen al bekend uniek nummer, tussentijds de vragenlijst kunnen stoppen en dat het daarnaast mogelijk is een groot deel van de relevante achtergrondkenmerken te koppelen vanuit bestaande studentenadministraties. Deze methode laat bovendien de ruimte aan studenten om de vragenlijst in te vullen buiten de onderwijsinstelling. De oproep tot het invullen van de vragenlijst lag in eerste instantie bij de mbo-instellingen zelf. Er was promotiemateriaal (posters) beschikbaar dat instellingen konden gebruiken om het onderzoek onder de aandacht van studenten te brengen. Tijdens het veldwerk zijn voor een instelling rappels verstuurd vanuit ResearchNed aan de door de instelling aangeleverde e-mailadressen. Daarnaast voerde JOB gedurende het veldwerk actief campagne via de sociale media en de studentenraden om het onderzoek onder de aandacht van de studenten te brengen. Om tegemoet te komen aan de wensen van de instellingen is de dataverzamelingsperiode in 2012 verkort van zes maanden naar vier maanden. Ook is de start van het veldwerk een maand naar voren gehaald. Hierdoor is het mogelijk de uitkomsten nog in het studiejaar op te leveren waarin de enquête is afgenomen om daarmee zo actueel mogelijke input te geven voor kwaliteitsverbetering in het daaropvolgende studiejaar.

1.3 RESPONS

In 2012 namen 65 van de 66 instellingen actief deel aan de JOB-monitor. Met deze instellingen sloot JOB een deelnameovereenkomst af waarin aan de instelling een inspanningsverplichting werd gesteld om de respons te stimuleren en deelname aan de enquête te organiseren. Tezamen geven deze instellingen onderwijs aan 497.656 van de in totaal 516.532 studenten in het mbo.

Tabel 1: Overzicht respons JOB-monitor 2012

	Aantal	%
<i>Mbo-studenten</i>		
Populatie	516.532	
Brutorespons	227.128	44,0
Nettorespons	215.602	41,7
<i>Instellingen</i>		
Populatie	66	
Brutorespons	66	100,0
Nettorespons	65	98,5

Bron: JOB-monitor 2012

De brutorespons van de JOB-monitor is 227.128 (tabel 1). Op deze groep is een aantal checks gedaan om te garanderen dat de nettorespons zich beperkt tot de studenten die de vragenlijst serieus hebben ingevuld. Uiteindelijk blijft er een groep van 215.602 studenten over op basis waarvan de analyses in dit onderzoek gedaan zijn. Er zijn vier checks uitgevoerd:

1. Niet-complete vragenlijsten worden meegenomen, mits minimaal 40 procent van de vragen is beantwoord.
2. Een vragenlijst mag niet te snel ingevuld zijn. Gemiddeld doen studenten acht minuten over het invullen van de lijst. Als studenten de lijst in minder dan vijf minuten hebben ingevuld, worden de vragenlijsten buiten beschouwing gelaten.
3. Er wordt ook gekeken naar het antwoordpatroon: van studenten die meer dan 85 procent van de lijst hetzelfde antwoord geven (telkens 1, 2, 3, 4 of 5), worden de vragenlijsten niet meegenomen.
4. Tot slot heeft een aantal instellingen in hun labelbestand aangegeven welke studenten een bedrijfsopleiding volgen en daardoor geen mening kunnen hebben over de punten waarop een instelling in de JOB-monitor beoordeeld wordt: ze hebben immers geen les binnen de instelling.

In tabel 2 is de nettorespons per instelling weggegeven. Hierin is te zien dat ook van Zadkine (de instelling die niet actief deelnam aan de JOB-monitor 2012) een klein aantal studenten op eigen initiatief toch de vragenlijst over hun onderwijs invulde. De antwoorden van deze studenten

worden meegenomen in het landelijke beeld van de studenttevredenheid. Het aantal studenten is echter te laag om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over het onderwijs binnen Zadkine. Voor de overige instellingen geldt dat de respons voldoende is om ten minste op het niveau van de instelling resultaten weer te geven. Bij een aantal instellingen is de respons zelfs zo hoog dat ook uitsplitsingen naar groepen binnen de instelling verantwoord mogelijk zijn. In tabel 4 tot en met tabel 12 in bijlage A is de respons naar diverse achtergrondkenmerken weergegeven.

Tabel 2: Nettorespons, naar instelling

	Populatie	Respons	%
De Eindhovense School	1.457	1.188	81,5
SintLucas	1.389	1.072	77,2
AOC de Groene Welle	1.223	930	76,0
SOMA College	854	647	75,8
Hoornbeeck College	5.168	3.392	65,6
ROC Kop van Noord-Holland	3.013	1.914	63,5
De Rooi Pannen	6.065	3.787	62,4
Clusius College	1.702	1.041	61,2
Mediacollege Amsterdam	2.018	1.219	60,4
Gilde Opleidingen	9.667	5.827	60,3
Grafisch Lyceum Utrecht	1.882	1.125	59,8
Nimeto Utrecht	1.480	865	58,4
Scheepvaart- en Transport College	4.012	2.344	58,4
Koning Willem I College	11.913	6.841	57,4
Hout- en Meubileringscollege	2.902	1.628	56,1
Landstede Servicebureau	10.722	5.988	55,8
Wellantcollege	3.730	2.030	54,4
CIBAP vakcollege	1.490	799	53,6
ROC Menso Alting	563	293	52,0
Deltion College	13.710	6.993	51,0
Drenthe College	8.400	4.265	50,8
ROC West-Brabant	16.807	8.446	50,3
ROC Zeeland	7.682	3.865	50,3
Grafisch Lyceum Rotterdam	3.853	1.911	49,6
Groenhorst College	2.904	1.435	49,4
ROC Aventus	11.607	5.634	48,5
AOC Friesland	1.468	709	48,3
ID College	11.385	5.465	48,0
ROC Tilburg	9.148	4.291	46,9
ROC Nijmegen	8.663	4.037	46,6
SVO Opleidingen	1.803	836	46,4
Alfa College	10.838	5.017	46,3
Graafschap College	8.751	4.026	46,0

Friesland College	9.830	4.461	45,4
Noorderpoortcollege	13.843	6.245	45,1
ROC Rijn IJssel	13.478	6.013	44,6
ROC Horizon College	12.588	5.430	43,1
Leeuwenborgh Opleidingen	8.220	3.506	42,7
ROC A12	6.185	2.613	42,2
ROC Friese Poort	13.243	5.584	42,2
ROC Midden-Nederland	19.137	8.068	42,2
ROC Mondriaan	17.981	7.245	40,3
ROC van Twente	22.896	9.145	39,9
Amarantis Onderwijsgroep	19.372	7.706	39,8
Da Vinci College	7.739	3.045	39,3
ROC de Leijgraaf	7.028	2.590	36,9
CITAVERDE College	1.992	724	36,3
ROC RIVOR	3.188	1.158	36,3
Regio College	5.501	1.983	36,0
Albeda College	22.461	8.067	35,9
ROC van Amsterdam	27.933	9.450	33,8
ROC Flevoland	6.110	1.995	32,7
AOC Oost	2.753	887	32,2
ROC Eindhoven	17.221	5.437	31,6
Nova College	13.361	4.204	31,5
ROC Ter AA	4.875	1.511	31,0
ROC Leiden	8.453	2.532	30,0
Lentiz Onderwijsgroep	1.331	393	29,5
Arcus College	8.406	2.402	28,6
ROC Westerschelde	2.410	599	24,9
Helicon Opleidingen	8.345	2.045	24,5
Berechja College	115	25	21,7
AOC Terra	2.211	457	20,7
Edudelta Onderwijsgroep	981	168	17,1
Leidse Instrumentmakersschool	200	32	16,0
Zadkine	18.876	22	0,1
Totaal	516.532	215.602	41,7

Bron: JOB-monitor 2012

Ondanks een enorme groei in het aantal respondenten dit jaar, blijven er grote verschillen bestaan tussen instellingen wat de bereikte responspercentages betreft. Voor verschillen tussen en binnen instellingen is daarom een weegfactor bepaald. Hiervoor is de verdeling van de respons vergeleken met de populatie op basis van een aantal kenmerken die samenhangen met tevredenheid (opleidingsrichting, instelling, geslacht, etniciteit, niveau en leerweg). Om ervoor te zorgen dat de resultaten zijn gebaseerd op een proportioneel correct verdeelde steekproef, zijn

vervolgens weegfactoren berekend. Ondervertegenwoordigde groepen tellen hierbij zwaarder mee in het landelijke totaalgemiddelde, oververtegenwoordigde groepen hebben juist een kleiner gewicht gekregen.

1.4 INDELING VRAGEN IN CLUSTERS

De vragen in de JOB-monitor kunnen worden ingedeeld in inhoudelijke thema's (zie tabel 13 in bijlage B). Op basis van factoranalyse en het bekijken van de Cronbach's Alpha (een statistische maat voor het vaststellen van de interne consistentie) is door het deskundigenpanel dat bij de JOB-monitor betrokken is, vastgesteld dat de onderliggende vragen samen opgevat mogen worden als een schaa score. Voor deze ronde van de JOB-monitor zijn kleine veranderingen in de vragenlijst doorgevoerd. In de gevallen dat dit doorwerkte op de indeling in clusters is deze met terugwerkende kracht ook voor voorgaande metingen doorgevoerd om maximale vergelijkbaarheid te behouden. Het kan voorkomen dat clusterscores hierdoor licht afwijken van de clusterscores die in eerdere rapportages gepubliceerd zijn. Vragen die niet in een clusterscore passen, worden in het rapport afzonderlijk beschreven.

1.5 VERDER IN DIT RAPPORT

In het volgende hoofdstuk van dit rapport reflecteert JOB op de resultaten uit de JOB-monitor 2012: waar zien zij hun belangrijkste speerpunten voor de komende tijd? Aansluitend volgt een serie hoofdstukken waarin wordt ingegaan op diverse aspecten van de tevredenheid van mbo-studenten. Hierbij wordt steeds gekeken naar veranderingen in vergelijking met voorgaande metingen en naar verschillen tussen diverse groepen studenten. Het eerste resultatenhoofdstuk (hoofdstuk 3) omvat de tevredenheid over verschillende aspecten van het onderwijs. Er wordt gekeken naar de onderwijstijd, het onderwijsprogramma en de tevredenheid over de lessen. Hoofdstuk 4 behandelt de tevredenheid van studenten over de wijze waarop de toetsing op hun instelling is vormgegeven. Hoofdstuk 5 gaat in op de oordelen over de begeleiding die de studenten op school krijgen: begeleiding bij de studie, maar ook bij het maken van keuzes tijdens de studie en voor de toekomst. Hoofdstuk 6 beschrijft vervolgens de mate waarin studenten waarderen wat ze tijdens hun opleiding leren. Leren ze bijvoorbeeld voldoende samenwerken? Is er voldoende aandacht voor de vakkennis die ze nodig hebben om later hun gewenste beroep mee uit te kunnen voeren? Hoofdstuk 7 gaat in op de waardering van de beroepspraktijkvorming: wat vinden bol-studenten van hun stage en hoe tevreden zijn bbl'ers over de gang van zaken in hun praktijkdeel van de opleiding? Hoofdstuk 8 biedt ruimte aan de oordelen van studenten over veiligheid en sfeer. Voelen studenten zich veilig in hun schoolgebouw? Hoofdstuk 9 richt zich op informatie en organisatie: maken instellingen waar wat ze aan het begin van de opleiding beloven? En hoe gaan ze om met klachten van studenten? Hoofdstuk 10 beschrijft de oordelen over allerlei praktische voorzieningen binnen de school: zijn er voldoende computers, is de kantine in orde, maar ook: in hoeverre kun je ondanks een beperking toch goed studeren op jouw instelling? Hoofdstuk 11 is een typisch JOB-hoofdstuk:

er wordt gekeken naar diverse aspecten rondom de inspraakmogelijkheden van studenten. Hebben studenten wel de mogelijkheid om inspraak te hebben op school? Waardeert de school het als studenten hun mening laten horen? Maar ook: in hoeverre willen studenten meedenken over het beleid op hun school? In hoofdstuk 12 komt de algemene tevredenheid van studenten aan bod. In plaats van rapportcijfers te krijgen, geven de studenten hier de cijfers. Met welk rapportcijfer waarderen zij hun opleiding? En welk cijfer krijgt de school? Hoofdstuk 13 bevat een allesomvattende analyse van de tevredenheid: wat bepaalt nu het meest of een student al dan niet tevreden is over zijn of haar onderwijs?

In de figuren die in het rapport zijn opgenomen worden telkens de percentages negatieve oordelen (oranje en links) en de percentages positieve oordelen (grijs en rechts) weergegeven.

Naast dit landelijke papieren rapport is het ook mogelijk om alle resultaten van de JOB-monitor te bekijken via een online applicatie die het mogelijk maakt zelf tabellen samen te stellen. Deze applicatie is te vinden op: www.job-monitor2012.nl.

2 JOB OVER DE RESULTATEN

INLEIDING

De JOB-monitor is het grootste landelijke tevredenheidsonderzoek onder alle mbo-studenten in Nederland. Het onderzoek be vraagt studenten in zo'n 60 vragen over de verschillende aspecten van hun onderwijs. De JOB-monitor 2012 was een groot succes: maar liefst 227.128 studenten vulden de vragenlijst in, een ongekend aantal. Na cleaning bleven er nog altijd **215.602** over, goed voor een percentage van bijna **42 procent** van alle mbo-studenten in Nederland. Hieronder vind je achtereenvolgens drie onderdelen: de opvallendste resultaten op een rij, de resultaten van 2012 afgezet tegen de to-do-list van 2010 en de mbo-agenda 2012-2014 volgens JOB.

DE OPVALLENDSTE RESULTATEN OP EEN RIJ

Het belangrijkste onderdeel is uiteraard het oordeel over de verschillende aspecten van het onderwijs, dus de lessen, docenten, boeken en roosters.

Op dit punt zijn al direct drie opvallende zaken te zien vergeleken met de vorige monitor:

- Studenten zijn **positiever** over de uitval van onderwijsactiviteiten, dat wil zeggen, ze geven vaker aan dat er weinig tot geen onderwijsactiviteiten uitvallen (was 57% in 2010, is nu gestegen naar 64%).
- Studenten zijn **meer tevreden** over het contact met hun docenten (was 62%, is nu gestegen naar 65%).
- Studenten zijn helaas **minder tevreden** over hun lesmateriaal (was 52%, is nu gezakt naar 47%).

17

Op het gebied van begeleiding moet eerst gezegd worden dat de studenten meer positief en tegelijk ook minder negatief oordeelden over de studiebegeleiding, een compliment voor de studiebegeleiders. Daarnaast nemen de scores op 'zicht op eigen studievoortgang' en 'mogelijkheid tot studeren in eigen tempo' iets af dus daar moeten de scholen op letten.

Opvallend zijn echter de volgende zaken:

- Studenten zijn nog **minder tevreden** over de mogelijkheid om zelf vakken en onderwijsactiviteiten te kiezen (was maar 22%, is nu zelfs gezakt naar 19%).
- Studenten zijn **minder tevreden** over de duidelijkheid die hen gegeven wordt over de mogelijkheid om verder te studeren (was 50%, is nu gezakt naar 47%).

Op het gebied van competenties valt op dat de studenten over het algemeen positief zijn over het aanleren van competenties tijdens de studie (hoewel iets minder dan twee jaar geleden). De onderdelen waarover de studenten dit jaar minder tevreden waren, zijn het zelfstandig werken (was 73%, is nu 69%) en het leren communiceren (was 71%, is nu 68%), maar dit zijn nog altijd erg positieve scores.

Wat betreft het onderwerp stage/werkplek oordelen de bbl'ers over het algemeen positief over hun werkplek. Ze hebben iets meer moeite om een werkplek te vinden dan twee jaar terug (was 79%, nu gezakt naar 75%). Opvallend is wel dat bol-studenten aan aoc's beduidend minder tevreden zijn over de hulp vanuit school bij het vinden van een stageplek (aoc: 37%, roc: 60%, vakschool: 61%). Ook geven allochtone studenten vaker aan moeite te hebben met het vinden van een stageplek. Daarnaast oordelen ze minder vaak positief over de mate waarin ze voldoende leren op hun stageplek en zijn ze minder vaak te spreken over de begeleiding door het stagebedrijf.

Op het gebied van veiligheid en sfeer valt op dat het gevoel van veiligheid binnen het schoolgebouw iets is afgenomen (was 79%, nu gezakt naar 75%). Dit is nog altijd een zeer positief percentage maar er zit een dalende lijn in die zich uiteraard niet verder moet doorzetten. Wat betreft de activiteiten buiten lestijd is er wel sprake van een lijn opwaarts: in 2010 oordeelde nog 19 procent hier positief over, nu is dat al 22 procent. Maar dit staat tegenover 51 procent die hier nog altijd negatief over oordeelt.

Wat betreft informatie is er een goede ontwikkeling gaande op het gebied van de informatie vooraf: op de vraag "Wist je voor de start van je opleiding hoe de opleiding is opgebouwd?" oordelen de studenten zowel meer positief als minder negatief. Laten we deze lijn vasthouden.

Op het gebied van organisatie en dan met name rond de klachtenafhandeling op school ontlopen de meningen elkaar nauwelijks: 31 procent van de studenten oordeelt hier negatief over en maar 32 procent positief. In 2010 was het percentage positief en negatief vergelijkbaar (32%).

Wat betreft onderwijsfaciliteiten zijn de volgende zaken opvallend vergeleken met twee jaar terug:

- Studenten zijn **meer tevreden** over de begeleiding tijdens het zelfstandig werken (was 44%, is nu gestegen naar 50%).
- Studenten zijn **meer tevreden** over de beschikbaarheid van computers (was 66%, is nu gestegen naar 70%).
- Studenten zijn **minder tevreden** over hun kantine (de tevredenheid was 56%, is nu gezakt naar 52%). Het percentage dat ontevreden is, is ook gegroeid (was 24%, is nu gestegen naar 27%).

Wat betreft inspraak en het zelf actief mee willen denken over beleid zijn de volgende zaken opvallend:

- De studenten geven aan **minder graag** mee te willen denken over het beleid dan twee jaar geleden (het percentage studenten dat deze vraag positief beantwoordde was 30%, is nu gezakt naar 26%). Het percentage dat negatief op deze vraag antwoordde, is daarnaast ook nog gegroeid (was 39%, is nu gestegen naar 43%).

Wat het algemene oordeel betreft: de rapportcijfers die de studenten hun opleiding en hun instelling geven zijn **gelijk aan** 2010, namelijk een 6,9 voor hun opleiding en een 6,3 als rapportcijfer voor hun instelling.

TO-DO-LIST 2010

Hieronder zetten we eerst nog eens de acht verbeterpunten op een rij uit de to-do-list die opgesteld was naar aanleiding van de resultaten van JOB-monitor 2010 en kijken we wat er van de verbeteringen terecht is gekomen. Daarna zet JOB uiteen wat volgens haar de komende jaren aangepakt moet worden om de studenttevredenheid over en de kwaliteit van het mbo te verbeteren.

De to-do-list bestond uit de volgende acht punten: buitenschoolse activiteiten, roosterwijzigingen, medezeggenschap (inspraak), klachtenafhandeling, informatie over opbouw opleiding, gebruik boeken (lesmateriaal), lessen (meer les en eigen keuze) en aanwezigheid studieruimtes. Hieronder een overzicht van hoe er nu op die acht punten gescoord is.

- **Buitenschoolse activiteiten:** 22 procent oordeelt positief over het aanbod van buitenschoolse activiteiten tegenover 51 procent negatief. Dit is een lichte vooruitgang (in 2010 was slechts 19 procent positief). Goed zo! 👍
- **Roosterwijzigingen:** Studenten zijn nog altijd uitgesproken ontevreden over het tijdig doorgeven van de roosterwijzigingen: 45 procent oordeelt negatief tegenover 33 procent positief. In 2010 was dat 45 procent negatief tegenover 32 procent negatief, dus slechts 1 procent verbetering. 🗨️
- **Inspraak:** De mogelijkheid tot inspraak is dit jaar 41 procent positief om 22 procent negatief. Dit was in 2010 43 procent positief om 23 procent negatief, 2 procent gedaald dus. Jammer! 🗨️
- **Klachtenafhandeling:** Op de vraag “Ben je tevreden over de wijze waarop op school wordt omgegaan met klachten van studenten?” oordeelt 31 procent negatief en maar 32 procent positief. Hier is zo goed als geen verandering te zien ten opzichte van 2010 (resp. 32% en 32%). 🗨️
- **Opbouw opleiding:** 47 procent oordeelt hier positief over tegenover 22 procent negatief, vergeleken met 45 procent positief tegenover 23 procent negatief in 2010: 2 procent omhoog, mooi zo! 👍
- **Lesmateriaal:** Het percentage studenten dat positief oordeelt over het gebruik van het lesmateriaal is even groot als het percentage dat negatief oordeelt (beide 39%). In 2010 was dit percentage 38 procent positief en negatief. Er is dus niet veel verbetering opgetreden. 🗨️
- **Lessen en keuzemogelijkheid:** Studenten zijn dit jaar veel positiever in hun mening over lesuitval. Hieruit kun je afleiden dat er minder lessen uitvallen dan in 2010 (in 2010 oordeelde 57% positief en 15% negatief, in 2012 is dit gegroeid naar 64% positief en 14% negatief). Pluim voor de scholen: 7 procent verschil! 👍
Wat betreft keuzemogelijkheid zijn er nog altijd zeer weinig studenten die hier tevreden over zijn. Dit jaar oordeelt 19 procent positief tegenover 50 procent negatief. In 2010 was dit 22 procent positief tegenover 47 procent negatief. Een verslechtering dus van 3 procent. 🗨️
- **Studieruimte:** Wat betreft de vraag of je op school ergens rustig kunt studeren zit er wel een positieve lijn in, alhoewel de percentages positief en negatief elkaar nog altijd niet veel ontlopen: 33 procent geeft hier een negatief oordeel over, tegenover 43 procent positief. In 2010 was dit 34 procent negatief tegenover 41 procent positief. Maar toch: een verbetering van 2 procent. 👍

NAAR DE TOEKOMST: MBO-AGENDA VOOR 2012-2014 VOLGENS JOB

De studenten hebben gesproken. Voor een vakbond voor en door mbo-studenten hebben we goud in handen: hier zijn de resultaten van 215.602 serieus ingevulde enquêtes, de meningen van dé mbo-student. Hiermee kun je een hoop aanbevelingen doen. En dat gaan we dus ook doen!

De actiepunten voor de scholen zijn uiteraard allereerst de 🗨️ van de to-do-list van 2010:

- **Roosterwijzigingen:** Zet in op het tijdig en beter doorgeven van de roosterwijzigingen.
- **Inspraak:** De studenten geven aan minder graag mee te willen denken over het beleid dan vorig jaar. Hierin ligt een taak voor JOB om het belang van inspraak voor het voetlicht te krijgen bij de studenten, maar tegelijkertijd is dit ook een punt van aandacht voor de scholen, die inspraak hoog in het vaandel moeten hebben staan. Met andere woorden: maak het voor studenten makkelijk om mee te praten.
- **Klachtenafhandeling:** Rondom de klachtenafhandeling valt er nog een wereld te winnen. Zorg dat de klachtenprocedure op orde is en het voor de student duidelijk is waar je deze kunt vinden (bijvoorbeeld op de schoolwebsite).
- **Lesmateriaal:** Gebruik het lesmateriaal dat je laat aanschaffen.
- **Keuzemogelijkheid:** Bied studenten de mogelijkheid voor het zelf kiezen van vakken en onderwijsactiviteiten.

En daarbij de nieuwe actiepunten voor dit jaar:

- **Contact op stage:** Eén op de drie bol-studenten oordeelt negatief op de vraag of ze vinden dat de begeleider op school en de praktijkopleider voldoende contact hebben. Bij de bbl'ers is dat één op de vier. Deze negatieve geluiden springen er echt uit in de overwegend zeer positieve oordelen over stage/werkplek. Zorg dus dat er meer contactmomenten zijn tussen schoolbegeleider en praktijkopleider.
- **Studeren met een beperking:** Wat betreft voorzieningen is het belangrijk om te weten dat van de studenten die aangeven dat zij een beperking hebben (en dat is ongeveer een derde van de ondervraagde groep) 34 procent dyslexie heeft. Het is dus zaak voor de politiek en ook voor JOB om hier blijvend aandacht aan te besteden. Ook vermoeidheid/energietekort scoort hoog (29%). Het zou verstandig zijn voor de scholen om uit te zoeken waar die vermoeidheid aan ligt. Dit kan bevraagd worden middels studentenpanels en/of uitgezet kunnen worden in de vorm van een enquête door de studentenraad.
- **Kantine:** Studenten zijn minder tevreden over hun kantine. De kantine is een plek om halverwege de dag tot rust te komen. Het is goed om hierover navraag te doen bij de studenten, om te kijken waarom ze dit jaar minder positief oordeelden en daar vervolgens concreet actie op te ondernemen.

Mbo-instellingen, de politiek, partijen uit het mbo-veld, JOB en natuurlijk de studentenraden kunnen nu met de resultaten van de JOB-monitor 2012 aan de slag. Laat dit een impuls zijn om studenten blijvend bij alle aspecten van het onderwijs te betrekken en hun participatie te vergroten!

DANK

JOB is tot slot heel tevreden over de enorme respons en wil de deelnemende scholen en met name alle studenten die hebben meegedaan aan het onderzoek heel hartelijk bedanken.

3 ONDERWIJS

Hoe tevreden zijn studenten over de lessen die ze krijgen? Krijgen ze genoeg les? Waarderen ze hun docenten? Deze en andere vragen met betrekking tot de tevredenheid van studenten over het onderwijs dat hen gegeven wordt, komen in dit hoofdstuk aan de orde. We kijken daarbij naar veranderingen ten opzichte van eerdere jaren. En we bekijken of er verschillen tussen studenten zijn in de mate waarin ze hun tevredenheid uiten over deze onderwerpen.

3.1 LESSEN

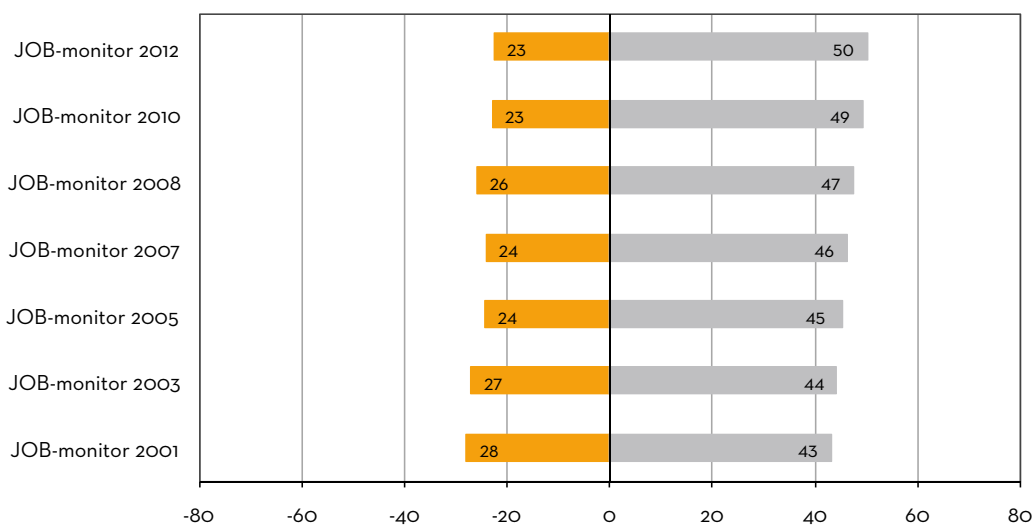
3.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Figuur 1 toont het totaaloordeel van studenten over de lessen die ze krijgen. In dat totaaloordeel zijn de volgende deelaspecten verwerkt:

- afwisseling tussen zelfstandig werken en in groepen werken;
- uitval onderwijsactiviteiten;
- tijdig doorgeven van roosterwijzigingen;
- kwaliteit van de docenten;
- contact met docenten;
- kwaliteit van het lesmateriaal;
- gebruik van aangeschafte boeken en lesmaterialen.

23

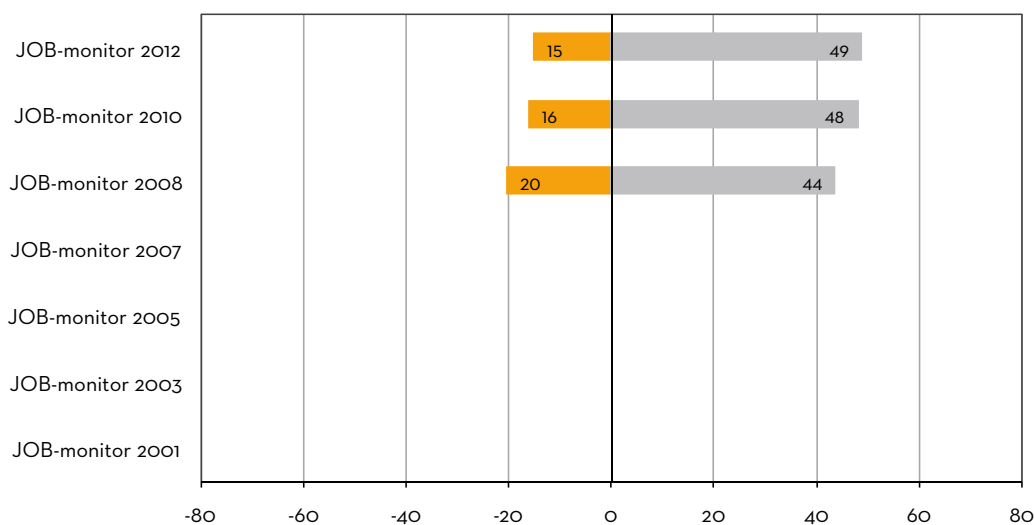
De helft van de studenten oordeelt positief over de lessen, een kleine kwart oordeelt negatief. Met deze percentages wordt de trend van geleidelijk toenemende tevredenheid sinds de eerste JOB-monitor voortgezet.

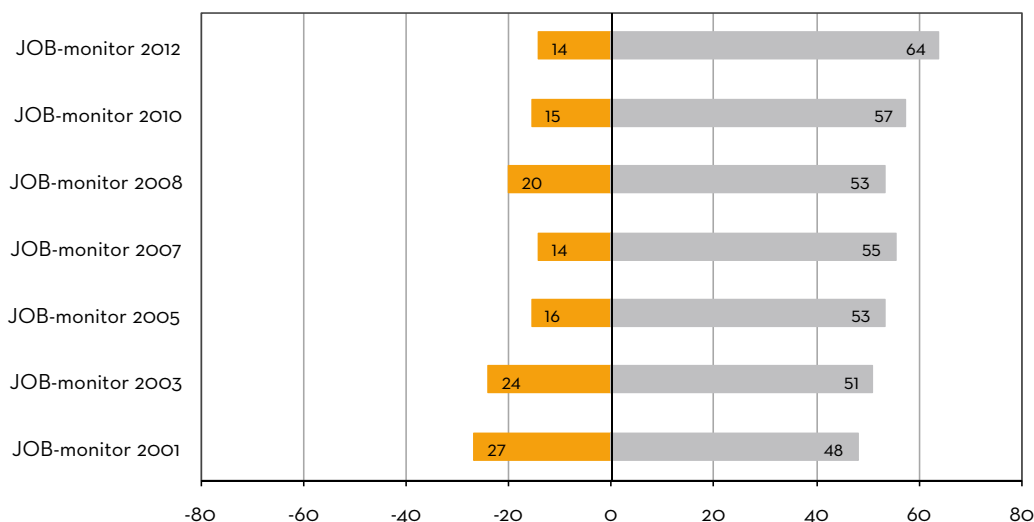
Figuur 1: Oordeel over lessen (totaaloordeel)

Kijkend naar de deelaspecten van het thema 'Lessen' dan blijkt het merendeel in lijn met de clusterscore voornamelijk positief beoordeeld te worden. Studenten zijn in toenemende mate tevreden over de afwisseling in werkvormen (49% tevreden), de mate waarin onderwijsactiviteiten uitvallen (64%), de kwaliteit van hun docenten (59%) en het contact met docenten (65%).

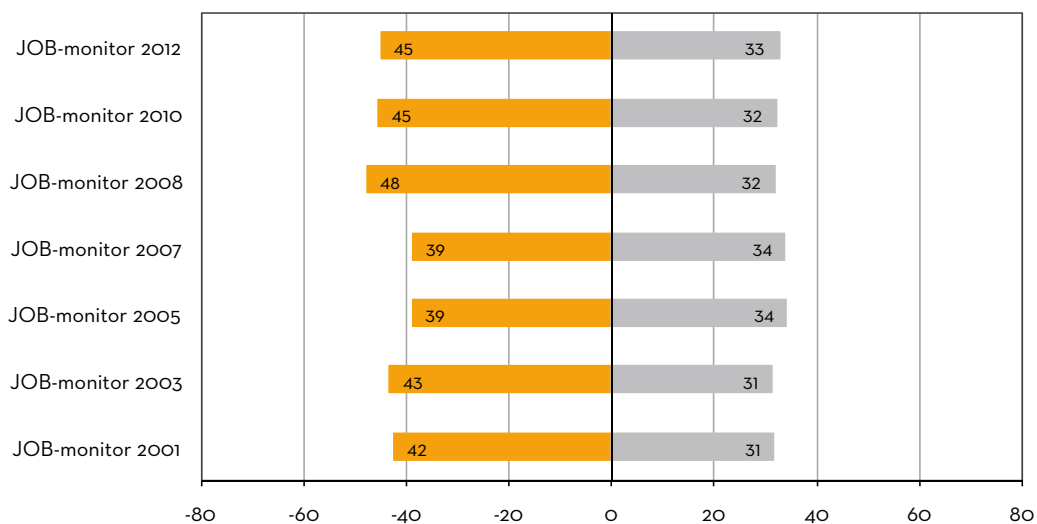
Ruimte voor verbetering is er echter ook: het op tijd doorgeven van roosterwijzigingen wordt meer negatief dan positief beoordeeld. Minder uitgesproken positief is men ook over de mate waarin het lesmateriaal dat gekocht moet worden, daadwerkelijk in het onderwijs wordt ingezet (39% positief en 39% negatief). Ook de waardering van het lesmateriaal in het algemeen neemt dit jaar voor het eerst af van 52 procent tevreden studenten in 2010 naar 47 procent in 2012.

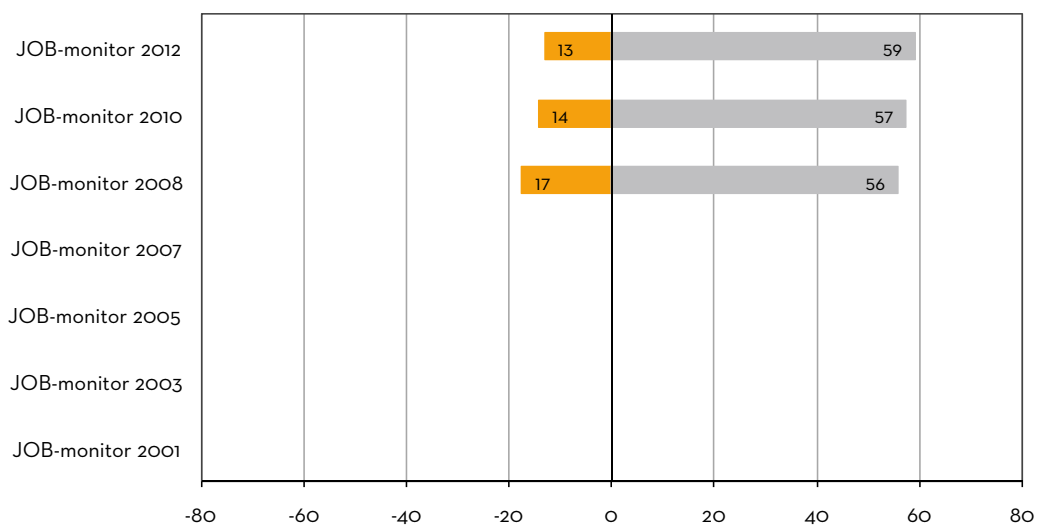
Figuur 2: Ben je tevreden over de afwisseling tussen zelfstandig werken en in groepen werken?

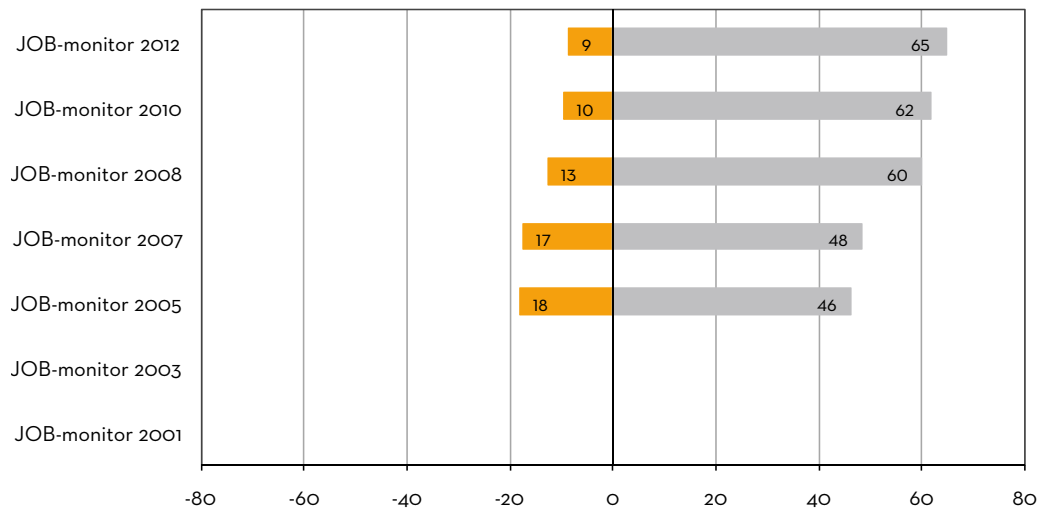
Figuur 3: Vind je dat er op school veel onderwijsactiviteiten uitvallen?

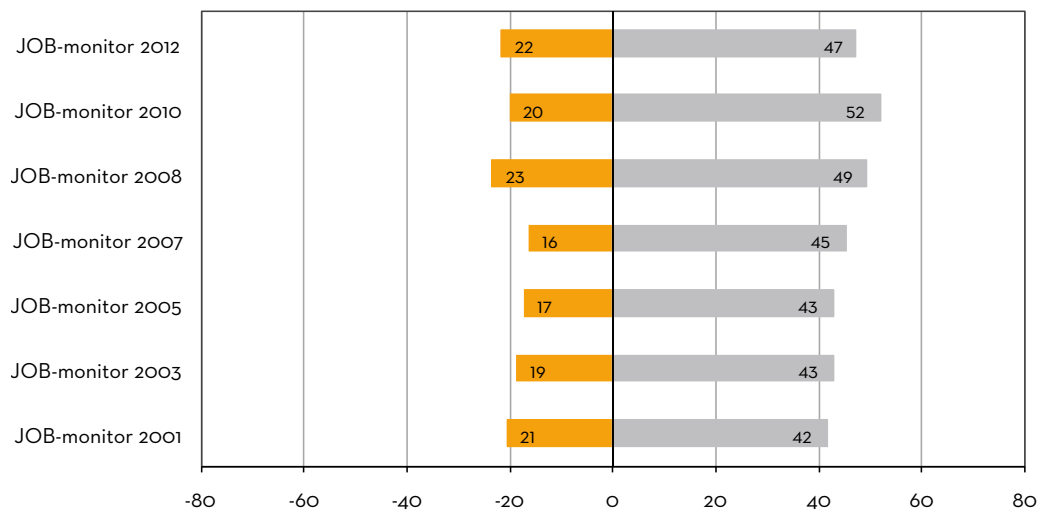
Figuur 4: Vind je dat roosterwijzigingen op tijd worden doorgegeven?

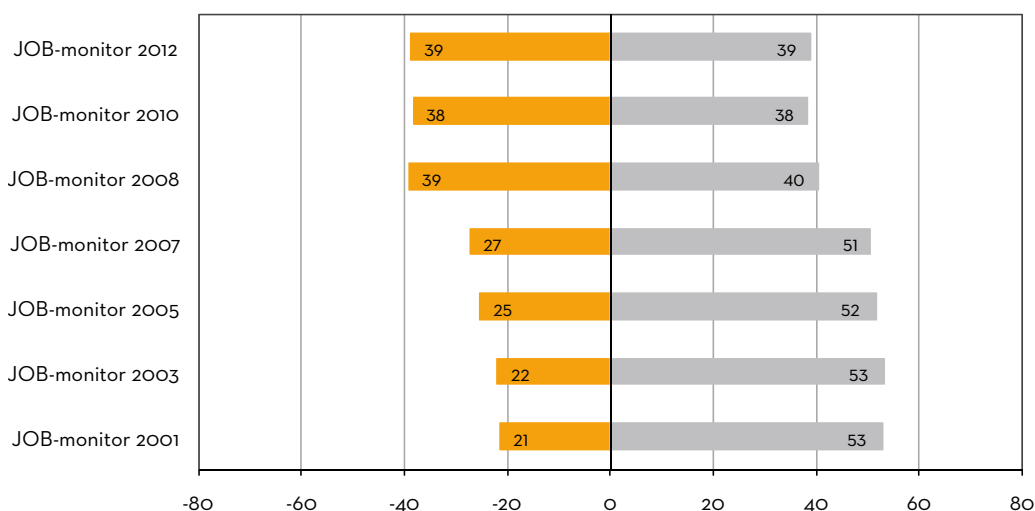
Figuur 5: Vind je jouw docenten goed?

Figuur 6: Heb je goed contact met je docenten?

Figuur 7: Vind je het lesmateriaal goed?

Figuur 8: Worden boeken en lesmaterialen die je moet kopen ook gebruikt?

3.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bbl-studenten oordelen op vrijwel alle punten positiever over de lessen dan bol-studenten. Dat vertaalt zich in een beduidend positiever totaaloordeel (55% positief vs. 49%). Ook zijn de bbl'ers meer tevreden over het aantal uitgevallen lessen, het op tijd doorgeven van roosterwijzigingen, de kwaliteit van docenten en de mate waarin gekocht lesmateriaal ook daadwerkelijk gebruikt wordt. Wel zijn de bol-studenten vaker dan bbl-studenten te spreken over de afwisseling in werkvormen. Beide groepen oordelen nagenoeg gelijk over de kwaliteit van het lesmateriaal en het contact met docenten.

27

Niveau

In grote lijnen kan gesteld worden dat de tevredenheid van studenten over de lessen afneemt met het toenemen van het niveau van de opleiding (of: dat niveau-4-studenten meer kritisch oordelen over de lessen dan niveau-1-studenten). Van de niveau-1-studenten geeft 64 procent aan tevreden te zijn over de lessen, onder niveau-4-studenten geldt dat voor 49 procent. De grootste verschillen tussen beide groepen betreffen het op tijd doorgeven van roosterwijzigingen (niveau 1: 59%, niveau 4: 29%), de kwaliteit van docenten (niveau 1: 75%, niveau 4: 57%) en de mate waarin gekocht lesmateriaal in het onderwijs gebruikt wordt (niveau 1: 60%, niveau 4: 33%).

Leerjaar

Het totaaloordeel over de lessen is, wanneer vergeleken wordt tussen leerjaren, het hoogst in het eerste leerjaar (55%) en het laagst in het derde (44%). In het merendeel van de onderliggende aspecten, zien we deze verdeling terug. Het grootste verschil betreft de oordelen over het lesmateriaal. Van de eerstejaars vindt 54 procent het lesmateriaal goed en is

49 procent tevreden over de mate waarin gekochte materialen ook daadwerkelijk gebruikt worden, voor de vierdejaars geldt dit voor respectievelijk 38 en 24 procent van de studenten. Toch geldt die positievere houding van de eerstejaars niet voor alle punten. Over het contact met docenten zijn juist de vierdejaars het vaakst tevreden (69%) en tweedejaars iets minder vaak (63%).

Geslacht

Alhoewel verschillen in oordelen tussen mannelijke en vrouwelijke studenten redelijk beperkt blijven, oordelen mannen licht positiever over de lessen. Op een aantal punten oordelen ze meer uitgesproken positief: ze zijn vaker dan vrouwelijke studenten tevreden over de lesuitval (67% vs. 60%) en zijn vaker tevreden over het gebruik van gekocht lesmateriaal (43% vs. 34%).

Etniciteit

Allochtone en autochtone studenten verschillen niet in hun totaaloordeel over lessen. Ook over de meeste onderliggende aspecten oordelen allochtone niet anders dan autochtone studenten. Er zijn twee punten waarop deze groepen van elkaar verschillen: autochtonen zijn vaker tevreden over de hoeveelheid lesuitval (65 vs. 60%) en allochtonen over de snelheid waarmee roosterwijzigingen worden gecommuniceerd (36 vs. 31%).

Leeftijd

Versillen naar leeftijd beperken zich tot een verschil tussen 26+-studenten versus de overige studenten. Het hogere totaaloordeel in de groep studenten ouder dan 25 jaar (62% vs. ongeveer 50% bij de overige groepen) wordt met name veroorzaakt door een enorm positief oordeel over de docenten: gemiddeld 75 procent van deze studenten vindt hun docenten goed en maar liefst 83 procent is zeer te spreken over de contacten met docenten.

Handicap

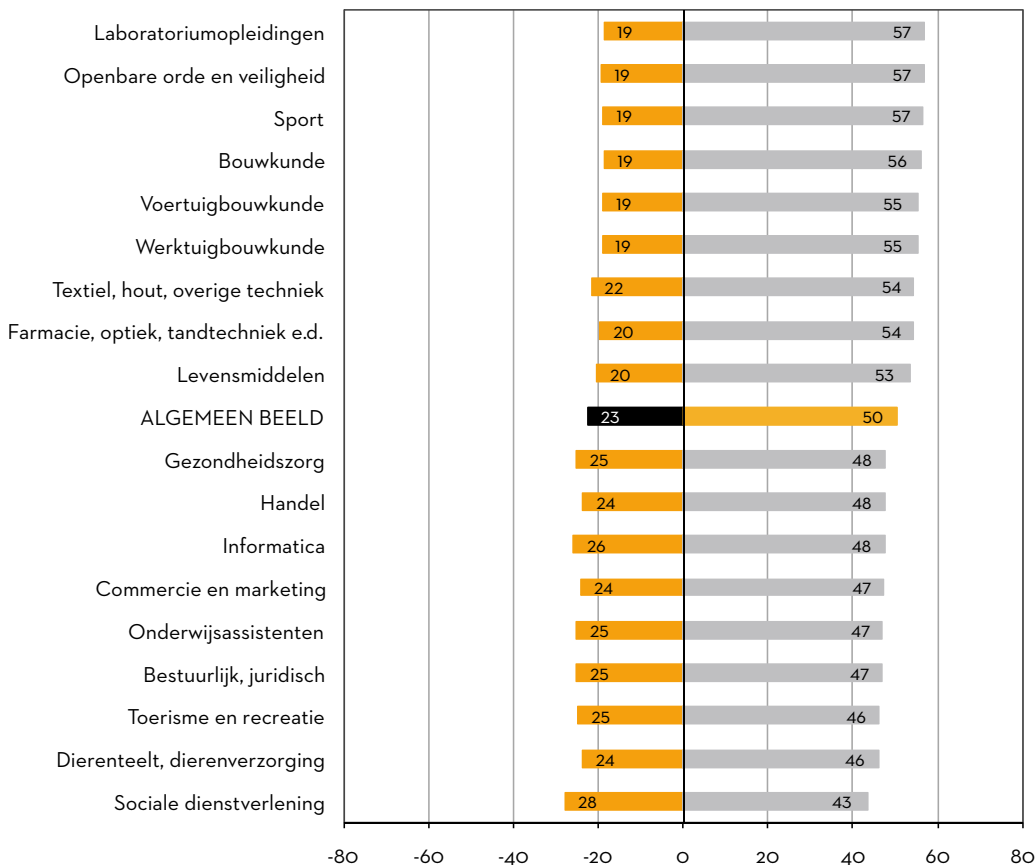
Studenten met en zonder handicap verschillen niet wezenlijk wanneer het op hun waardering van de lessen aankomt.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Op alle onderdelen van de tevredenheid over de lessen oordelen studenten van de vakinstellingen het meest positief (totaaloordeel: aoc 48%, roc 50% en vakschool 55%). Deze volgorde van tevredenheid naar schooltype zien we op vrijwel alle onderliggende aspecten terug: de studenten van de vakscholen oordelen het meest positief, studenten van de aoc's het meest gematigd. Hierbij geldt dat de verschillen tussen de aoc's en roc's betrekkelijk klein zijn, het is vooral de afstand tot de vakscholen die de verschillen bepaalt.

3.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Mbo-studenten binnen de opleidingsrichtingen *laboratoriumopleidingen*, *openbare orde en veiligheid* en *sport* zijn het meest positief (57%) in hun totaaloordeel over het cluster lessen (figuur 9). Alhoewel nog altijd ook bij deze groep het percentage tevreden studenten het percentage ontevreden studenten overtreft, zien we binnen de richting *sociale dienstverlening* relatief het laagste percentage tevreden studenten (44%).

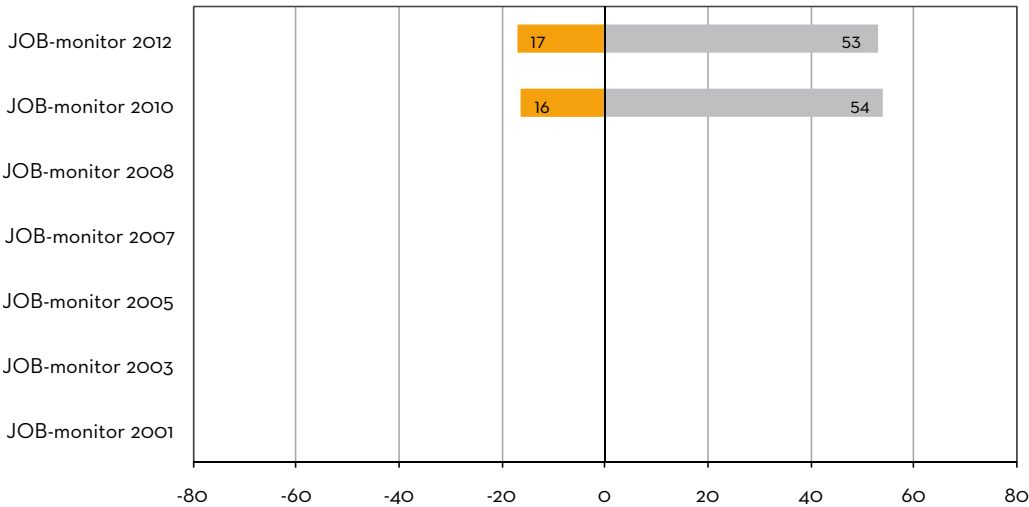

Figuur 9: Oordeel over lessen (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

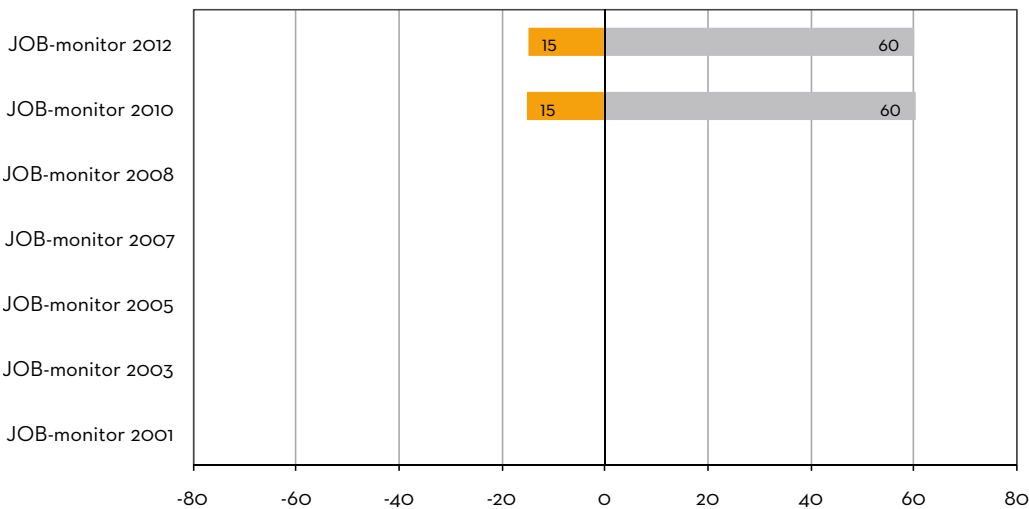
3.2 ONDERWIJSTIJD

3.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Veel jaren om de veranderingen tegen af te zetten, zijn er nog niet nu met ingang van de meting 2010 nieuwe vragen over onderwijstijd aan de monitor zijn toegevoegd. De tevredenheid van studenten over de hoeveelheid lessen (figuur 10) en over de hoeveelheid stage in hun opleiding blijft (nagenoeg) identiek. Meer dan de helft is tevreden over het aantal uur dat ze op school moeten zijn en zestig procent oordeelt positief over de hoeveelheid stage in de opleiding. Eén op de zes studenten oordeelt negatief over de onderwijstijd.

Figuur 10: Ben je tevreden over het aantal uur dat je gemiddeld per week op school moet zijn?

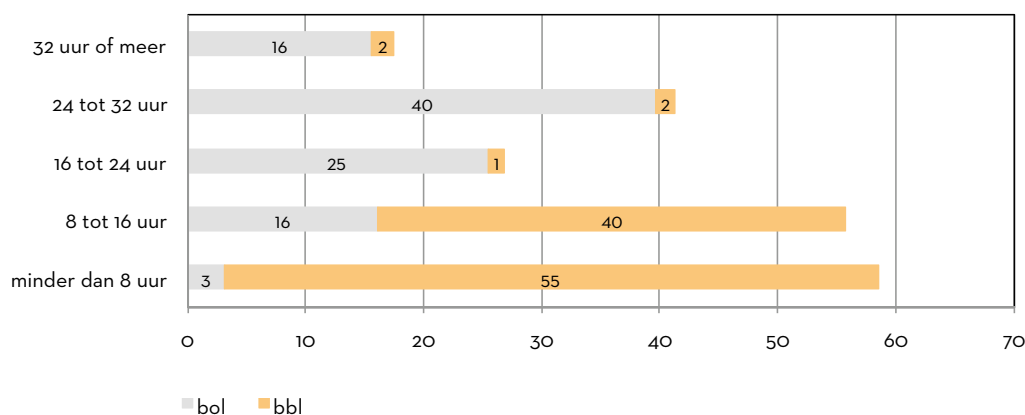

Figuur 11: Ben je tevreden over de hoeveelheid stage/werk in je opleiding?

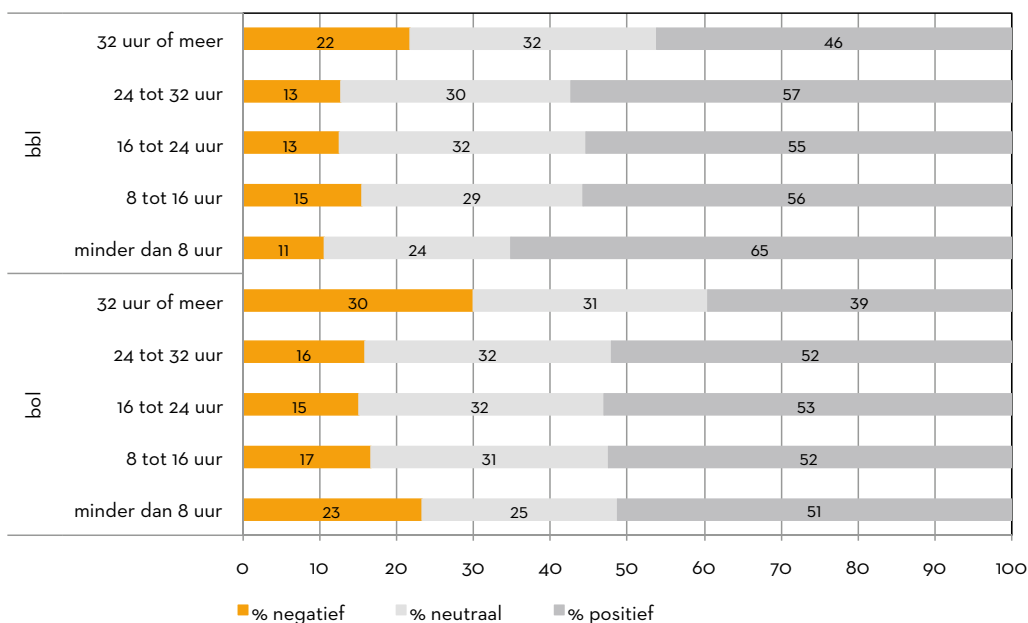
3.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Meer dan de helft van de bbl-studenten gaat één dag in de week naar school, veertig procent maximaal twee dagen (figuur 12). Van de bol-studenten brengt veertig procent drie à vier dagen per week op de instelling door. Ongeveer een derde gaat maximaal drie dagen per week naar school en zestien procent vier dagen of meer. Voor beide leerwegen is het aantal uur dat de studenten op school moeten zijn, afgezet tegen hun tevredenheid daarover (figuur 13). Onder de bbl'ers is de tevredenheid over de onderwijstijd het grootst onder de groep die één dag in de week naar school moet. Het kleine percentage dat toch volle weken naar school moet, geeft blijk van de grootste ontevredenheid. Bol-studenten zijn het meest tevreden als ze niet te veel (4 dagen of meer) of juist te weinig (minder dan 8 uur) naar school moeten.

Figuur 12: Aantal uur per week op school naar leerweg

Figuur 13: Tevredenheid over aantal uur per week op school naar leerweg en aantal uur op school

Niveau

De tevredenheid over het aantal uren op school is het grootst bij niveau-1-studenten (66%) en het kleinst bij niveau-4-studenten (51%). Wanneer het gaat over de hoeveelheid stage/werk in de opleiding geven de studenten op niveau 4 eveneens blijk van de minste tevredenheid (57%). Hierover zijn studenten op niveau 2 het meest tevreden (63%).

Leerjaar

Tevredenheid over het aantal uren dat studenten op school moeten doorbrengen, verschilt nauwelijks tussen de leerjaren. De tevredenheid over de hoeveelheid stage wel: naarmate de studenten in een hoger leerjaar komen (en doorgaans meer stage lopen) neemt de tevredenheid over de hoeveelheid stage toe (leerjaar 1: 57%, leerjaar 4: 66%).

Geslacht

Tussen mannelijke en vrouwelijke studenten is er weinig verschil in de mate van waardering van de onderwijstijd op school en de hoeveelheid stage in hun opleiding.

Etniciteit

Allochtone en autochtone studenten zijn even positief over het aantal uren dat ze op school zitten. Autochtone studenten zijn aanzienlijk meer tevreden over de hoeveelheid stage in hun onderwijs (63% vs. 51%).

Leeftijd

Studenten van maximaal 17 jaar oud zijn het minst vaak tevreden over de tijd die zij op school dienen te zijn (50%), studenten van 26 jaar en ouder zijn het vaakst tevreden (64%). Diezelfde verdeling zien we terug bij de tevredenheid over de hoeveelheid stage in de opleiding: 56 procent van de jongste categorie studenten is hierover te spreken, tegenover 69 procent van de oudste groep studenten.

Handicap

Het al dan niet hebben van een handicap is niet van invloed op de beoordeling van de lestijd op school of de hoeveelheid stage in de studie.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Ook naar schooltype zijn de verschillen tussen studenten in de tevredenheid over de onderwijstijd beperkt.

3.3 SAMENVATTING

De tevredenheid van studenten over de lessen op school blijft gestaag toenemen. Dit jaar geeft de helft van de studenten hier een positief oordeel over. Ook op de meerderheid van de deelaspecten binnen dit thema neemt de tevredenheid toe: studenten zijn steeds meer tevreden over de afwisseling in werkvormen, de mate waarin lessen uitvallen en over hun docenten. De waardering van het lesmateriaal neemt voor het eerst dit jaar af (en zakt onder de 50%). Het op tijd doorgeven van roosterwijzigingen blijft een zorgpunt: hierover is het aantal studenten dat negatief oordeelt al sinds de start van de JOB-monitor groter dan het aandeel studenten dat positief oordeelt. De waardering van het aantal uur dat studenten op school moeten zijn, blijft onveranderd positief. Datzelfde geldt voor het aandeel stage in de opleiding: net als in voorgaande meting is zestig procent van de studenten hier zeer over te spreken.

4 TOETSING

In dit hoofdstuk wordt naar een aantal aspecten rondom toetsing op instellingen gekeken. Weten studenten op tijd dat ze een toets hebben en waar deze over gaat? Allereerst worden de veranderingen ten opzichte van eerdere JOB-monitoren besproken en vervolgens de verschillen tussen studenten die de huidige JOB-monitor hebben ingevuld.

4.1 TOETSING

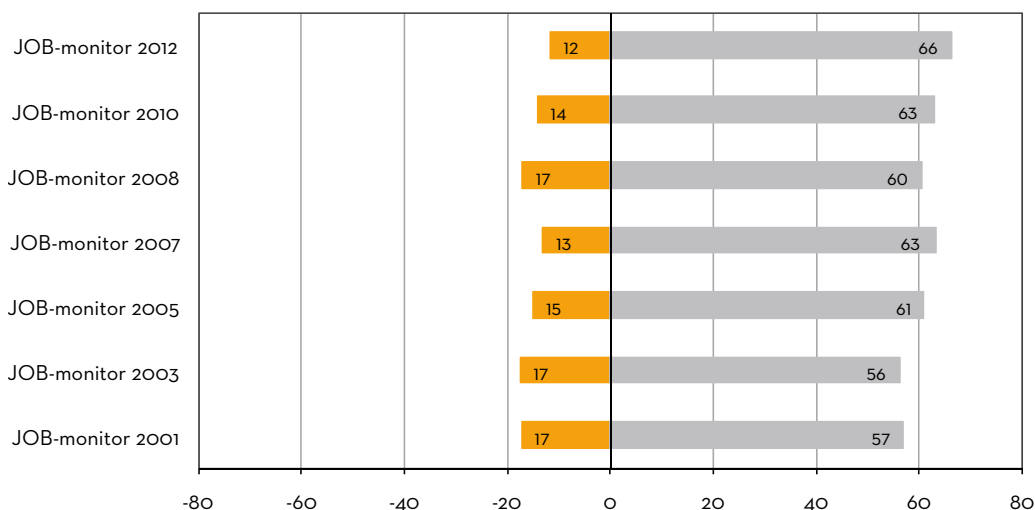
4.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het totaaloordeel over toetsing (figuur 14) is opgebouwd op basis van vijf vragen, te weten:

- Weet je op tijd wanneer er een toets is?
- Weet je op tijd waar de toets over gaat?
- Krijg je de uitslag van een toets op tijd te horen?
- Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd?
- Vind je dat alle mbo-studenten op dezelfde manier beoordeeld worden?

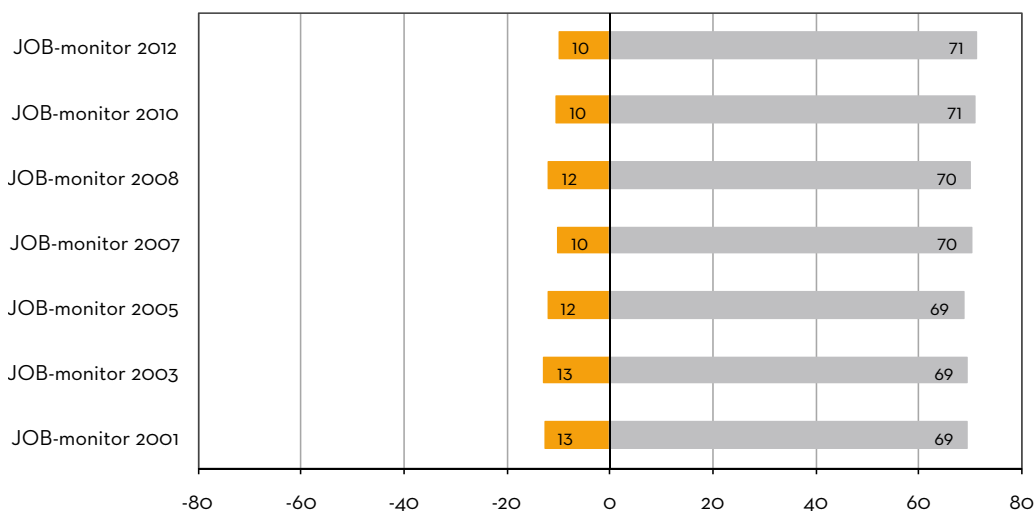
In vergelijking met voorgaande jaren wijkt het totaaloordeel over toetsing nauwelijks af. Van alle studenten in 2012 geeft 66 procent aan tevreden te zijn over toetsing in het algemeen bij hun opleiding.

35

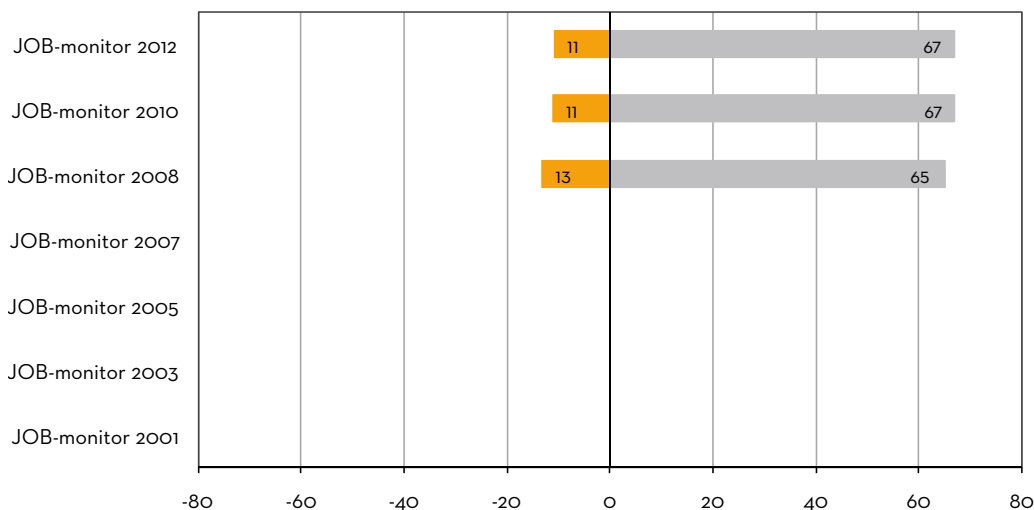

Figuur 14: Oordeel over toetsing (totaaloordeel)

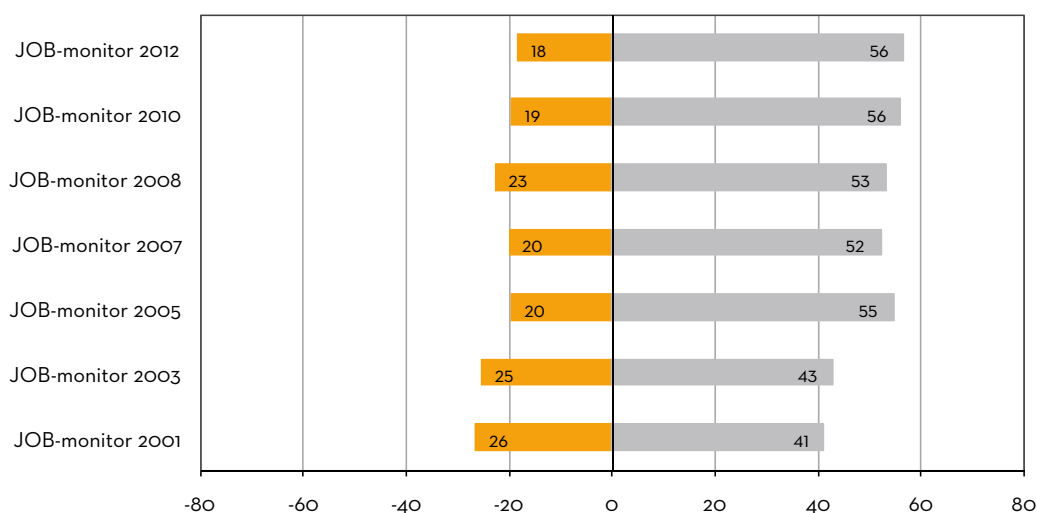
Net als in de vorige JOB-monitor geeft dit jaar het merendeel van de studenten (71%) aan op tijd op de hoogte te zijn wanneer er een toets is. Ook weet een grote meerderheid (67%) op tijd waar de toets over gaat, is meer dan de helft van de studenten (56%) van mening dat zij de uitslag op tijd te horen krijgt en sluiten volgens een grote meerderheid (69%) de toetsen ook aan bij het geleerde. Deze cijfers komen vrijwel overeen met de vorige JOB-monitor. Over of alle mbo-studenten op dezelfde manier beoordeeld worden, verschillen de studenten in de JOB-monitor 2012 van mening met de studenten in eerdere jaren. Dit jaar zijn de studenten ronduit positiever over de vraag of studenten een gelijke beoordeling krijgen dan in eerdere jaren (68% positief, 11% negatief). Dit heeft echter te maken met een kleine aanpassing in de vragenlijst (eerder gevraagd naar beoordeling van alle mbo-studenten, dit jaar alleen naar beoordeling van 'medestudenten').

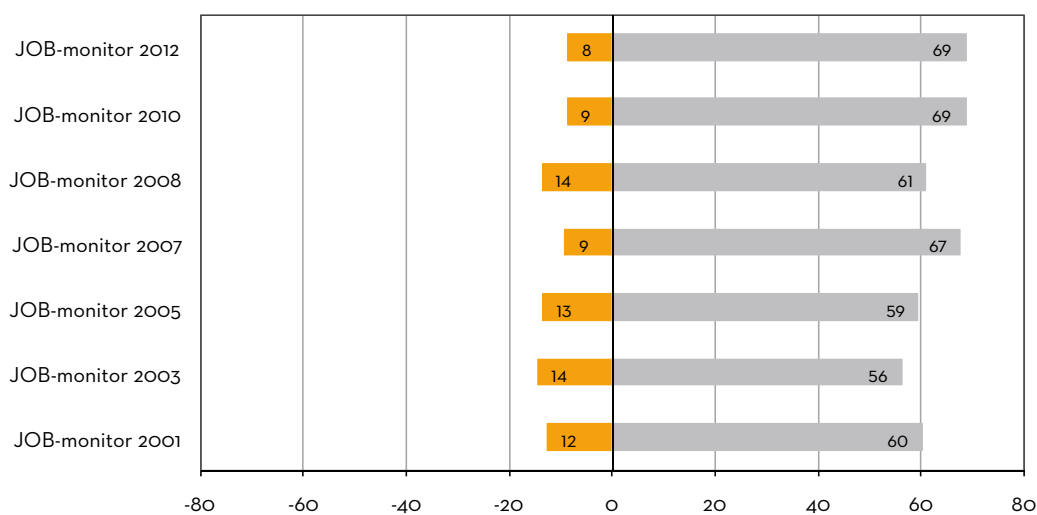
Figuur 15: Weet je op tijd wanneer er een toets is?

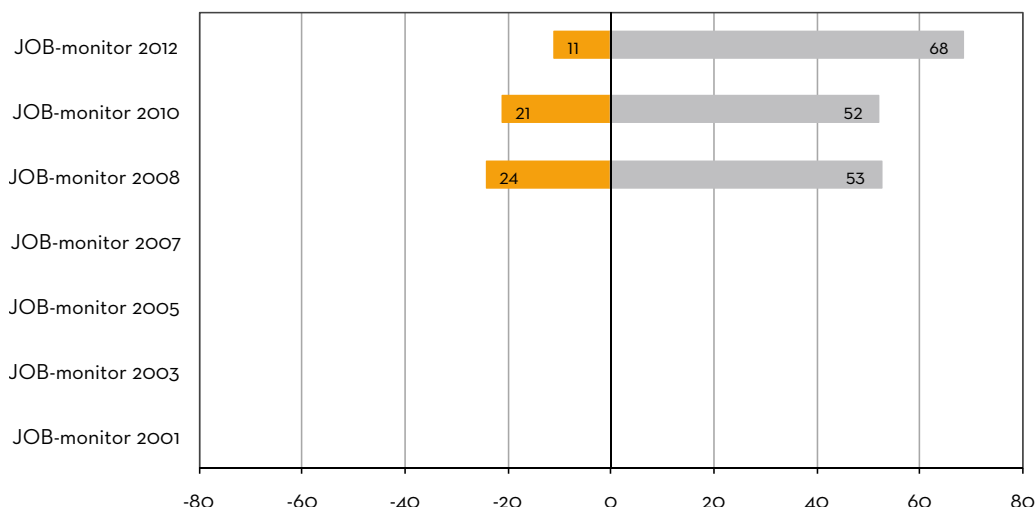
Figuur 16: Weet je op tijd waar de toets over gaat?

Figuur 17: Krijg je de uitslag van een toets op tijd te horen?

Figuur 18: Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd?

Figuur 19: Vind je dat je medestudenten op dezelfde manier beoordeeld worden?

4.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bbl'ers zijn positiever dan bol'ers in hun oordeel over toetsing binnen hun opleiding (bbl: 72%; bol: 64%). Ook over het op dezelfde manier beoordelen van studenten, het tijdig aankondigen van een toets, het tijdig bekend maken van de inhoud van een toets en het tijdig terugkoppelen van de uitslag van een toets zijn bbl'ers meer tevreden dan bol'ers. Vooral over dit laatste aspect verschillen de bbl'ers wezenlijk van bol'ers: van de bbl'ers is een ruime meerderheid (70%) positief gestemd over de tijdige uitslag, van de bol-studenten is net de helft hier positief over (52%).

Niveau

Het meest positief over toetsing oordelen studenten op niveau 1 (71%) en het minst positief studenten op niveau 3 en 4 (66%). Over het tijdig bekendmaken van de uitslag verschillen de oordelen het meest tussen niveau 1 en niveau 4 (68% vs. 52%). Ook over het tijdig kennen van de inhoud van de toets en de aansluiting van de toets bij de lesstof zijn studenten op niveau 1 het meest positief (resp. 72% en 74%), terwijl studenten op niveau 3 en 4 over het tijdig kennen van de inhoud het minst positief oordelen (beide 66%) en niveau-3-studenten over de aansluiting het minst positief zijn (ook 66%). De oordelen over het tijdstip van de toets en de wijze van beoordeling verschillen niet tussen de niveaus.

Leerjaar

Over het tijdig bekendmaken van uitslagen zijn studenten in leerjaar 3 het meest kritisch: 52 procent oordeelt dat zij de uitslag tijdig horen. Het minst kritisch zijn studenten in leerjaar 1 over dit deelaspect (60% is positief). Ook over de aansluiting van de toets bij de lesstof en het op dezelfde wijze beoordelen van studenten zijn studenten in leerjaar 1 van alle leerjaren het

meest positief (beide aspecten: 71%). Studenten in leerjaar 3 zijn het minst positief over de aansluiting toets-lesstof (66%) en studenten in leerjaar 4 zijn het minst tevreden over de mate waarin studenten hetzelfde beoordeeld worden (65%).

Geslacht

Mannelijke studenten zijn meer dan vrouwen tevreden over de toetsing in het algemeen (man: 69%; vrouw: 64%). Vooral over het tijdig bekendmaken van zowel de inhoud als de uitslag van de toets en over het op dezelfde manier beoordelen van studenten zijn mannen positiever gestemd dan vrouwen.

Etniciteit

Allochtone studenten zijn iets minder vaak dan autochtone studenten van mening dat studenten op dezelfde manier beoordeeld worden (63% vs. 70%).

Leeftijd

Studenten van 26 jaar en ouder zijn het meest positief over de toetsing in zijn geheel en over alle vijf onderliggende aspecten van toetsing. Studenten van 19 jaar en jonger zijn het minst positief over het tijdig te weten komen van het moment van toetsing vergeleken met oudere studenten. Studenten van 17 jaar en jonger zijn, vergeleken met andere leeftijdscategorieën, het minst positief over het tijdig bekendmaken van de inhoud van de toets. Over het tijdig bekend worden van de uitslag van de toets, de aansluiting van toetsen bij de lesstof en het op dezelfde manier beoordelen van studenten zijn studenten van 18 en 19 jaar het minst positief.

39

Handicap

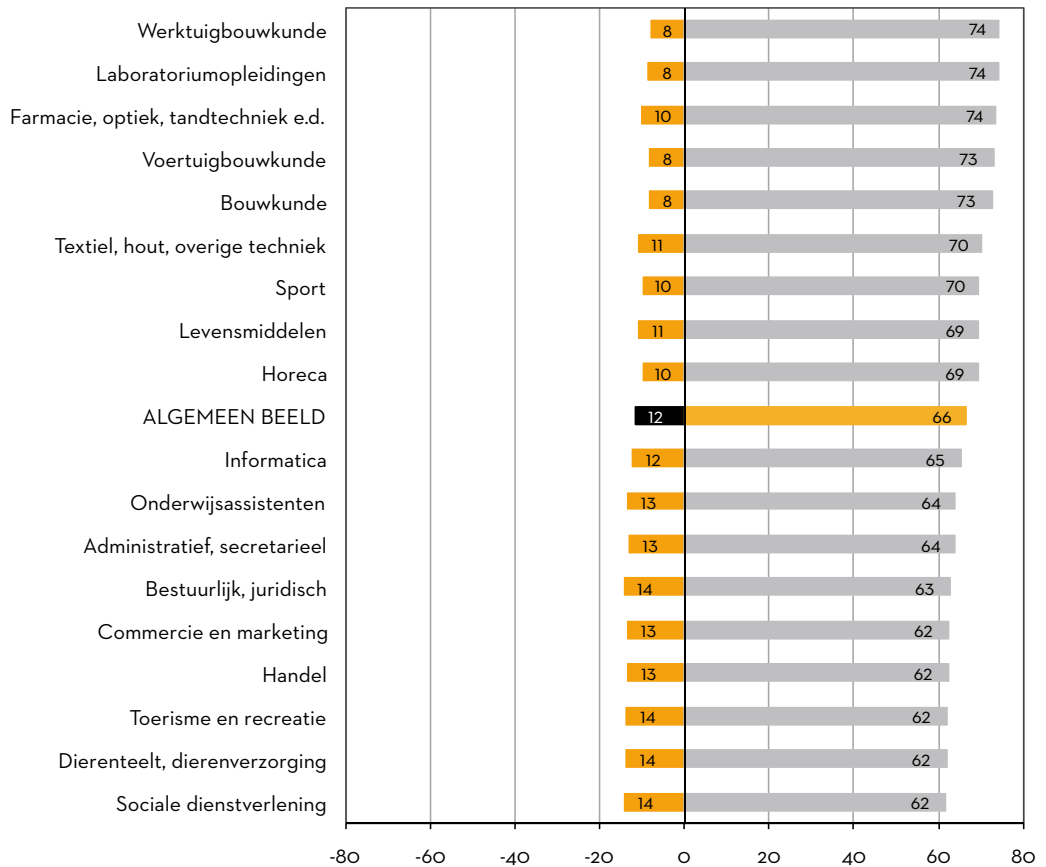
Studenten zonder handicap zijn meer tevreden dan studenten met een handicap over het tijdig bekendmaken van het moment van toetsing, het moment van bekendmaken van de inhoud van de toets en het moment van de toetsuitslag.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten op een vakschool zijn over toetsing meer tevreden dan studenten op een aoc (70% en 64%, roc: 66%). Zij zijn meer tevreden dan studenten op een aoc of roc wanneer gekeken wordt naar de aspecten tijdstip van bekendmaken van de toets, tijdig bekendmaken van de inhoud en de aansluiting van de toets bij de lesstof. Studenten op een roc (57%) zijn echter juist weer positiever over het tijdig bekendmaken van de uitslag van de toets, in vergelijking met zowel studenten op een aoc (46%) als op een vakschool (53%).

4.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Het totaaloordeel over toetsing verschilt niet wezenlijk tussen de opleidingsrichtingen (figuur 20). Studenten binnen *werktuigbouwkunde*, *laboratoriumopleidingen* en *farmacie, optiek en tandtechniek* zijn het meest positief over de toetsing binnen hun opleiding terwijl studenten binnen *commercie en marketing*, *handel*, *toerisme en recreatie*, *dierenteelt, dierenverzorging* en *sociale dienstverlening* minder te spreken zijn over toetsing dan gemiddeld, maar nog altijd ruim tevreden zijn.

Figuur 20: Oordeel over toetsing (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

4.2 SAMENVATTING

Tweederde van de studenten is tevreden over de toetsing in hun onderwijs. Dit beeld is redelijk stabiel gebleven gedurende de afgelopen jaren. De tevredenheid over de mate waarin studenten op dezelfde manier beoordeeld worden, lijkt een sterke stijging door te maken. Dit is echter (deels?) het gevolg van een kleine aanpassing in de vragenlijst. Het is goed te horen dat 68 procent van de studenten vindt dat ze op een zelfde manier beoordeeld worden als hun medestudenten. Wat betreft toetsing zijn studenten het minst tevreden over de snelheid waarmee de uitslag van de toets aan hen teruggekoppeld wordt. Hierover zijn studenten van niveau 4 het minst vaak tevreden.

5 BEGELEIDING

In voorliggend hoofdstuk bekijken we de oordelen van studenten over de begeleiding op school. Er is gevraagd naar begeleiding bij de studie en naar begeleiding bij keuzes: keuzes tijdens de studie en keuzes voor de toekomst.

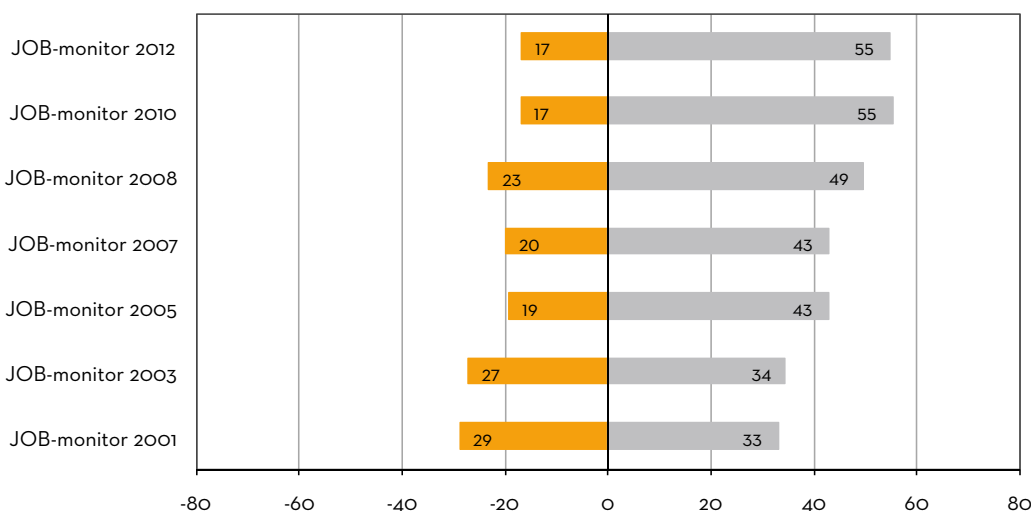
5.1 STUDIEBEGELEIDING

5.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het totaaloordeel over de studiebegeleiding omvat de volgende elementen:

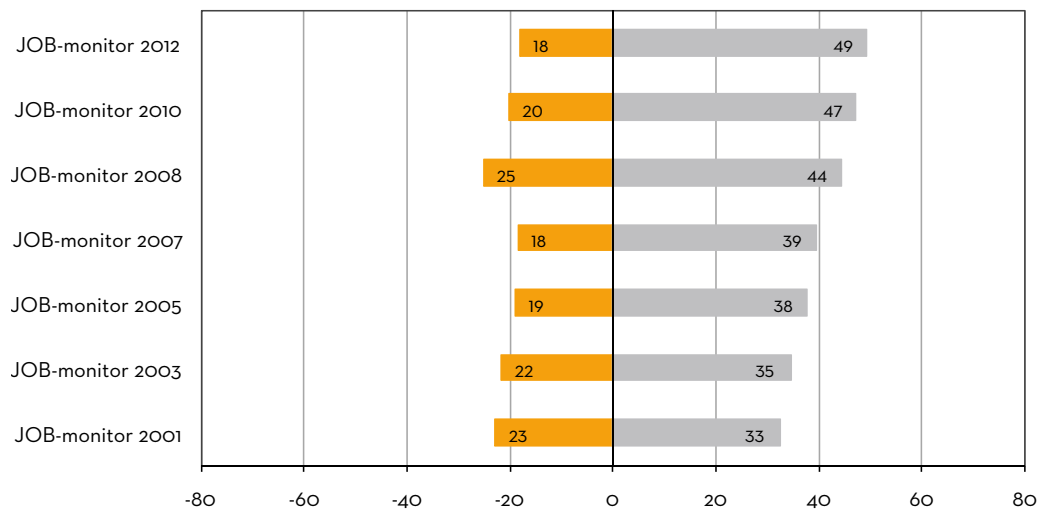
- tevredenheid over studiebegeleiding;
- hulp bij leerproblemen;
- goed beeld van eigen studievoortgang;
- in eigen tempo kunnen studeren.

Het totaaloordeel is na een stijging in eerdere jaren dit jaar gestabiliseerd (figuur 21). Net als in 2010 is 55 procent van de studenten positief over de studiebegeleiding en oordeelt 17 procent negatief.

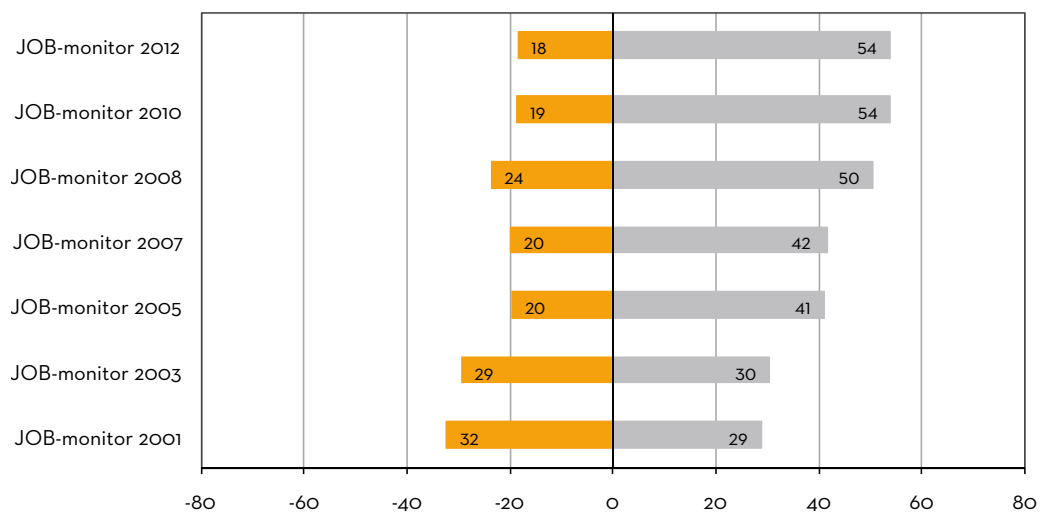

Figuur 21: Oordeel over studiebegeleiding (totaaloordeel)

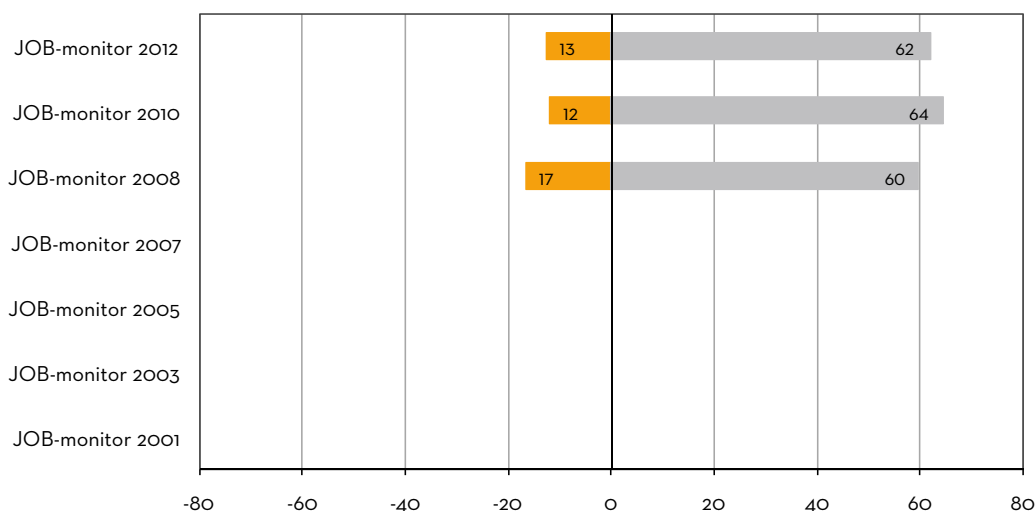
Ook op de afzonderlijke aspecten van studiebegeleiding oordelen studenten dit jaar relatief onveranderd in vergelijking met 2010. Soms neemt de tevredenheid heel licht toe (begeleiding bij de studie), soms iets af (beeld over de eigen studievoortgang en de mogelijkheid om in eigen tempo te studeren). Voor alle deelaspecten geldt dat het percentage studenten dat positief oordeelt beduidend hoger ligt dan het percentage studenten dat een negatief oordeel velt.

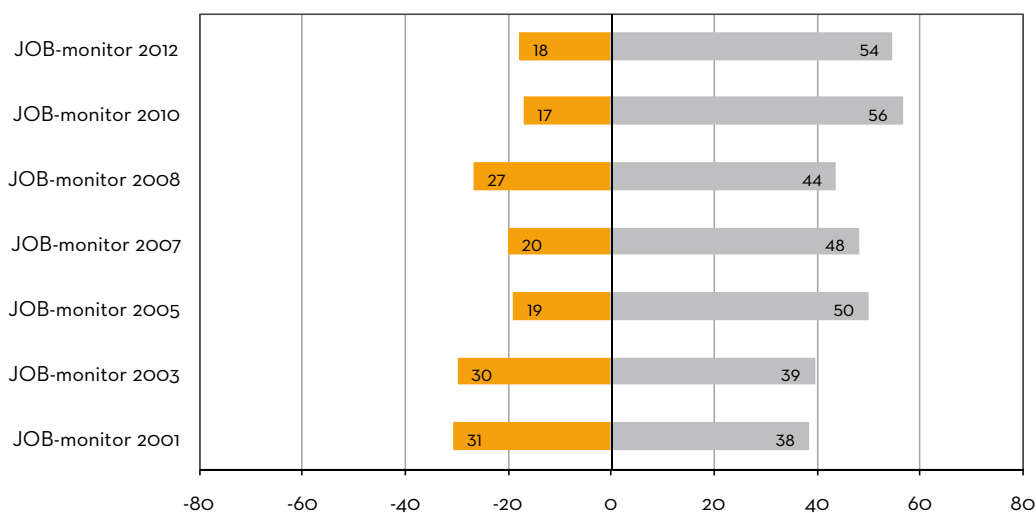
Figuur 22: Hoe vind je de begeleiding bij je studie?

Figuur 23: Word je goed geholpen als je problemen hebt bij het leren?

Figuur 24: Heb je een goed beeld van je eigen studievoortgang?

Figuur 25: Is er voldoende mogelijkheid om in je eigen tempo te studeren?

5.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bbl-studenten geven een hogere waardering aan de studiebegeleiding dan bol-studenten (59 % vs. 53%). Die hogere tevredenheid zien we op drie van de vier deelaspecten terug. Bbl'ers zijn vaker positief over de hulp bij leerproblemen (bbl: 60%, bol: 52%), hebben vaker een goed beeld van de eigen studievoortgang (bbl: 66%, bol: 61%) en geven vaker aan voldoende mogelijkheid te krijgen om in hun eigen tempo te studeren (bbl: 61%, bol: 53%).

Niveau

Niveau-1-studenten zijn veruit het meest positief over de studiebegeleiding (totaaloordeel 68% positief). Op niveau 2 ligt die tevredenheid al tien procentpunt lager (58%) en bij de niveau-3- en niveau-4-studenten het laagst (53%). De studenten van niveau 1 zijn met name zeer positief over de hulp die ze krijgen bij leerproblemen en de mogelijkheid om in eigen tempo te studeren.

Leerjaar

Studenten in het tweede en derde leerjaar zijn het minst vaak tevreden met de studiebegeleiding (52%). Meer tevreden zijn de studenten in het vierde leerjaar (55%) en meest tevreden zijn de eerstejaars (57%). De verschillen tussen de leerjaren worden vooral ingegeven door de begeleiding die op school gegeven wordt (de begeleiding bij de studie en de hulp bij leerproblemen). Wat de mate waarin studenten een goed beeld van de eigen studievoortgang hebben betreft, zijn de verschillen veel minder aanwezig. Ook in de mate waarin ze in eigen tempo kunnen studeren, verschillen deze studenten niet wezenlijk van elkaar.

Geslacht

De verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke studenten in hun oordeel over de studiebegeleiding zijn niet noemenswaardig.

Etniciteit

Ook naar etniciteit zijn er nauwelijks verschillen in de waardering van de studiebegeleiding.

Leeftijd

Studenten van 26 jaar en ouder zijn aanzienlijk positiever in hun totaaloordeel dan de overige studenten (67% vs. 52% in de leeftijdsgroep 18/19). Ook op alle deelaspecten oordelen de 26+-studenten veel positiever dan de jongere studenten. De jongeren van 18 en 19 jaar zijn op alle deelonderwerpen het minst tevreden. Het verschil is het grootst bij de ervaren hulp bij leerproblemen (18/19: 50% positief, 26+: 68%).

Handicap

Studenten met een handicap of beperking tonen zich in hun totaaloordeel over de studiebegeleiding aanzienlijk minder tevreden dan studenten zonder beperking (50% vs. 57%). Mogelijk omdat ze hogere eisen aan deze begeleiding stellen dan studenten zonder beperking. De lagere tevredenheid laat zich bij alle deelaspecten terugzien. De studenten met een handicap of beperking zijn minder positief over de begeleiding bij de studie (46% vs. 51%) en over de hulp bij leerproblemen (50% vs. 56%). Ook hebben deze studenten relatief een minder goed beeld van de eigen studievoortgang (57% vs. 65%) en geven ze minder vaak aan voldoende mogelijkheid te ervaren om in eigen tempo te studeren (49% vs. 57%).

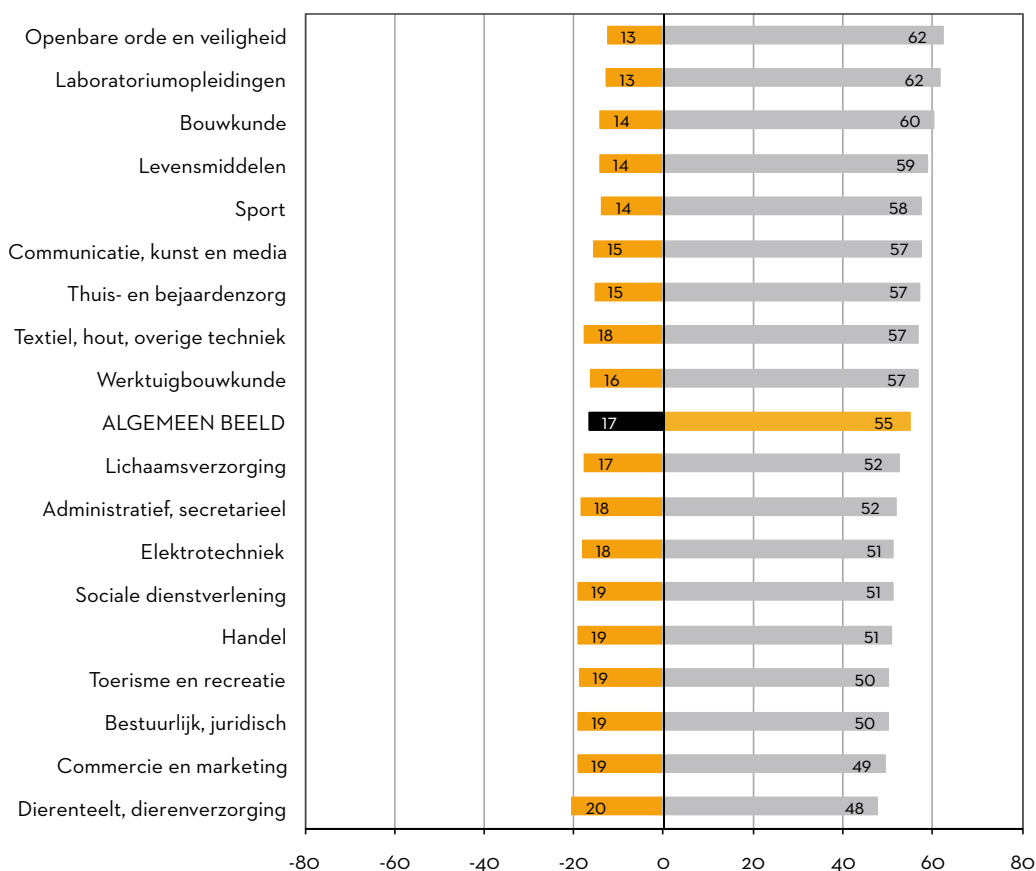
Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Vakscholen komen er in het totaaloordeel dat studenten vellen over de studiebegeleiding het best vanaf: 61 procent van de vakstudenten is hierover tevreden. Dat ligt bij de aoc's aanzienlijk lager: 51 procent. De roc's scoren tussen beide uitersten (55%). Kijken we naar de deelaspecten,

dan blijkt het verschil niet te zitten in de mogelijkheid in eigen tempo te studeren. Des te meer toont het verschil zich in de begeleiding bij de studie (aoc: 46%, roc: 49% en vakinstelling: 59%), in de hulp bij leerproblemen (aoc: 51%, roc: 53% en vakinstelling: 60%) en in de mate waarin studenten een goed beeld hebben van de eigen studievoortgang (aoc: 54%, roc: 62% en vakinstelling: 69%).

5.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Figuur 26 toont dat studenten binnen de opleidingsrichtingen *openbare orde en veiligheid* en *laboratoriumopleidingen* het meest positief oordelen over de studiebegeleiding (62%) en studenten van de richting *dierenteelt en dierenverzorging* het minst positief (48%). Voor alle richtingen geldt echter dat de aandelen positieve scores minimaal twee keer zo groot zijn als de aandelen negatieve scores.

Figuur 26: Oordeel over studiebegeleiding (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

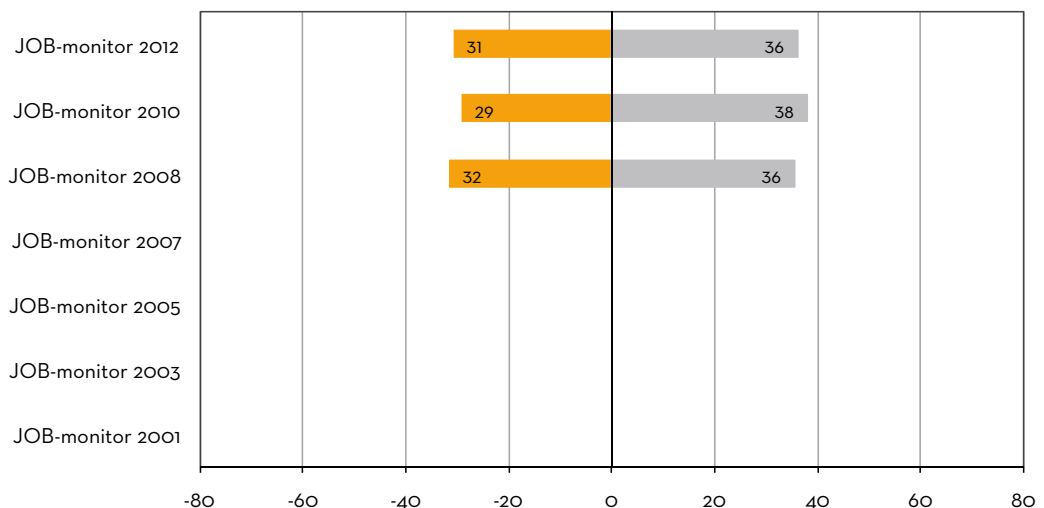
5.2 KEUZE-/LOOPBAANBEGELEIDING

5.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het tweede inhoudelijke cluster met betrekking tot de begeleiding van mbo-studenten betreft de begeleiding bij en het maken van keuzes:

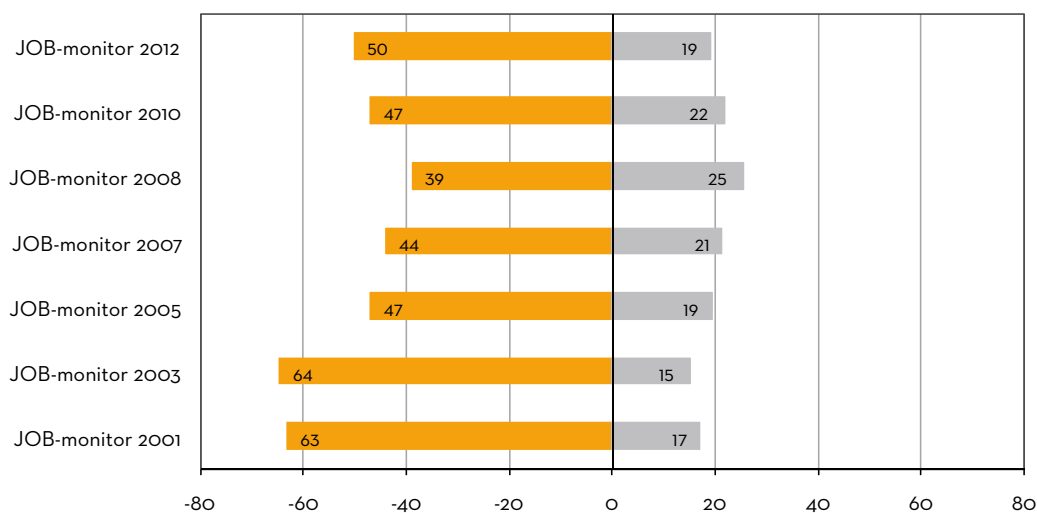
- mogelijkheid om zelf vakken en onderwijsactiviteiten te kiezen;
- hulp bij het maken van keuzes tijdens de studie;
- duidelijkheid over de mogelijkheid om verder te studeren;
- tevredenheid over de begeleiding bij de beroepskeuze en/of keuze om verder te studeren.

Het totaaloordeel hierover is ten opzichte van de vorige meting weer iets afgenomen (figuur 27). Het totaaloordeel is niet uitgesproken positief: het aandeel dat tevreden is (36%), is niet veel hoger dan het aandeel dat ontevreden is (31%).

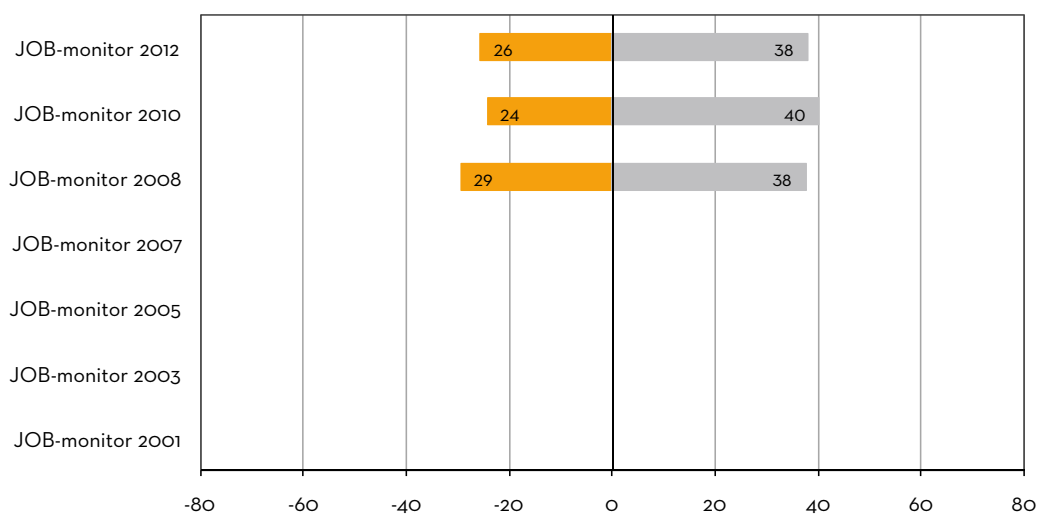

Figuur 27: Oordeel over keuze-/loopbaanbegeleiding (totaaloordeel)

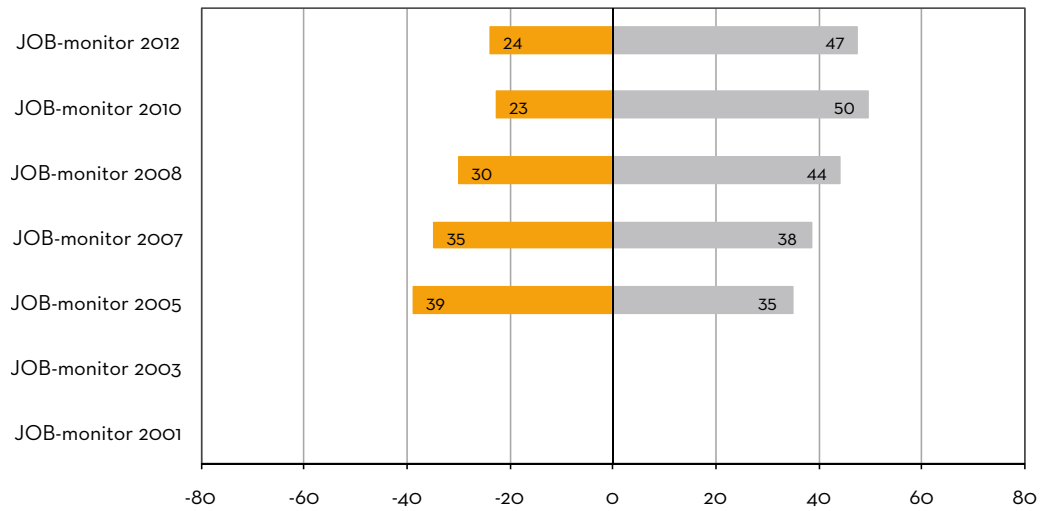
Met wat wijzigingen in de samenstelling van de clusterscores is het niet mogelijk een vergelijking in de tijd te maken van meer dan drie metingen. Op de afzonderlijke deelaspecten is die vergelijking in een aantal gevallen nog wel mogelijk (zie figuur 28 t/m figuur 31). Daaruit blijkt allereerst dat het percentage studenten dat negatief oordeelt over de mogelijkheid om zelf vakken en onderwijsactiviteiten te kiezen dit jaar in lijn met de vorige meting opnieuw is gestegen. Studenten geven een duidelijk signaal daarmee niet tevreden te zijn (50% oordeelt negatief). Over de hulp bij het maken van keuzes tijdens de studie oordelen studenten wel iets positiever (38% positief), alhoewel zich ook hier ten opzichte van 2010 een daling voordoet. De duidelijkheid over de mogelijkheden om verder te studeren is eveneens licht afgenomen (van 50% positief in 2010 naar 47% positief in 2012). De tevredenheid over de begeleiding bij de beroepskeuze of keuze voor een vervolgopleiding is nagenoeg gelijk gebleven.

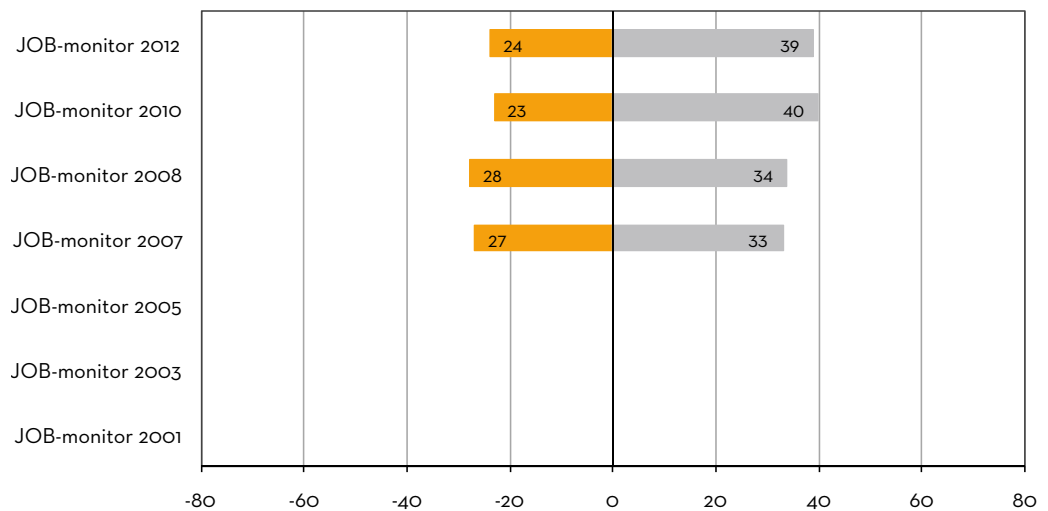
Figuur 28: Mogelijkheid zelf vakken en onderwijsactiviteiten te kiezen

Figuur 29: Hulp bij het maken van keuzes tijdens de studie

Figuur 30: Duidelijkheid over de mogelijkheden om verder te studeren

Figuur 31: Begeleiding bij beroepskeuze of keuze voor vervolgonderwijs

5.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bbl-studenten zijn net iets positiever dan bol-studenten in hun totaaloordeel over de keuze- en loopbaanbegeleiding (bol: 35%, bbl: 40%). Dat is terug te voeren op twee positiever beoordeelde deelaspecten: de duidelijkheid over mogelijkheden om verder te studeren (bol: 46%, bbl: 51%) en de tevredenheid over de begeleiding bij de vervolgkeuze (bol: 38%, bbl: 43%).

Niveau

Studenten van niveau 1 oordelen veel milder over keuze- en loopbaanbegeleiding dan studenten van andere niveaus (niveau 1: 54% positief, niveau 2: 42%, niveau 3: 35%, niveau 4: 33%). Het meest positief zijn de niveau-1-studenten over de duidelijkheid over mogelijkheden om verder te studeren (61%) en de hulp bij keuzes tijdens de studie (57%).

Leerjaar

Derdejaarsstudenten zijn het meest kritisch over de keuze- en loopbaanbegeleiding in vergelijking met de overige leerjaren (31% vs. 40% in leerjaar 1). Het verschil met de hogere tevredenheid onder de eerstejaars is voor deze derdejaars het grootst wanneer het aankomt op de begeleiding bij de vervolgopleiding of het toeleiden naar een beroep (leerjaar 1: 44%, leerjaar 3: 31%).

Geslacht

Mannelijke studenten oordelen aanzienlijk positiever over de keuze- en loopbaanbegeleiding tijdens hun opleiding dan vrouwelijke studenten. In het totaaloordeel is veertig procent van de mannen positief tegenover 32 procent van de vrouwen. Ook op alle aspecten die ten grondslag liggen aan deze totaalscore blijken de mannelijke studenten veel positiever. Mannen zijn net iets vaker tevreden over de mogelijkheid om zelf vakken te kiezen (23% vs. 15%), over de hulp die ze krijgen bij het maken van keuzes tijdens de studie (41% vs. 34%), over de duidelijkheid over de mogelijkheden om verder te studeren (51% vs. 43%) en ook over de begeleiding bij de vervolgkeuze (43% vs. 39%).

Etniciteit

Allochtone en autochtone studenten verschillen minimaal in hun oordeel over de keuze- en loopbaanbegeleiding (het verschil is kleiner dan 5%).

Leeftijd

In het totaaloordeel is de groep van 26 jaar en ouder het vaakst positief over de keuze- en loopbaanbegeleiding en de studenten van 18 en 19 jaar het minst vaak (26+: 40%, 18-19: 34%). De oudere studenten zijn met name positiever over de hulp bij het maken van keuzes (26+: 42%, 18-19: 35%) en de begeleiding met het oog op de fase na afronding van de opleiding: vooruitkijkend naar een passend beroep of een verdere studie (26+: 42%, 18-19: 36%).

Handicap

Verschil tussen studenten met en zonder handicap is er alleen op één van de deelaspecten binnen dit thema: studenten met een handicap zijn minder positief over de hulp die ze krijgen bij het maken van keuzes tijdens de studie (35% vs. 39%).

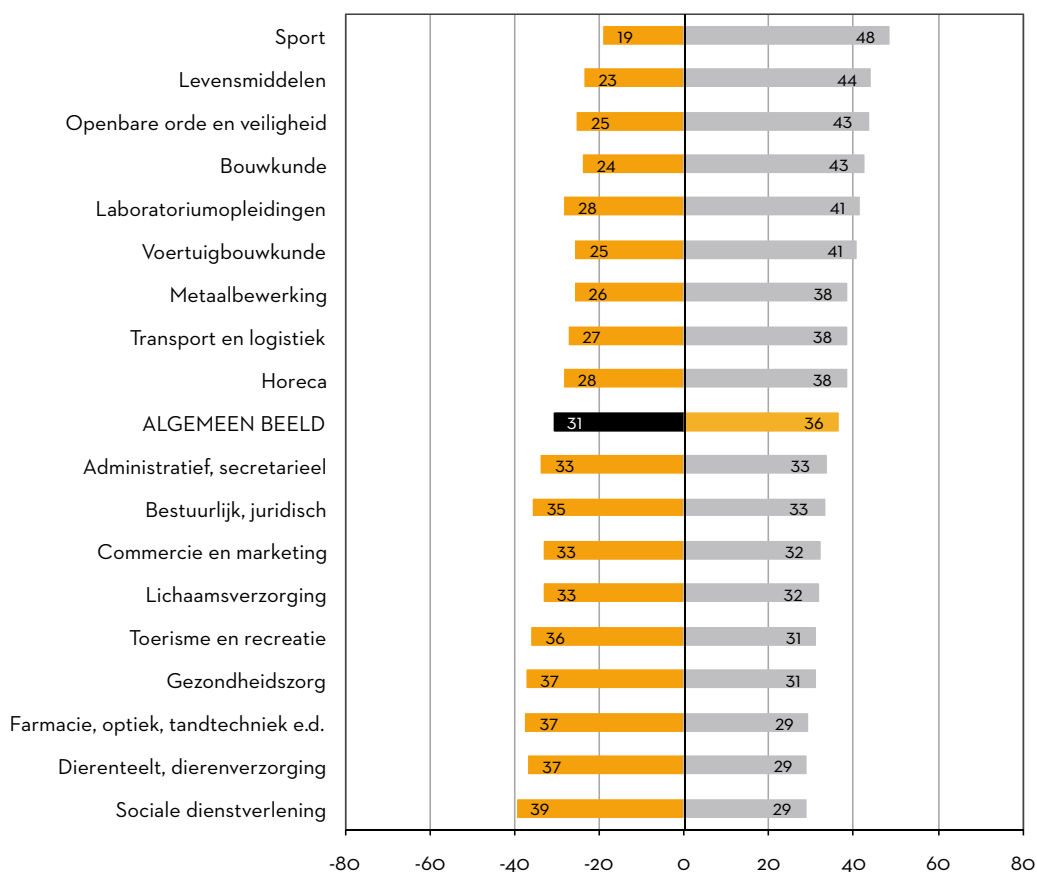
Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten op de vakinstellingen geven het vaakst aan tevreden te zijn over de keuze- en loopbaanbegeleiding, studenten op aoc's zijn het minst vaak tevreden. Dat blijkt uit een positiever totaaloordeel (aoc: 32%, roc: 36% en vakschool: 40%) alsook uit een aanzienlijk positiever oordeel op drie van de vier deelaspecten: de hulp bij keuzes tijdens de studie (aoc: 34%, roc: 38% en vakschool: 46%), de tevredenheid met de duidelijkheid die gegeven wordt over mogelijkheden om verder te studeren (aoc: 39%, roc: 48% en vakschool: 51%) en de tevredenheid over de begeleiding bij de vervolgkeuze (aoc: 34%, roc: 39% en vakschool: 43%).

5.2.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Vergelijken we de opleidingsrichtingen (figuur 32) dan blijken studenten van de opleidingsrichting *sport* het meest tevreden met de wijze waarop op hun opleiding vorm wordt gegeven aan keuze- en loopbaanbegeleiding (48% scoort positief, 19% negatief). Veel kritischer op dit punt zijn de studenten binnen de opleidingsrichting *sociale dienstverlening* (29% positief en 39% negatief).

52

Figuur 32: Oordeel over keuze-/loopbaanbegeleiding (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

5.3 SAMENVATTING

In dit hoofdstuk is gekeken naar de begeleiding die studenten in hun opleiding krijgen: begeleiding tijdens hun studie, begeleiding bij leerproblemen en begeleiding bij het maken van verstandige keuze voor studie en toekomst. Als onderdeel daarvan is ook gekeken naar de mate waarin studenten hun onderwijsloopbaan zelf kunnen sturen: is er een mogelijkheid om zelf vakken te kiezen? Weten studenten hoe ze ervoor staan in hun opleiding? Wat de studenten betreft is de studiebegeleiding redelijk op orde: iets meer dan de helft van de studenten geeft hier een positieve score die bovendien redelijk stabiel is wanneer deze wordt vergeleken met die in de vorige meting. Wel valt op dat de studenten die er in de praktijk het meest gebruik van maken, namelijk studenten met een beperking, relatief de laagste scores geven.

De begeleiding bij het maken van keuzes voor de (studie-)loopbaan komt er minder goed vanaf in de ogen van de studenten. Het aantal studenten dat hier positief over oordeelt, ontloopt het aantal dat negatief oordeelt niet veel (beide ongeveer een derde van de studenten). Het slechtst beoordeeld wordt de ruimte die studenten hebben om zelf vakken en onderwijsactiviteiten te kiezen. Maar liefst de helft van de studenten oordeelt hier negatief over. Slechts een kleine 20 procent is wel tevreden over de ruimte om zelf vakken te kiezen.

6 COMPETENTIES

In dit hoofdstuk staat de aandacht die op instellingen gegeven wordt aan competenties centraal. Vinden studenten dat zij in hun opleiding voldoende leren? Is deze mening veranderd de afgelopen jaren en zijn er verschillen tussen verschillende groepen, bijvoorbeeld tussen bol- en bbl-studenten, verschillende niveaus en geslacht?

6.1 COMPETENTIES

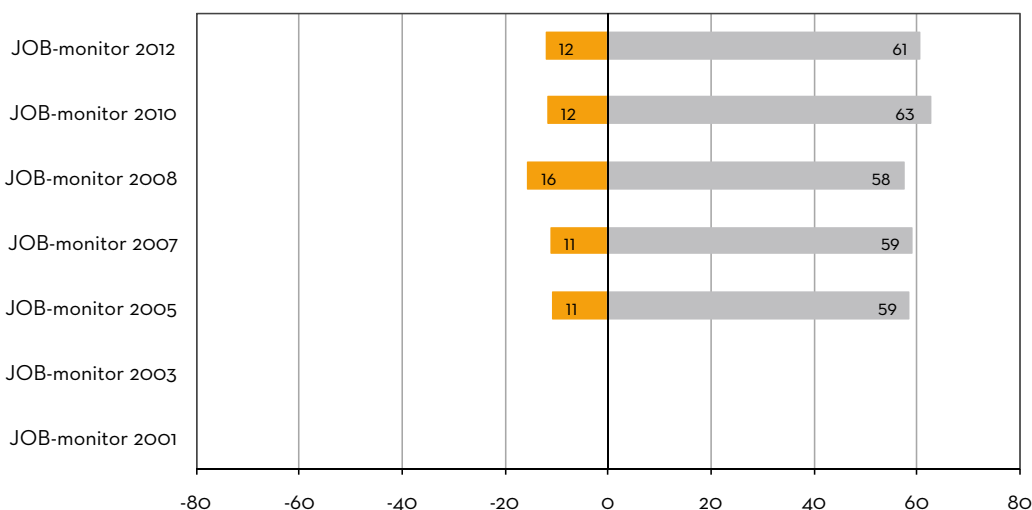
6.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Aan de studenten zijn negen stellingen over de leeropbrengst voorgelegd en samen vormen deze het totaaloordeel. Over de volgende competenties zijn de studenten bevraagd:

- samenwerken;
- problemen oplossen;
- plannen en organiseren;
- zelfstandig werken;
- communiceren;
- werken volgens afspraak;
- zichzelf en hun werk beoordelen;
- vaardigheden voor het beroep waarvoor ze worden opgeleid.

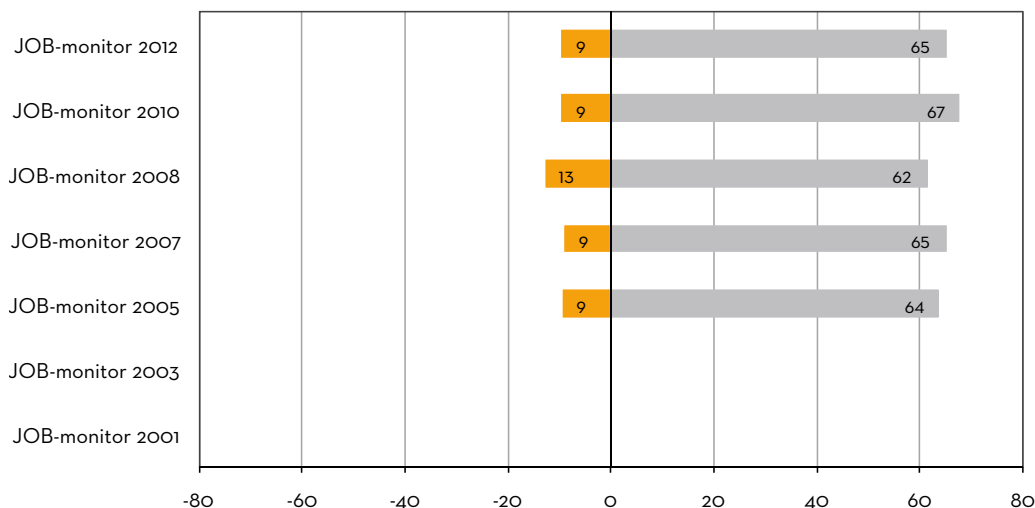
55

Daarnaast is gevraagd of ze vinden dat ze überhaupt voldoende leren op school. Het totaaloordeel dat studenten hebben over de leeropbrengst is iets lager dan vorig jaar (figuur 33). In de huidige monitor geeft 61 procent van de studenten aan te spreken te zijn over wat zij aan competenties leren; 12 procent is hier ontevreden over.

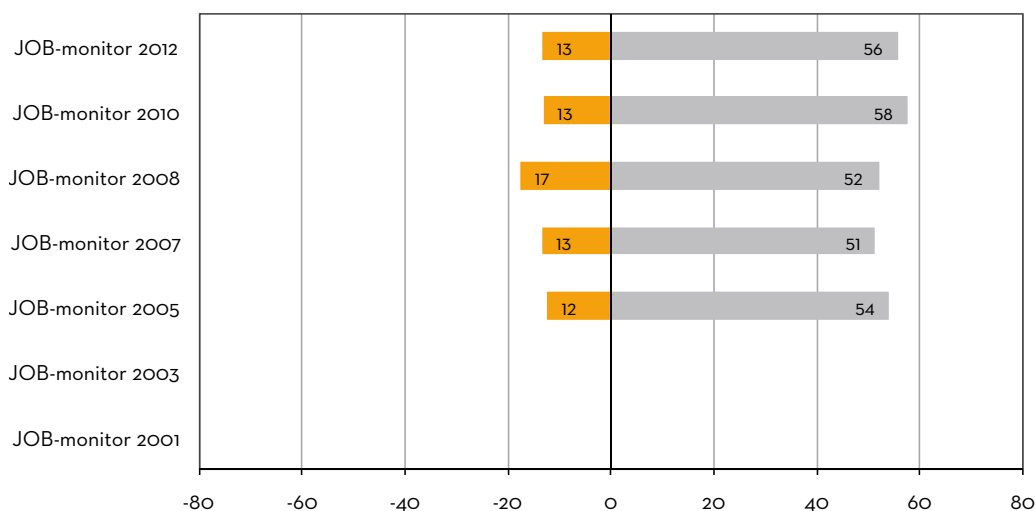

Figuur 33: Oordeel over competenties (totaaloordeel)

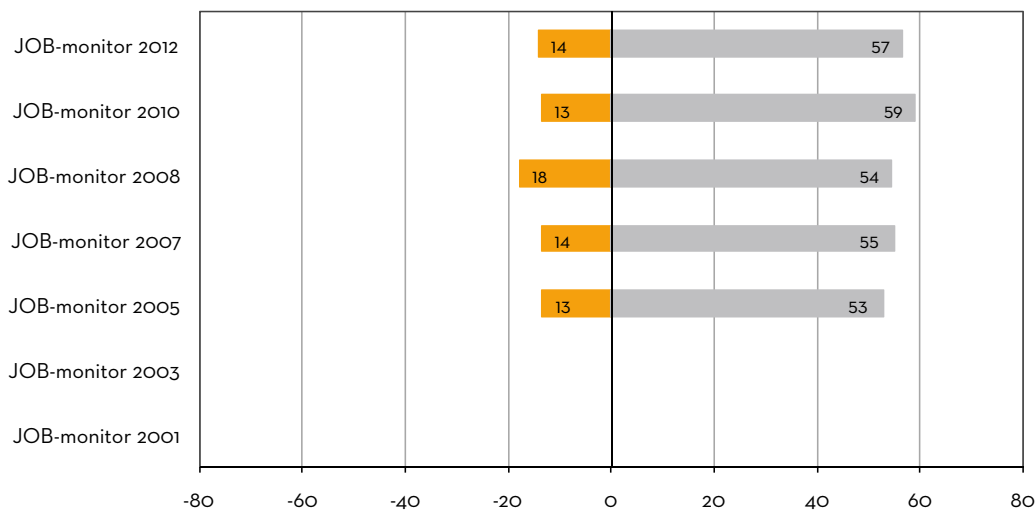
De oordelen van de studenten in de JOB-monitor 2012 over de competenties zijn positief, echter wel iets minder positief dan in 2010. Het minst tevreden zijn studenten over het leren beoordelen van zichzelf en het eigen werk en over het voldoende leren op school (beide 54% tevredenheid). Studenten oordelen het meest positief over het leren van zelfstandig werken (69%) en het leren communiceren (68%). Deze twee meest en twee minst positief beoordeelde competenties zijn gedurende de verschillende monitoren onveranderd gebleven.

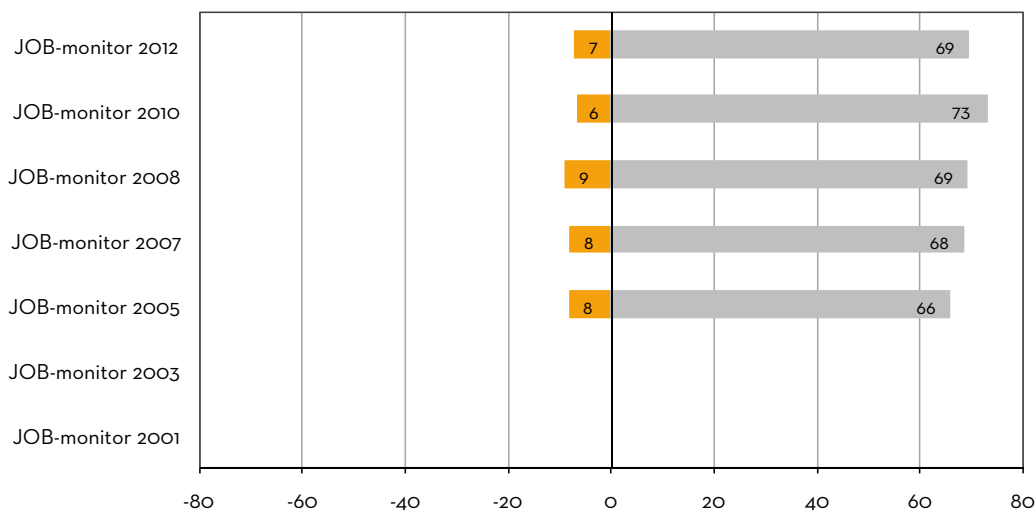
Figuur 34: Leer je in je opleiding voldoende samen te werken?

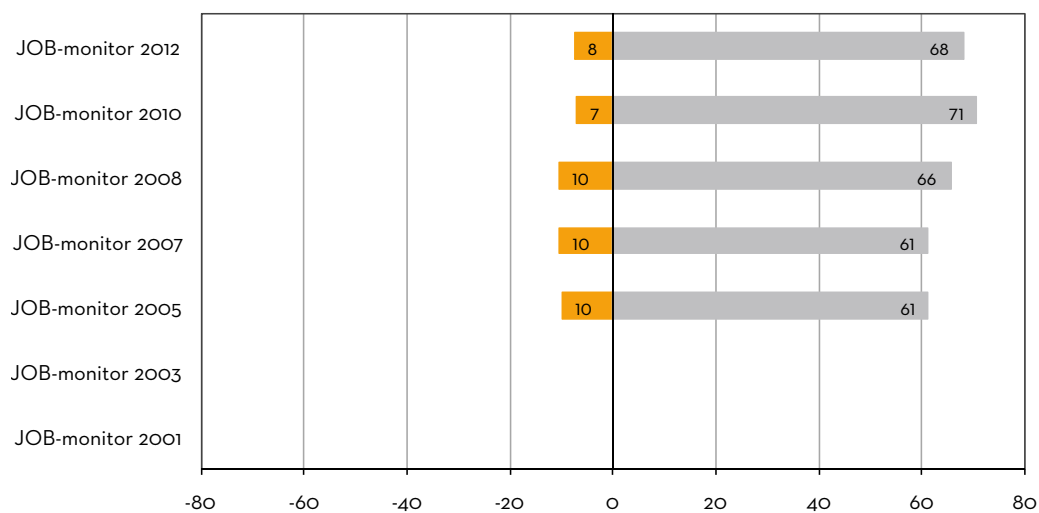
Figuur 35: Leer je in je opleiding voldoende problemen op te lossen?

Figuur 36: Leer je in je opleiding voldoende te plannen en organiseren?

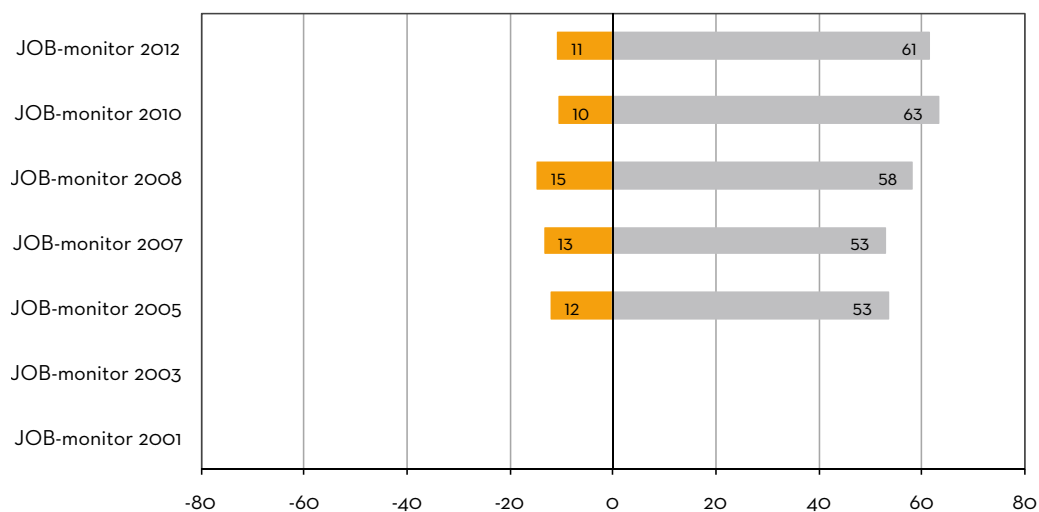

Figuur 37: Leer je in je opleiding voldoende zelfstandig te werken?

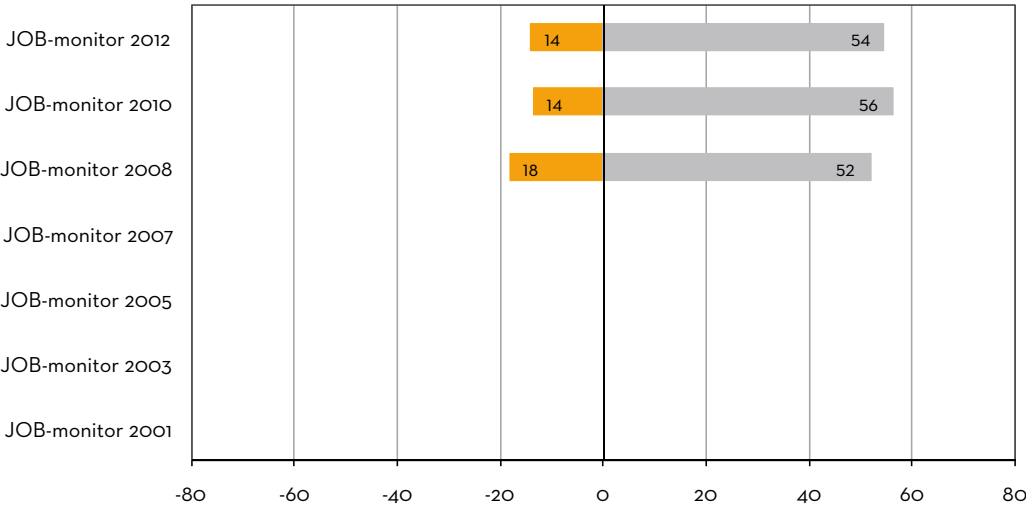

Figuur 38: Leer je in je opleiding voldoende te communiceren?

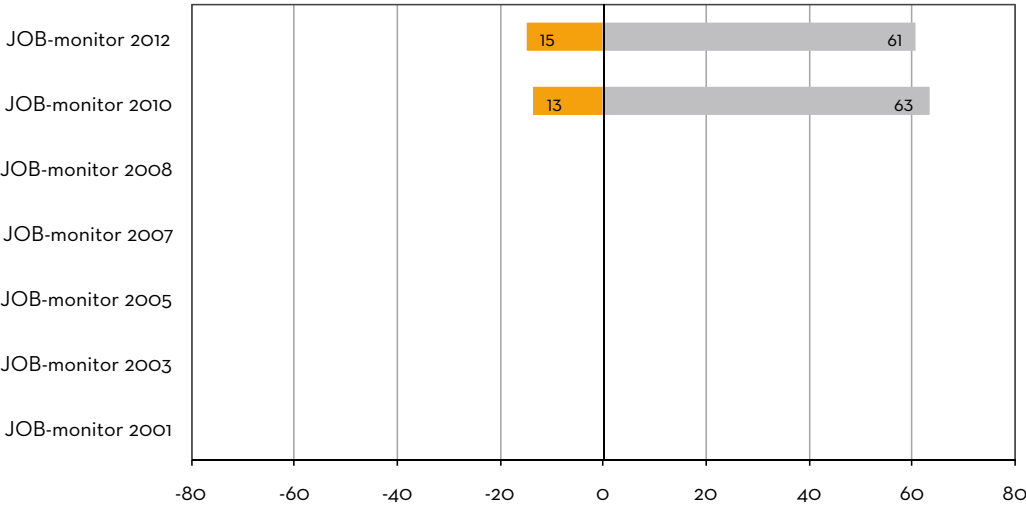
58

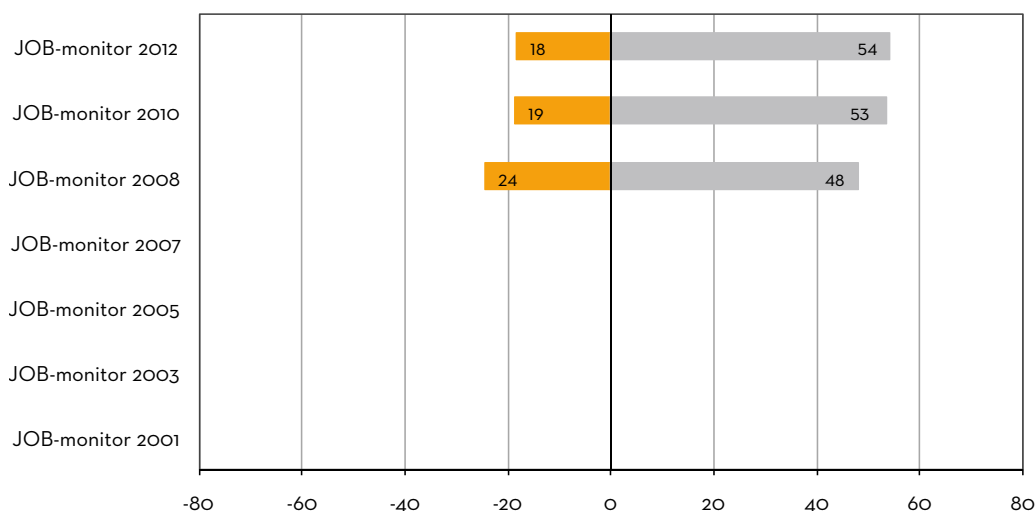
Figuur 39: Leer je in je opleiding voldoende te werken volgens afspraak?

Figuur 40: Leer je in je opleiding voldoende jezelf en je werk te beoordelen?

Figuur 41: Leer je in je opleiding voldoende over het beroep dat je later wilt uitoefenen?

Figuur 42: Vind je dat je voldoende leert op school?

6.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Hoewel de bol-studenten en bbl-studenten niet van elkaar verschillen qua totaaloordeel over competenties, zijn er twee competenties waar de meningen wel duidelijk verschillen tussen de twee leerwegen. Zo oordelen bol'ers positiever dan bbl'ers over het leren samenwerken tijdens hun opleiding (bol: 68%; bbl: 57%). Bbl'ers zijn daarentegen positiever dan bol'ers over het leren uitoefenen van het beroep (bbl: 69%; bol: 58%). De oordelen over de andere zeven competenties verschillen niet noemenswaardig tussen de beide leerwegen.

Niveau

Niveau-4-studenten zijn van alle niveaus het meest positief over het leren samenwerken tijdens hun opleiding (70%) en het aanleren van plannen en organiseren (59%). Studenten van niveau 2 zijn hierover het minst positief van oordeel (resp. 57% en 52%). Over het leren problemen op te lossen oordelen zowel niveau-1- als niveau-4-studenten het meest positief, 59 en 58 procent, terwijl studenten uit niveau twee en drie hier iets minder tevreden over zijn (54% en 53%). Ook zijn niveau-1- en niveau-4-studenten het meest positief over hoe zij leren communiceren. Niveau 1 is verder positiever dan niveau 3 over het zelfstandig leren werken tijdens hun opleiding. Niveau 1 is daarnaast positiever dan andere niveaus over het aanleren van werken volgens afspraak en over het leren beoordelen van hun eigen werk. Studenten uit het tweede en derde niveau zijn juist weer positiever dan studenten van niveau 1 en 4 over het leren voor het uit te oefenen beroep. Over of men voldoende leert op school zijn niveau-1-studenten het minst positief gestemd van alle niveaus.

Leerjaar

Eerstejaars zijn positiever van oordeel over het voldoende aandacht krijgen voor het leren van competenties dan tweede- en derdejaars. Kijkend naar het leren van de afzonderlijke competenties, dan geven eerstejaars een positiever oordeel dan tweede- en derdejaars over het aanleren van het beoordelen van eigen werk. Ook zijn eerstejaars positiever dan ouderejaars over het leren communiceren, leren werken volgens afspraak, leren voor het uit te oefenen beroep en het voldoende leren op school. Vierdejaars zijn ten slotte meer positief over het in hun opleiding leren om samen te werken en het leren problemen op te lossen.

Geslacht

Mannen en vrouwen verschillen niet in hun oordeel over het voldoende leren van de meeste competenties. Alleen over de aandacht die tijdens de opleiding besteed wordt aan het leren van samenwerken zijn vrouwen positiever dan mannen (68% vs. 62%).

Etniciteit

De oordelen van autochtone studenten en allochtone studenten verschillen niet wanneer er gekeken wordt naar het totaalbeeld van de aan te leren competenties; ook in hun oordeel over het leren van de afzonderlijke competenties zijn de twee groepen niet van elkaar verschillend.

Leeftijd

Ouderejaars (26+-studenten) zijn meer tevreden over het aanleren van competenties dan jongerejaars. Ditzelfde patroon zien we bij de oordelen over de volgende afzonderlijke competenties: het al dan niet leren om problemen op te lossen, leren te plannen en te organiseren, het leren zelfstandig te werken, het leren te werken volgens afspraak en het leren voor het uit te oefenen beroep. Studenten van 26 jaar en ouder zijn verder positiever over het leren communiceren tijdens hun opleiding dan studenten van 22 tot 26 jaar, zijn meer tevreden over het leren beoordelen van eigen werk dan studenten van 18 en 19 jaar en zijn positiever van oordeel over het voldoende leren op school dan studenten van 19 jaar en jonger. Studenten in de leeftijd tot en met 17 jaar zijn positiever over het leren samenwerken dan 22 tot 26-jarigen.

61

Handicap

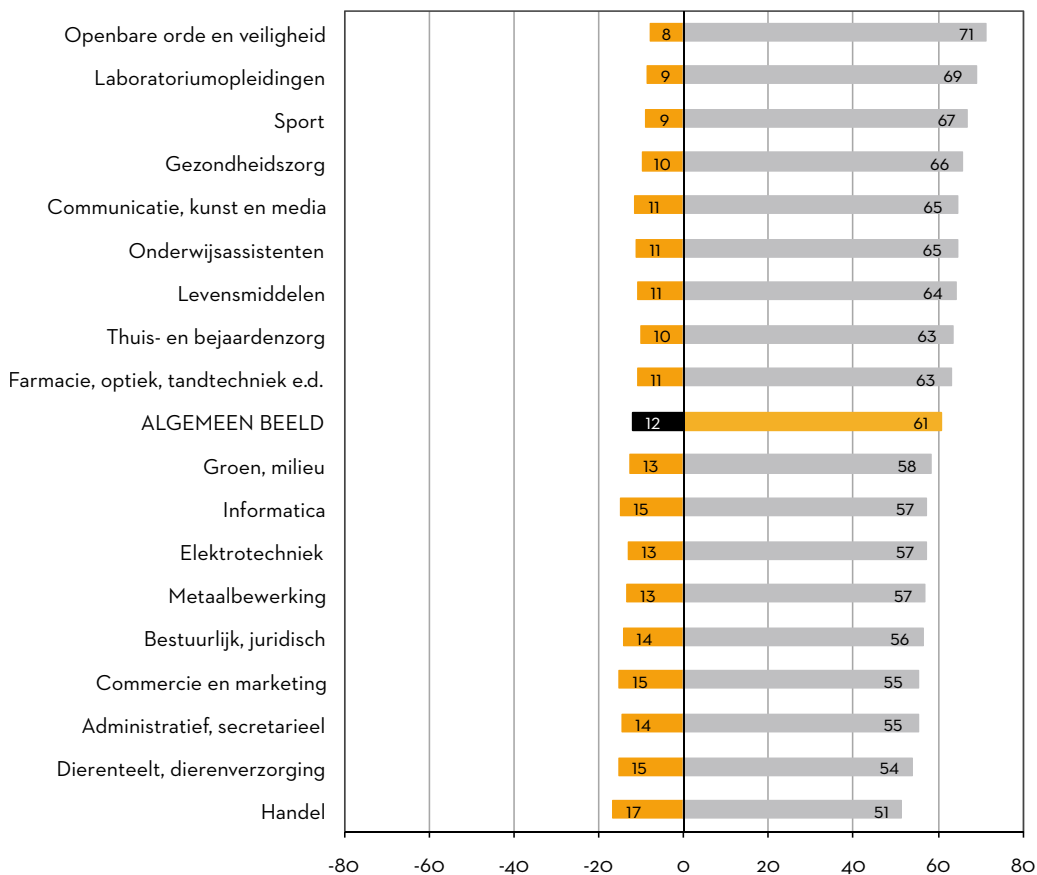
Over het leren problemen op te lossen zijn studenten met een handicap kritischer dan studenten zonder handicap. Van de eerste groep oordeelt 53 procent dat zij hier in hun opleiding voldoende aandacht aan besteden, terwijl van de studenten zonder handicap 57 procent vindt dat hier voldoende aandacht aan geschonken wordt.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van een vakschool zijn vaker positief wanneer gekeken wordt naar of ze voldoende leren op school dan studenten van een roc of aoc. Ook zijn studenten van een vakschool positiever in hun oordeel over de aandacht die aan de afzonderlijke competenties besteed wordt dan studenten van een roc of aoc. Bij het al dan niet voldoende aandacht geven aan het leren voor het uit te oefenen beroep en het leren op school zijn vakschoolstudenten alleen positiever dan studenten van een aoc. Studenten van roc's verschillen niet wezenlijk van de studenten van aoc's of vakscholen in hun oordeel over deze twee laatst genoemde competenties.

6.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

De opleidingsrichtingen *openbare orde en veiligheid*, *laboratoriumopleidingen*, *sport* en *gezondheidszorg* besteden volgens de studenten bovengemiddeld aandacht aan het voldoende leren van competenties. De opleidingsrichtingen *bestuurlijk*, *juridisch*, *commercie en marketing*, *administratief*, *secretarieel*, *dierenteelt*, *dierenverzorging* en *handel* besteden juist minder dan gemiddeld aandacht aan het voldoende leren van competenties.

Figuur 43: Oordeel over competenties (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

6.2 SAMENVATTING

Na een stijging in 2010 ten opzichte van eerdere jaren, zien we in 2012 voor het eerst weer een lichte afname als het aankomt op de oordelen van studenten over de competenties die ze op school aangeleerd krijgen. Ondanks de lichte daling blijven de studenten overwegend positief: 61 procent geeft een positief totaaloordeel, tegenover twaalf procent met een negatief oordeel. Meest positief zijn de studenten over de mate waarin ze leren zelfstandig te werken (69%) en leren communiceren (68%). Minst positief zijn de studenten over de mate waarin ze zichzelf en hun werk leren beoordelen en het überhaupt voldoende leren (beide 54%). Bol-studenten zijn meer dan bbl'ers tevreden over de mate waarin ze leren samen te werken. Bbl'ers juist (logischerwijs) meer over het uitoefenen van een beroep. Studenten op vakscholen zijn het meest positief over wat ze op school leren, aoc-studenten doorgaans het meest negatief.

7 STAGE/WERKPLEK

Hoe oordelen bol-studenten over de hun stage? Zijn bbl'ers tevreden over de leerwerkplek waar zij een groot deel van hun opleiding praktijkervaring opdoen? In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de waardering van studenten voor diverse aspecten van het beroepspraktijkvormend deel van hun onderwijs. Allereerst worden de bol-studenten besproken en later in het hoofdstuk komen de bbl-studenten aan bod.

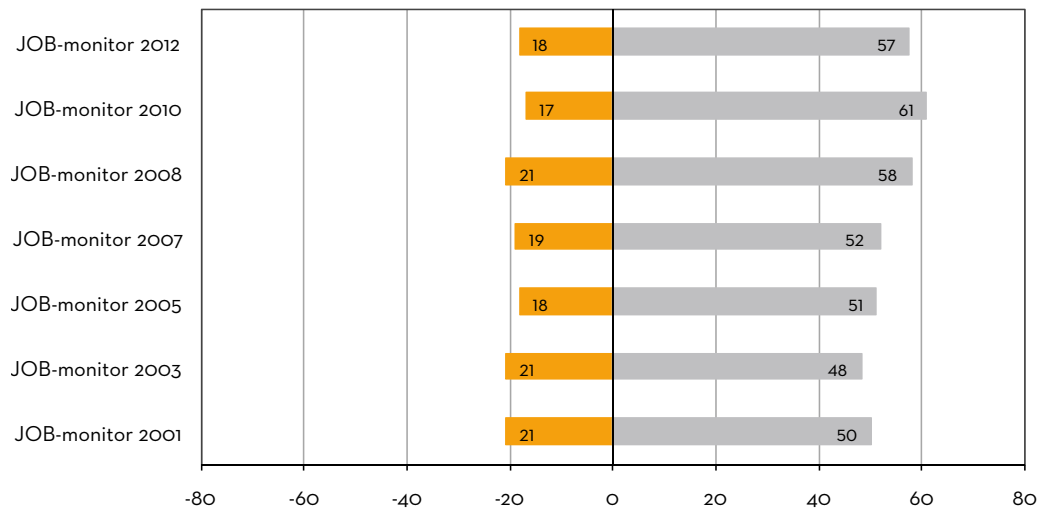
7.1 STAGE (BOL)

7.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Van de bol-studenten geeft 27 procent aan tot dusver nog geen stage te hebben gelopen. Dat is een iets hoger percentage ten opzichte van eerdere metingen waar het percentage telkens rond de 24 procent lag. Dat kan te maken hebben met het feit dat de dataverzameling iets vervroegd is, waardoor nog iets minder studenten al aan hun stage begonnen waren. Studenten in hun eerste jaar geven aan het minst vaak al stage gelopen te hebben (55% liep of loopt al wel stage). Onder de vierdejaars is dat percentage opgelopen naar 97 procent van de studenten die reeds stage liepen. Alleen de groep studenten die stage heeft gelopen of daar op het moment van afname van de vragenlijst mee bezig is, is bevraagd over hun ervaringen met deze bol-stage. Het totaaloordeel is daarbij opgebouwd uit de volgende vragen:

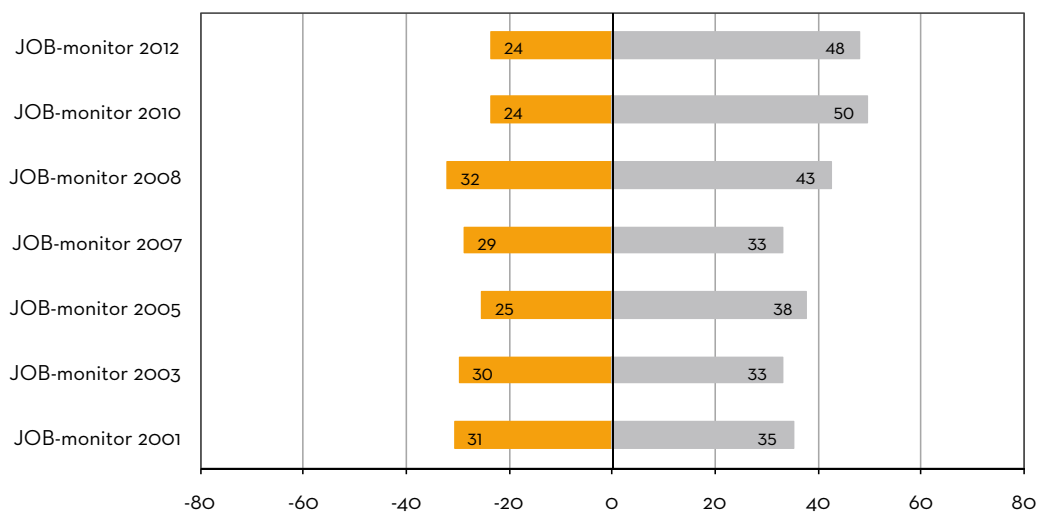
- Ben je door je school goed voorbereid op je stage/bpv?
- Had je moeite om een stage-/bpv-plaats te vinden?
- Helpt de school bij het vinden van een stage-/bpv-plaats?
- Leer je op je stage-/bpv-plaats voldoende?
- Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?
- Ben je tevreden over de begeleiding door de school tijdens je stage/bpv?
- Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf tijdens je stage/bpv?
- Vind je dat jouw begeleider op school en jouw stagebegeleider voldoende contact hebben?
- Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw stage/bpv?

Bol-studenten zijn overwegend positief in hun oordeel over de stage: 57 procent is tevreden, tegenover 18 procent die ontevreden is (figuur 44). Het percentage studenten dat tevreden is met de stage is ten opzichte van de JOB-monitor 2010 iets afgenomen (destijds 61%). Echter, die conclusie moet met enige voorzichtigheid omkleed worden aangezien in de huidige meting een extra vraag over voldoende contact tussen school en leerbedrijf is toegevoegd aan het cluster en dit juist een aspect is dat de gemiddelde tevredenheid omlaag brengt.

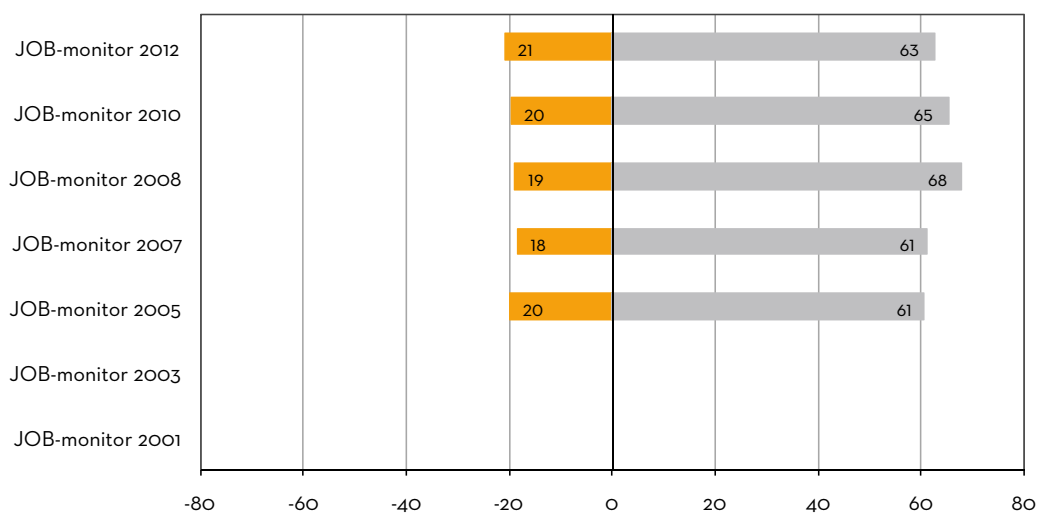

Figuur 44: Oordeel over stage (bol, totaaloordeel)

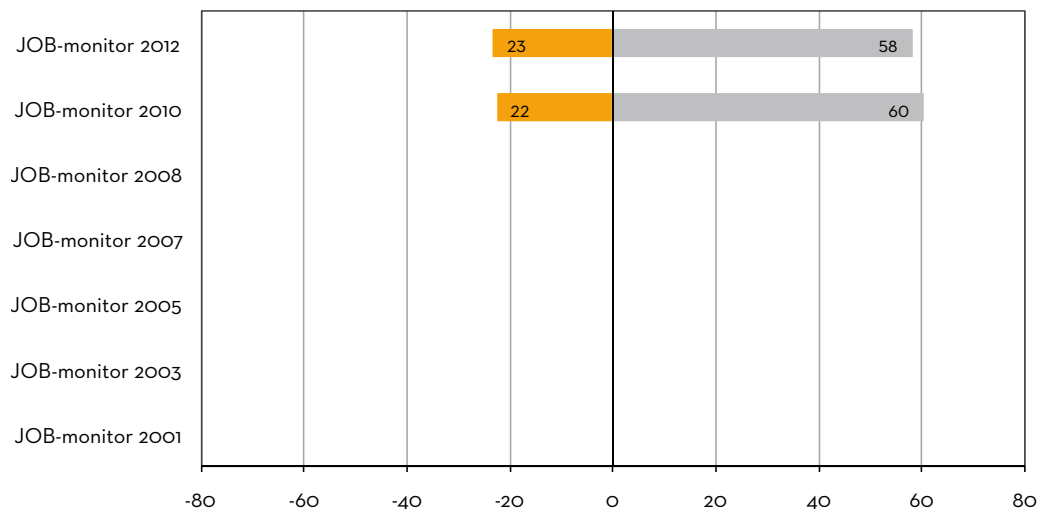
Kijkend naar de afzonderlijke onderdelen waarop de stage beoordeeld is, blijkt een aantal zaken zeer positief beoordeeld te worden (figuur 45 t/m figuur 53). Studenten zijn zeer tevreden over de leerzaamheid van de stage (77% positief). Ook is men zeer te spreken over de begeleiding door de praktijkopleider van het leerbedrijf (70%) en de wijze waarop de stage beoordeeld is (65%). Minder tevreden is men over de aspecten die betrekking hebben op de inbreng van school voorafgaand en tijdens de stage: 48 procent is tevreden over de voorbereiding op de stage, 52 procent over de aansluiting van de theorie die op school geleerd wordt bij de praktijk, slechts 44 procent is te spreken over de begeleiding door school tijdens de stage en 36 procent is tevreden over de hoeveelheid contact tussen de begeleider op school en de stagebegeleider in het leerbedrijf (30% oordeelt hierover negatief).

Figuur 45: Ben je door je school goed voorbereid op je stage/bpv?

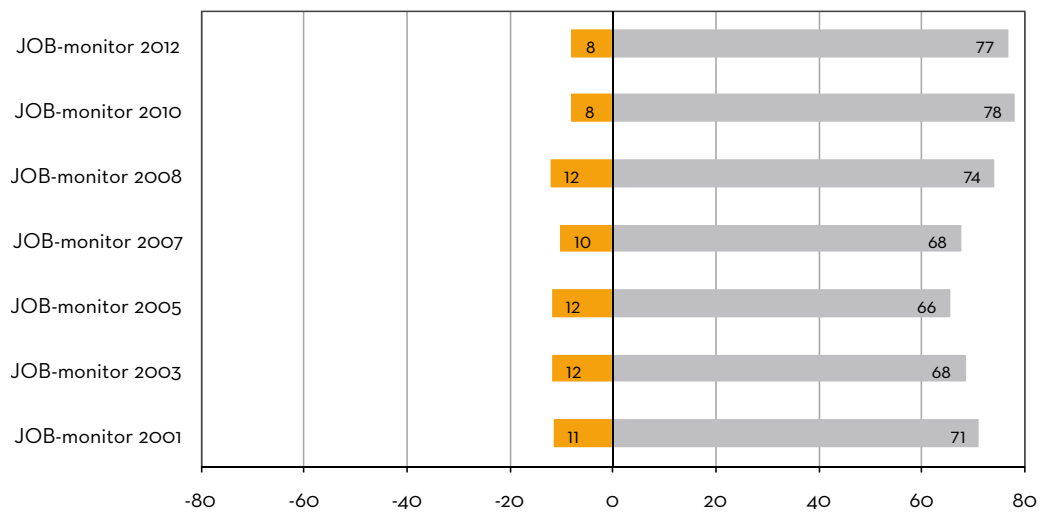

Figuur 46: Had je moeite om een stage-/bpv-plaats te vinden? (grijs: helemaal niet)

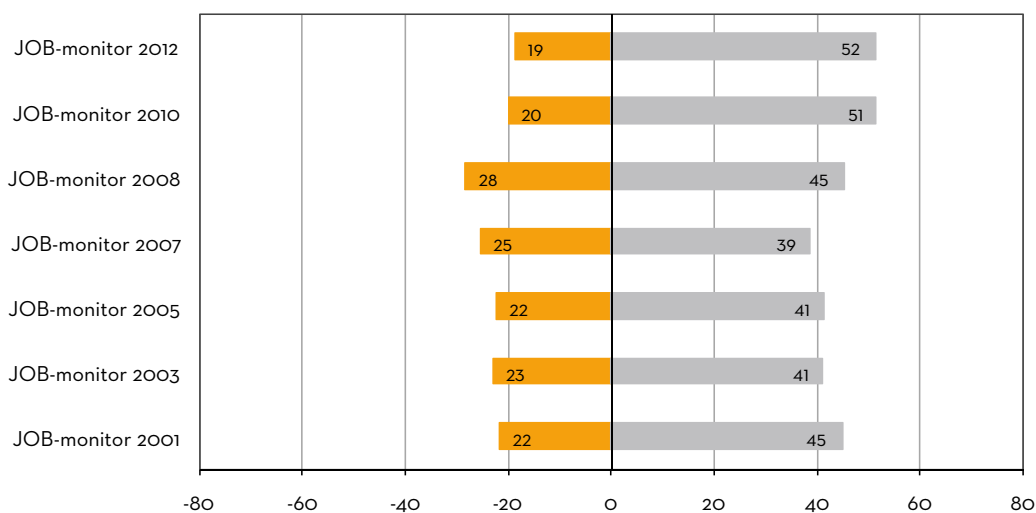

Figuur 47: Helpt de school je bij het vinden van een stage-/bvp-plaats?

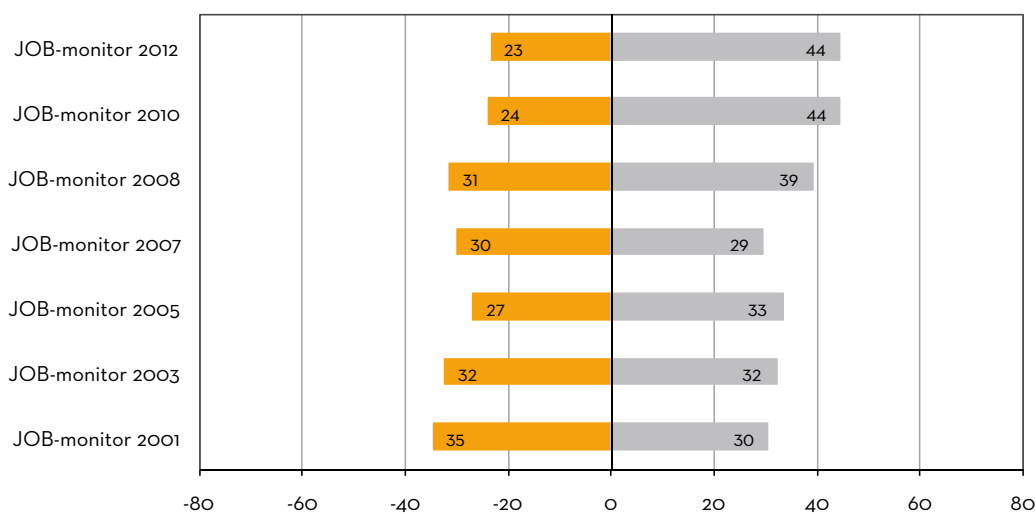
68

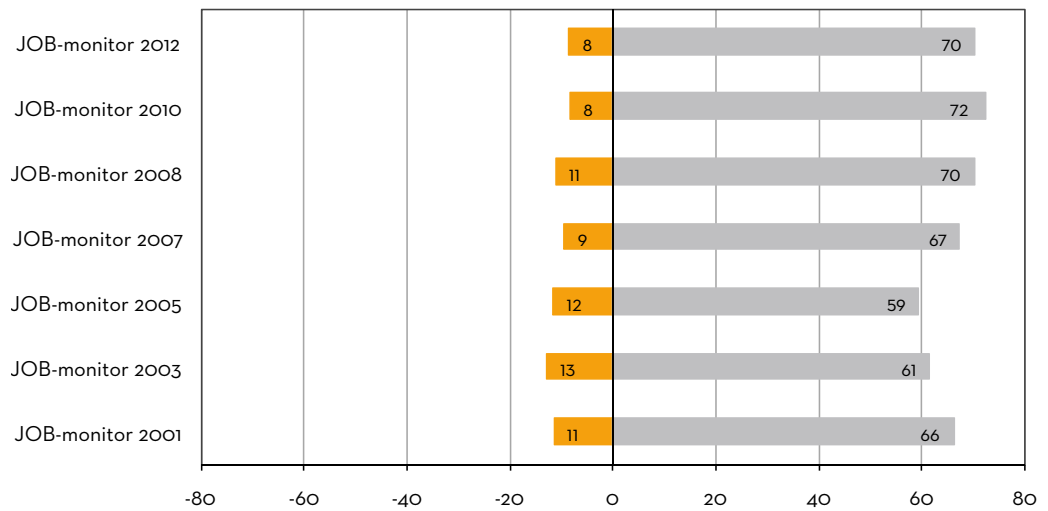
Figuur 48: Leer je op je stage-/bvp-plaats voldoende?

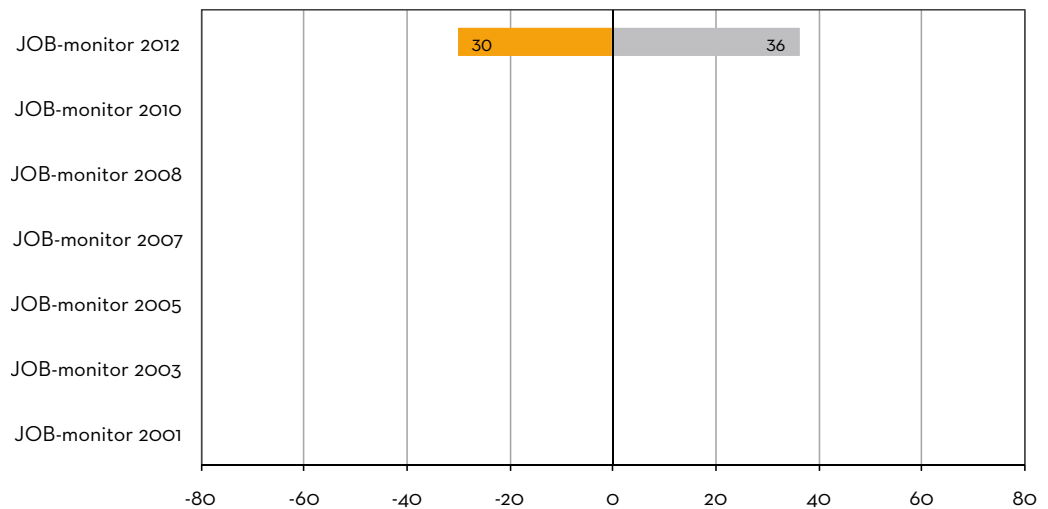
Figuur 49: Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?

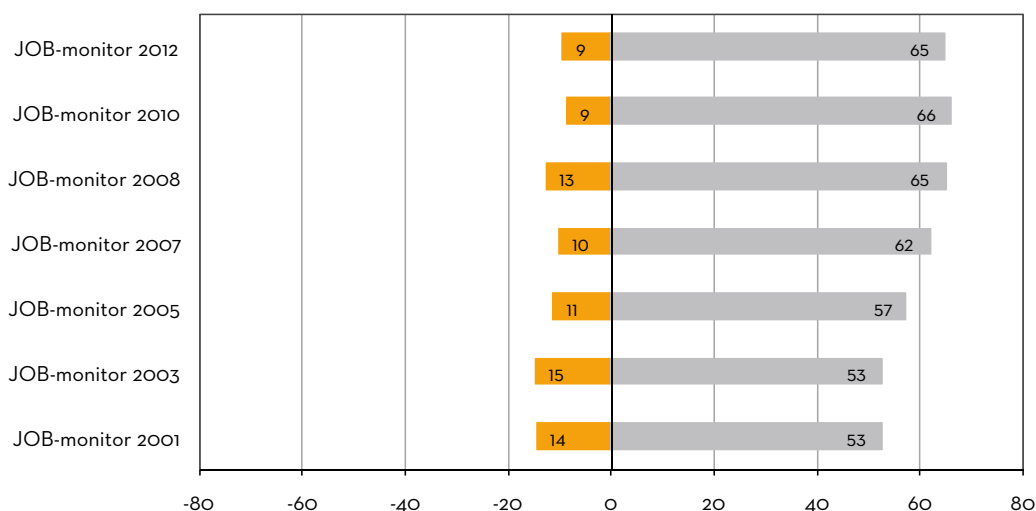
Figuur 50: Ben je tevreden over de begeleiding door de school tijdens je stage/bpv?

Figuur 51: Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf tijdens je stage/bpv?

Figuur 52: Vind je dat jouw begeleider op school en jouw stagebegeleider voldoende contact hebben?

Figuur 53: Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw stage/bpv?

7.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Niveau

Studenten van niveau 1 zijn het meest positief over hun stage: 66 procent geeft een positief totaaloordeel. Dat percentage neemt af met het toenemen van het niveau: van de niveau-4-studenten geeft 56 procent een positief totaaloordeel over de stage. Bij de meeste onderliggende deelaspecten is dit verschil in oordelen terug te zien. Over twee deelonderwerpen zijn echter de niveau-4-studenten meer tevreden dan de niveau-1-studenten: niveau-4-studenten hebben iets minder moeite met het vinden van een stageplaats en zijn vaker van mening dat ze op de stageplek voldoende leren. Het verschil in oordelen tekent zich het scherpst af wanneer we kijken naar de tevredenheid over de hoeveelheid contact tussen de begeleider op school en op de stageplek. Hierover is 59 procent van de studenten op niveau 1 tevreden, tegenover slechts 34 procent van de niveau-4-studenten.

Leerjaar

De tevredenheid over de stage varieert nauwelijks tussen de bol-studenten uit verschillende leerjaren. Er is slechts één deelaspect waar zich wel een verschil aftekent: eerstejaars studenten oordelen vaker positief over de mate waarin de theorie op school aansluit bij de praktijk op de stageplek. Hierover oordeelt 56 procent van de eerstejaars positief, tegenover 46 procent van de vierdejaars.

Geslacht

Mannelijke en vrouwelijke studenten verschillen niet noemenswaardig (verschillen kleiner dan 5%) in hun oordelen over de stage.

Etniciteit

Tussen allochtone en autochtone studenten zien we een aantal verschillen in de beoordeling van deelaspecten van het cluster stage. Allochtone studenten geven vaker aan moeite te hebben met het vinden van een stageplek. Ook oordelen ze minder vaak positief over de mate waarin ze voldoende leren op hun stageplek en zijn ze minder vaak te spreken over de begeleiding door het stagebedrijf. Ze zijn echter wel meer tevreden dan autochtone studenten over de hoeveelheid contact tussen school en stagebedrijf gedurende de stageperiode.

Leeftijd

Ook bij een vergelijking van leeftijdsgroepen zien we geen wezenlijk verschil in het totaaloordeel over de stage maar wel op een aantal deelaspecten. Zo geven studenten in de leeftijdscategorie 26+ het vaakst aan weinig moeite te hebben gehad een stageplek te vinden, de iets jongere studenten geven het minst vaak aan weinig moeite te hebben met het vinden van een stageplek (66% vs. 58% bij de groep 22 tot 25-jarigen). De oudste categorie studenten is daarnaast ook veruit het meest positief over de mate waarin de theorie aansluit bij de praktijk, over de begeleiding door school en de mate waarin er voldoende contact is tussen school en stagebedrijf tijdens de stage.

Handicap

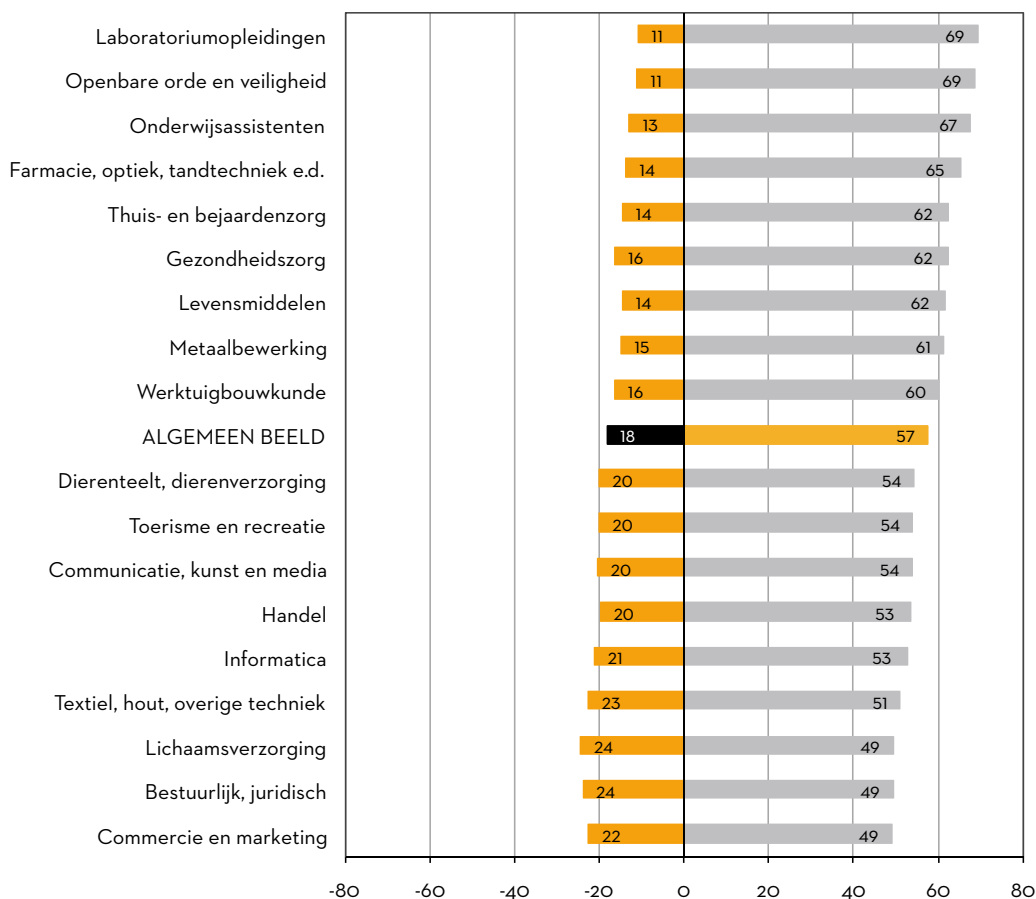
Evenmin is er een groot verschil te zien tussen studenten met en zonder handicap in het totaaloordeel over de stage. Wel verschillen ze op onderliggende onderwerpen. Studenten met een handicap zijn minder vaak tevreden over de voorbereiding op de stage (44% vs. 50%), over de begeleiding door school (46% vs. 41%) en de mate waarin er contact is gedurende de stage tussen school en leerbedrijf (38% vs. 33%).

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Wanneer schooltypen vergeleken worden, vinden we ook een aantal verschillen. Studenten aan aoc's zijn beduidend minder tevreden over de hulp vanuit school bij het vinden van een stageplek (aoc: 37%, roc: 60%, vakschool: 61%). Ook zijn deze studenten minder dan de andere studenten tevreden over de begeleiding door school op de stageplek (aoc: 38%, roc: 45%, vakschool 42%). De aoc-studenten zijn echter wel het meest positief over de begeleiding door het stagebedrijf (aoc: 75%, roc: 70%, vakschool: 72%).

7.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Studenten van de opleidingsrichtingen *laboratoriumopleidingen* en *openbare orde en veiligheid* oordelen het meest positief over hun stage: 69 procent geeft aan tevreden te zijn tegenover elf procent die daarover negatief oordeelt (figuur 54). De tevredenheid is het laagst bij de richtingen *commercie en marketing*, *bestuurlijk/juridisch* en *lichaamsverzorging*. Binnen de opleiding die vallen onder deze richtingen oordeelt gemiddeld bijna een kwart negatief over de stage, tegenover ongeveer de helft die een positief oordeel geeft.

Figuur 54: Oordeel over stage (bol, totaaloordeel), naar opleidingsrichting

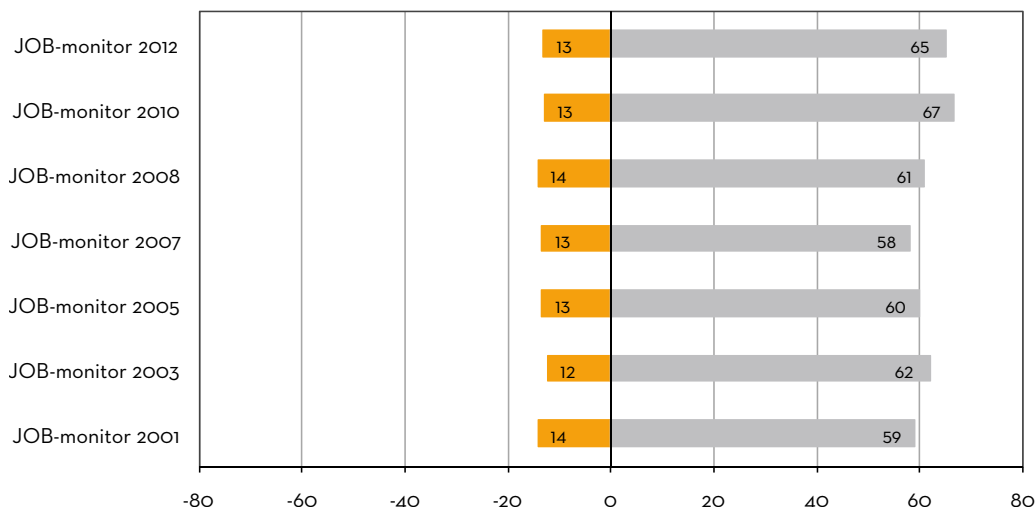
7.2 WERKPLEK (BBL)

7.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Ook de bbl'ers gaven hun mening over het praktijkdeel in hun opleiding. Het totaaloordeel van deze groep studenten berust op de volgende vragen:

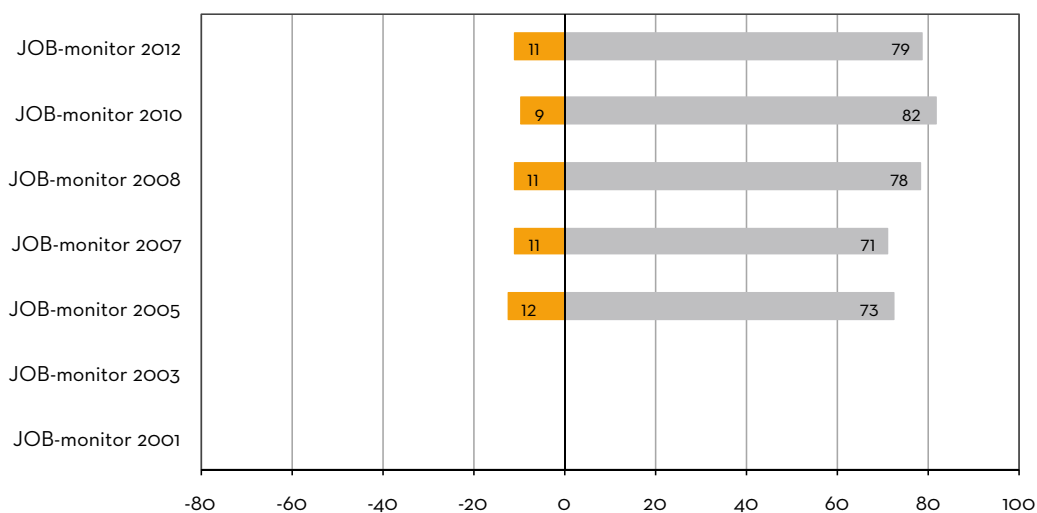
- Had je moeite om voor je opleiding een werkplek te vinden?
- Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf op je werkplek?
- Kun je jouw ervaringen voldoende op school bespreken?
- Leer je op je werkplek voldoende?
- Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?
- Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw praktijkdeel?
- Vind je dat de school en jouw leerbedrijf voldoende contact hebben?

Het gaat hierbij dus zowel om de ervaringen met het leerbedrijf als de ervaringen die bbl'ers op school opdoen. Figuur 55 toont het totaaloordeel van de bbl-studenten. De stijging die zich in 2010 voordeed, vlakt dit jaar wat af. Tweederde van de bbl-studenten oordeelt positief over de leerwerkplek, 13 procent geeft aan hier niet tevreden over te zijn.

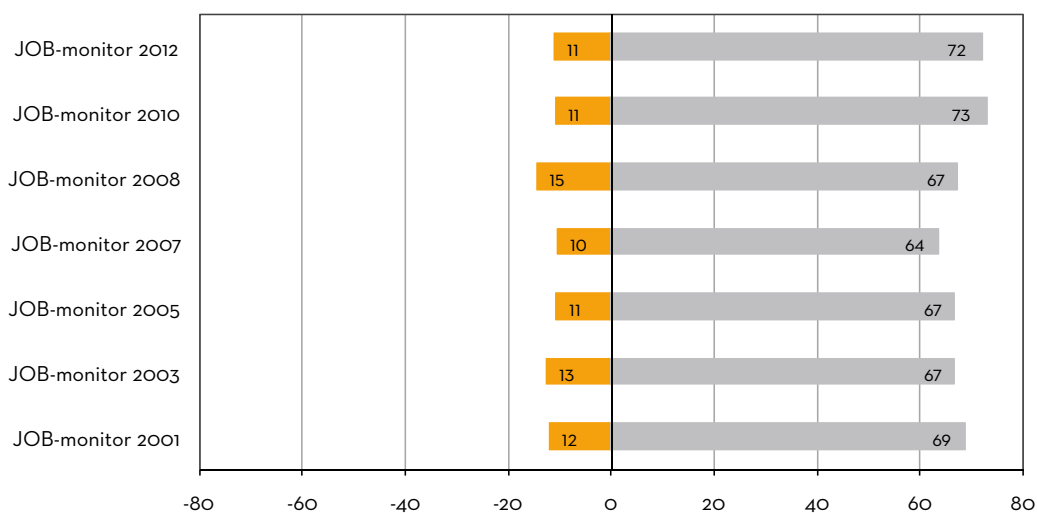

Figuur 55: Oordeel over werkplek (bbl, totaaloordeel)

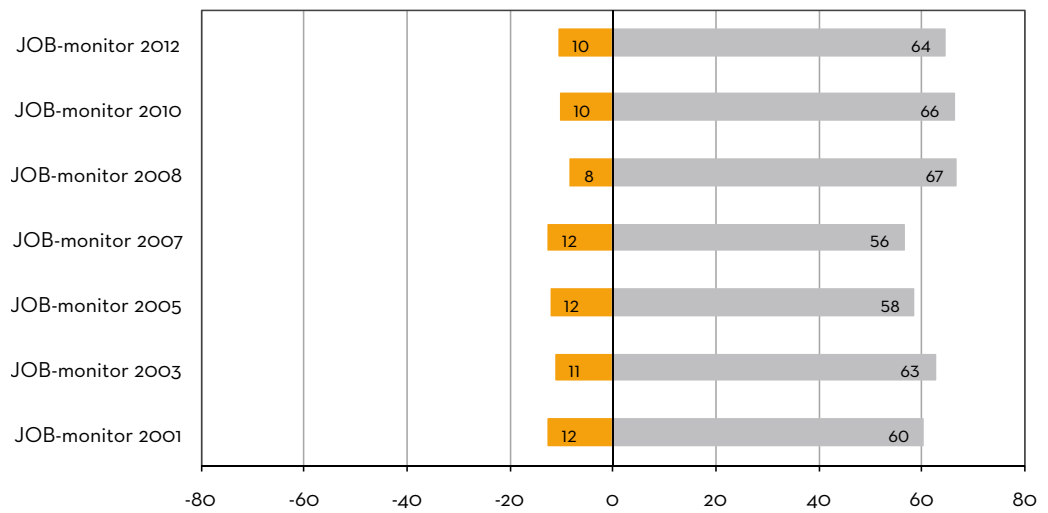
In figuur 56 t/m figuur 62 zijn de veranderingen door de jaren heen wat betreft de onderliggende vragen weergegeven. In lijn met wat we bij de bol-studenten zagen, zijn ook de bbl'ers met name te spreken over de gang van zaken op de leerwerkplek zelf: 72 procent geeft aan tevreden te zijn over de begeleiding door het leerbedrijf, 80 procent vindt dat ze voldoende leren op de werkplek. De algehele tevredenheid wordt wat gedrukt door een lagere tevredenheid wanneer het op de inmenging van school aankomt: 51 procent is tevreden over de mate waarin de theorie aansluit bij de praktijk (21% is hierover ontevreden) en 41 procent geeft aan dat er voldoende contact is tussen de begeleider op school en de begeleider op de leerwerkplek (25% is hierover ontevreden).

Figuur 56: Had je moeite om voor je opleiding een werkplek te vinden? (grijs: helemaal niet)

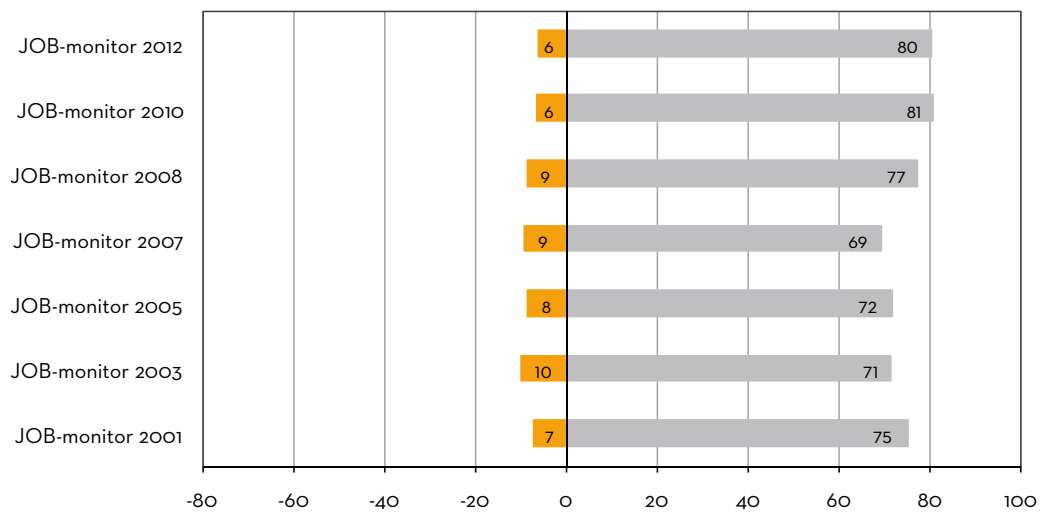

Figuur 57: Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf op je werkplek?

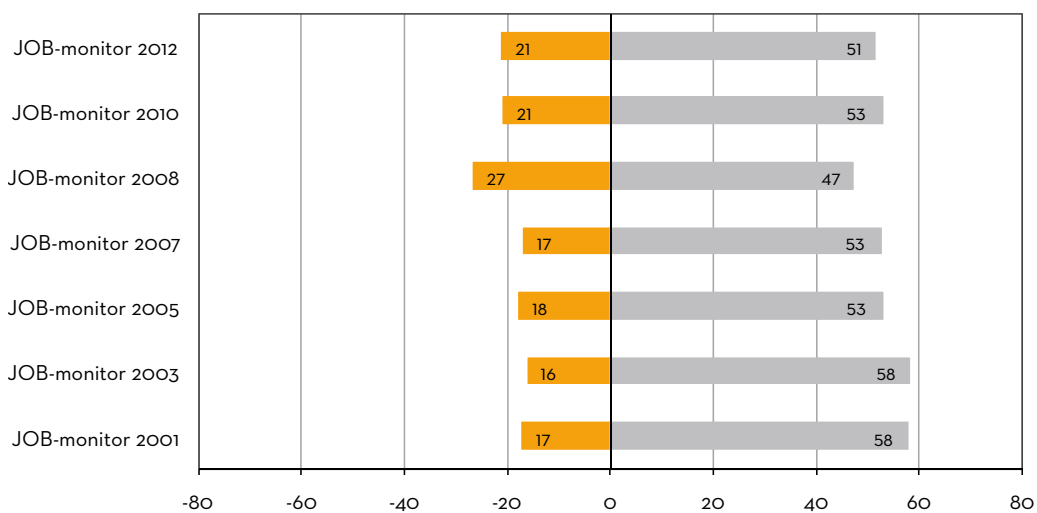

Figuur 58: Kun je jouw werkervaringen voldoende op school bespreken?

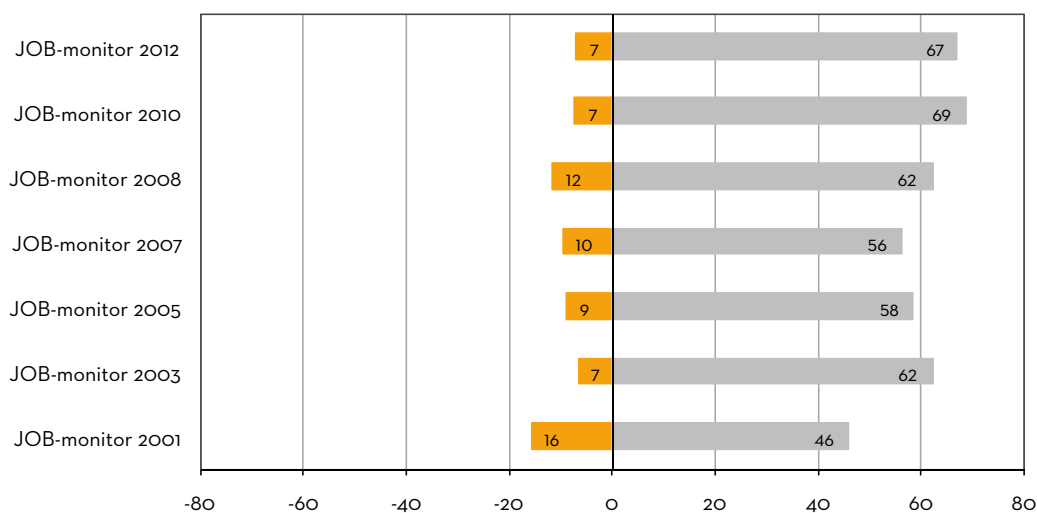
76

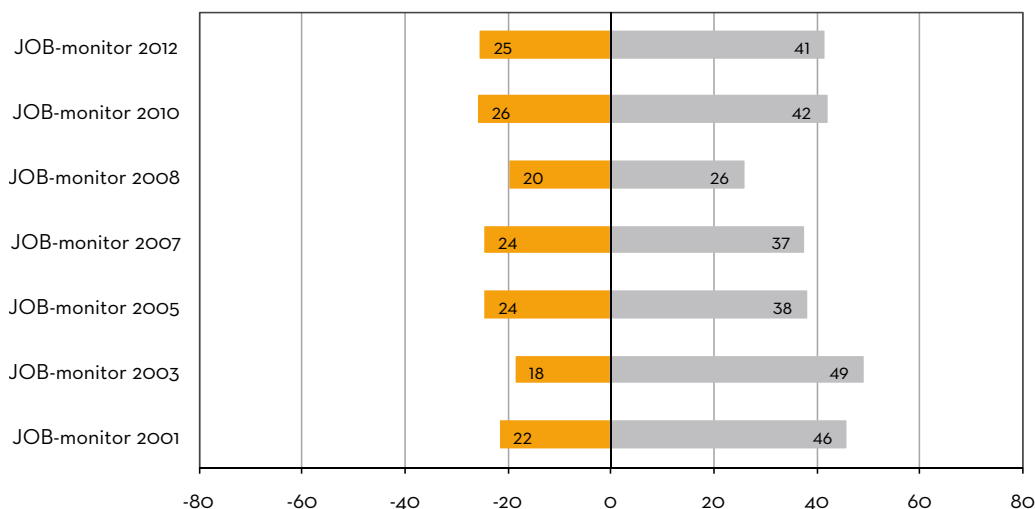
Figuur 59: Leer je op je werkplek voldoende?

Figuur 60: Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?

Figuur 61: Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw praktijkdeel?

Figuur 62: Vind je dat de school en jouw leerbedrijf voldoende contact hebben?

7.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Niveau

Studenten binnen de vier niveaus verschillen nauwelijks in hun totaaloordeel over de leerwerkplek. Wel geven bbl-studenten op niveau 1 vaker aan moeite te hebben gehad om een leerwerkplek te vinden (69% oordeelt positief vs. 84% op niveau 4). Ook de mate waarin bbl-studenten tevreden zijn over de mogelijkheid om op school hun werkervaringen te bespreken, verschilt: niveau-2-studenten zijn hier het minst tevreden over (61%), niveau-4-studenten het meest (68%). Daarnaast zijn niveau-3-studenten het meest tevreden over wat er op de werkplek geleerd wordt (niveau 1: 75%, niveau 3: 82%). Niveau-1-studenten oordelen het meest positief over de mate waarin de theorie aansluit bij de praktijk (niveau 1: 59%, niveau 4: 49%) en over de hoeveelheid contact tussen leerbedrijf en school (niveau 1: 54% en niveau 4: 36%).

Leerjaar

De verschillen tussen leerjaren zijn beperkt. Wel neemt de moeite om een werkplek te vinden af met het toenemen van het leerjaar, net als de tevredenheid over de mate waarin de theorie aansluit bij de praktijk.

Geslacht

Tussen mannelijke en vrouwelijke studenten zien we slechts één verschil in hun oordelen over het praktijkdeel in hun opleiding: vrouwelijke bbl'ers oordelen positiever over de aansluiting tussen de op school geleerde theorie en de kennis die nodig is in de praktijk dan mannen (55% vs. 49%).

Etniciteit

Ook tussen allochtone en autochtone bbl-studenten is er een klein aantal verschillen in de beoordeling van diverse aspecten met betrekking tot de beroepspraktijkvorming. Autochtone studenten geven aan minder moeite te hebben met het vinden van een werkplek (80% vs. 73%). Allochtone studenten zijn meer tevreden over de aansluiting van theorie en praktijk (56% vs. 50%).

Leeftijd

Het totaaloordeel over de leerwerkplek verschilt niet naar leeftijd. We zien wel een aantal verschillen op de deelaspecten. Zo geeft de jongste categorie studenten aan het meeste moeite te hebben met het vinden van een leerwerkplek (74% vs. 86% positieve score bij de groep van 26+). Deze jongste bbl'ers zijn minder tevreden over de mogelijkheid om werkervaringen op school te bespreken (59% vs. 26+: 73%). Over de aansluiting van theorie en praktijk oordelen de 26-plussers het meest positief (59% vs. 20-21-jarigen: 47%). Met de hoeveelheid contact tussen school en werkplek is de groep van 22 tot en met 25 jaar het minst vaak tevreden (37%). Op dit punt tonen de 26-plussers zich wederom het meest vaak positief (44%).

Handicap

Studenten met een handicap of beperking oordelen op vrijwel alle punten negatiever over de leerwerkplek dan studenten zonder beperking. Dat begint al bij het totaaloordeel (handicap: 61%, geen handicap: 67%). Ook het vinden van een werkplek gaat minder makkelijk (75% vs. 80%). De tevredenheid over de begeleiding op de werkplek is lager (68% vs. 74%), net als de tevredenheid over de mogelijkheid om werkervaringen te bespreken (60% vs. 66%), over de mate waarin theorie en praktijk op elkaar aansluiten (47% vs. 53%) en over de beoordeling van het praktijkdeel (63% vs. 69%).

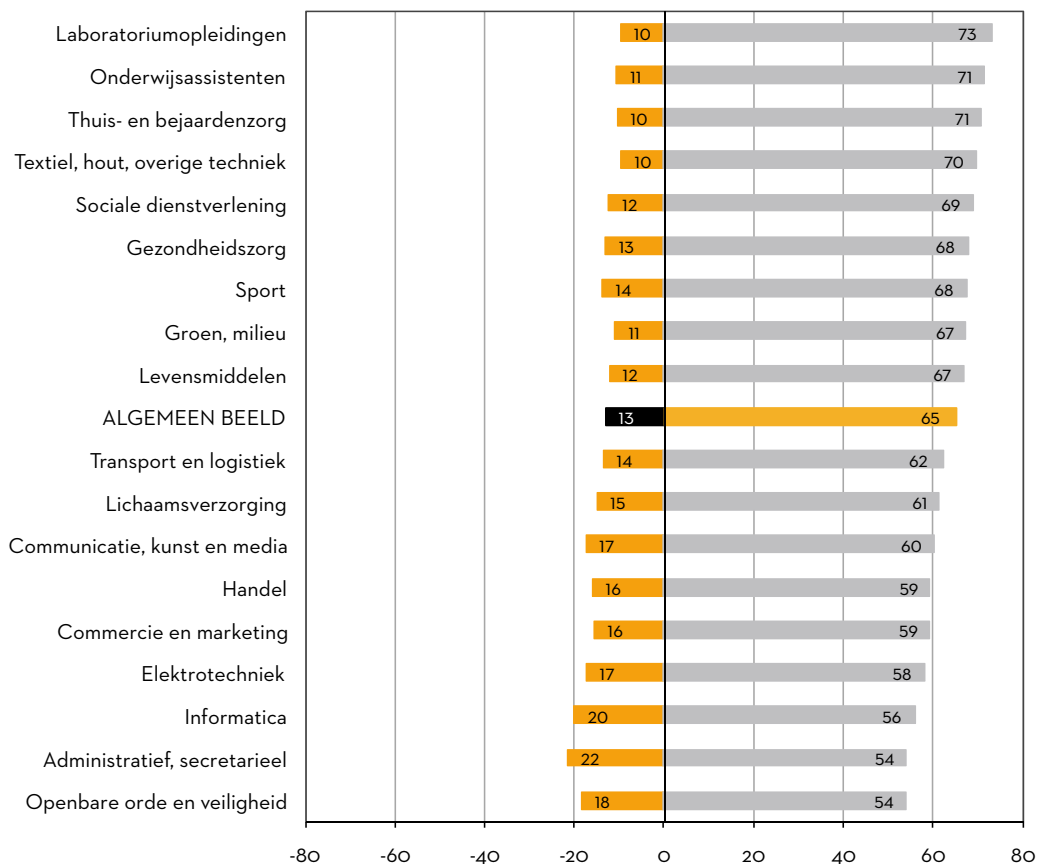
79

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Het totaaloordeel over de beroepspraktijkvorming in de bbl-opleidingen is het meest positief onder studenten binnen de vakinstellingen (aoc: 66%, roc: 65%, vakschool: 70%). Dat positievere totaaloordeel vanuit de vakscholen herkennen we ook in vijf van de zeven onderliggende items. De studenten binnen deze instellingen zijn meer tevreden over het gemak waarmee een werkplek gevonden wordt (aoc: 76%, roc: 79%, vakschool: 86%), over de mogelijkheid om op school werkervaringen te bespreken (aoc: 66%, roc: 64%, vakschool: 71%), over de mate waarin theorie en praktijk elkaar vinden (aoc: 54%, roc: 51%, vakschool: 58%), over de beoordeling van het praktijkdeel (aoc: 67%, roc: 67%, vakschool: 72%) en over de mate waarin er contact is tussen school en leerbedrijf (aoc: 43%, roc: 41%, vakschool: 49%).

7.2.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

In figuur 63 zijn de oordelen van de bbl-studenten over het praktijkdeel van hun opleiding vergeleken tussen opleidingsrichtingen. Binnen alle richtingen overheersen de positieve oordelen ruim de negatieve ervaringen. Meest positief zijn de bbl'ers die een opleiding volgen binnen de richting *laboratoriumopleidingen* (73% positief). Minst positief zijn de bbl'ers binnen de opleidingsrichtingen *administratief, secretariael* en *openbare orde en veiligheid* (54% positief).

Figuur 63: Oordeel over werkplek (bbl, totaaloordeel), naar opleidingsrichting

7.3 SAMENVATTING

In dit hoofdstuk is gekeken naar de oordelen van studenten over de beroepspraktijkvorming. Studenten oordelen hierover doorgaans zeer positief, een fractie lager echter dan in 2010 (toen zich ten opzichte van 2008 juist een stijging voordeed). Van de bol-studenten geeft 57 procent een positief totaaloordeel, bij de bbl-studenten doet 65 procent dat. Studenten zijn met name te spreken over de gang van zaken op hun bpv-plaats. Ze waarderen de begeleiding van hun praktijkopleider en vinden dat ze voldoende leren. Minder tevreden is men over de begeleiding door school. Met name de begeleiding vanuit school en de hoeveelheid contacten tussen school en leerbedrijf scoren erg laag in vergelijking met de andere aspecten. Een deel van de studenten lijkt meer moeite dan anderen te hebben bij het vinden van een passende bpv-plaats: studenten van lagere niveaus vinden minder makkelijk een plek dan die van hogere niveaus, allochtone studenten minder makkelijk dan autochtone studenten en studenten met een handicap of beperking hebben meer moeite een bpv-plaats te vinden dan studenten zonder handicap. Dit blijft een aandachtspunt.

8 VEILIGHEID EN SFEER

8.1 VEILIGHEID EN SFEER

In dit hoofdstuk komt de veiligheid en sfeer op de instelling zoals ervaren door de student aan bod. Daarnaast kijken we naar de tevredenheid over de activiteiten die buiten les tijd georganiseerd worden en de mate van contact tussen de studenten. Doel hiervan is wederom om te kijken of er door de jaren heen verschillen in opvatting zijn en of de meningen verschillen tussen groepen studenten.

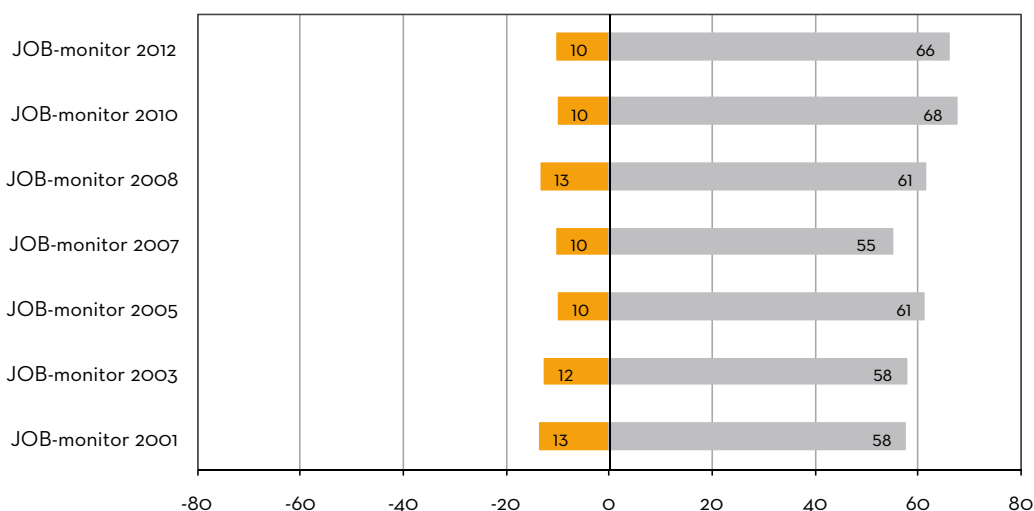
8.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het totaaloordeel van het thema veiligheid en sfeer (figuur 64) is opgebouwd uit de volgende onderwerpen:

- Is het in en om het schoolgebouw schoon?
- Voel je je veilig in school?
- Voel je je veilig op het schoolterrein?
- Doet de school voldoende om je veilig te laten voelen?
- Ben je tevreden over de sfeer op school?

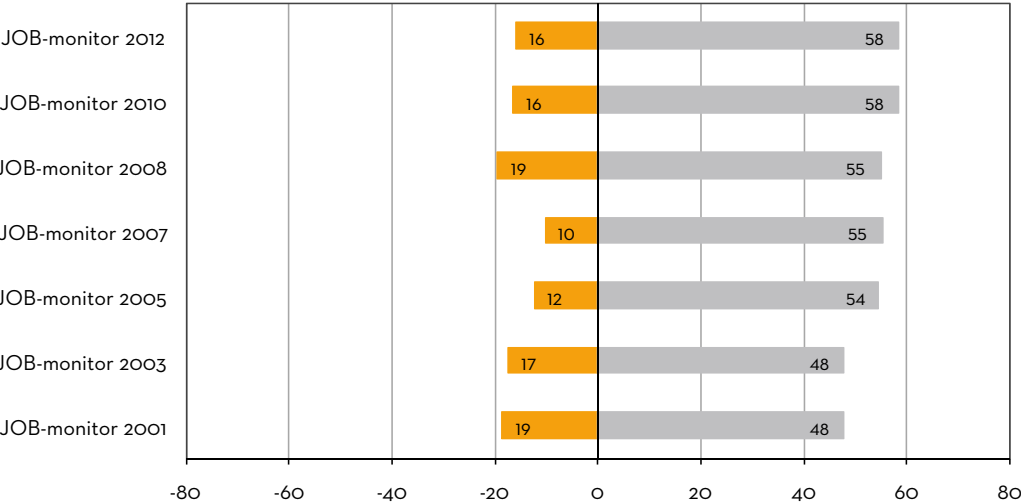
De tevredenheid van studenten op het gebied van veiligheid en sfeer ligt dit jaar op 66 procent en is vergelijkbaar met de uitkomst van de vorige monitor. Ook de groep studenten die over dit onderwerp ronduit ontevreden zijn, is gelijk aan die van voorgaande jaren en is stabiel te noemen.

83

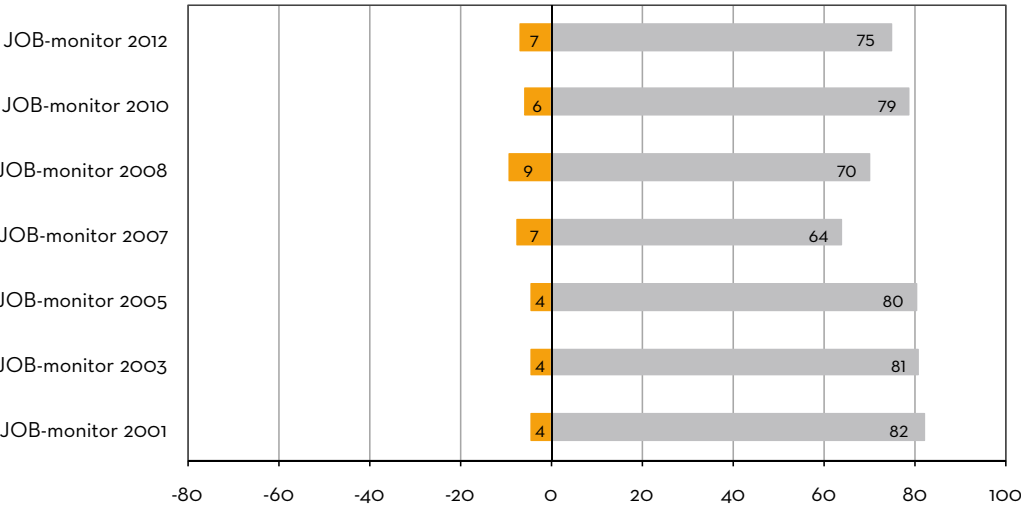

Figuur 64: Oordeel over veiligheid en sfeer (totaaloordeel)

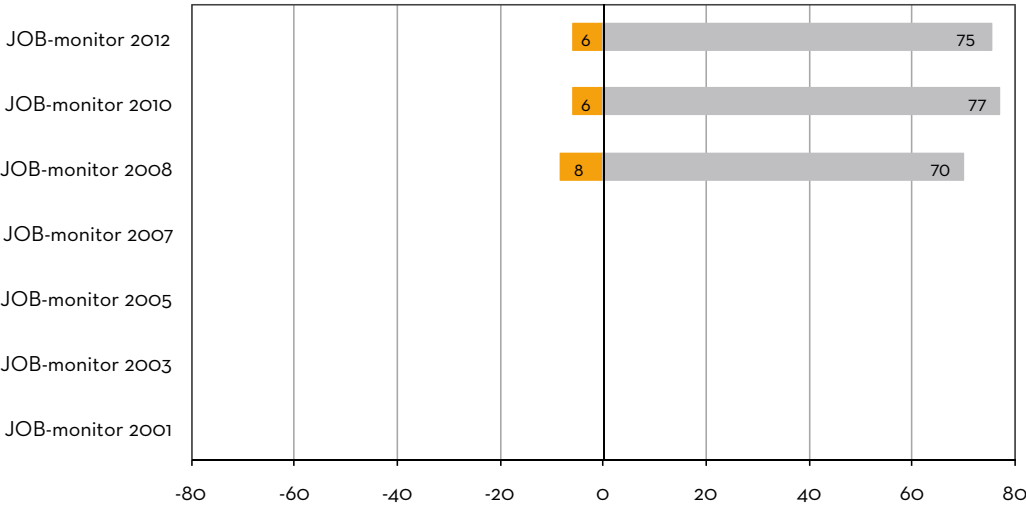
Ook dit jaar is 58 procent van de studenten van mening dat het schoolgebouw en de ruimte daaromheen schoon is (figuur 65), driekwart voelt zich veilig in de school en op het schoolterrein (figuur 66 en figuur 67), 64 procent vindt dat de school voldoende doet om de student zich veilig te laten voelen op school (figuur 68) en 58 procent ten slotte is tevreden over de sfeer op school (figuur 69). De studenten verschillen dit jaar niet in vergelijking met de vorige monitor in hun tevredenheid en mening over de genoemde onderwerpen.

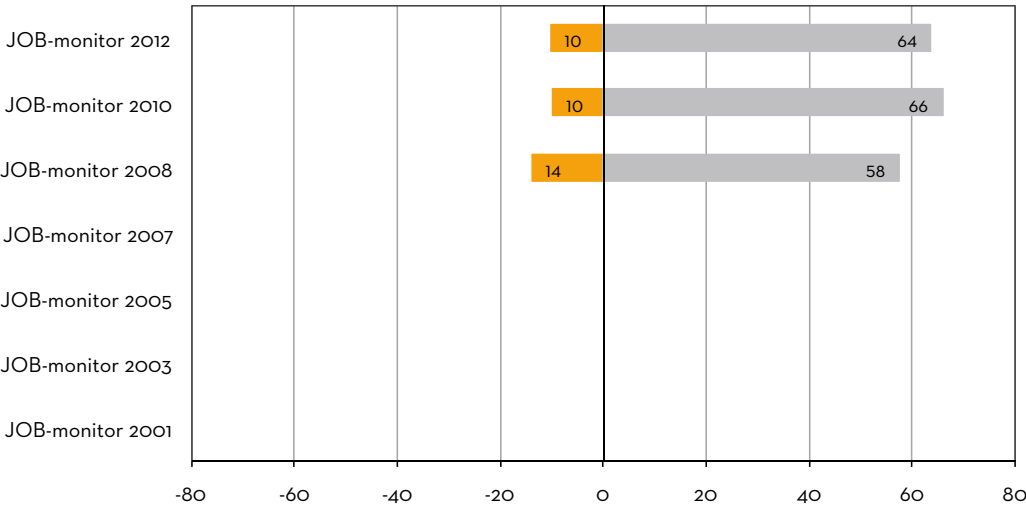
Figuur 65: Is het in en om het schoolgebouw schoon?

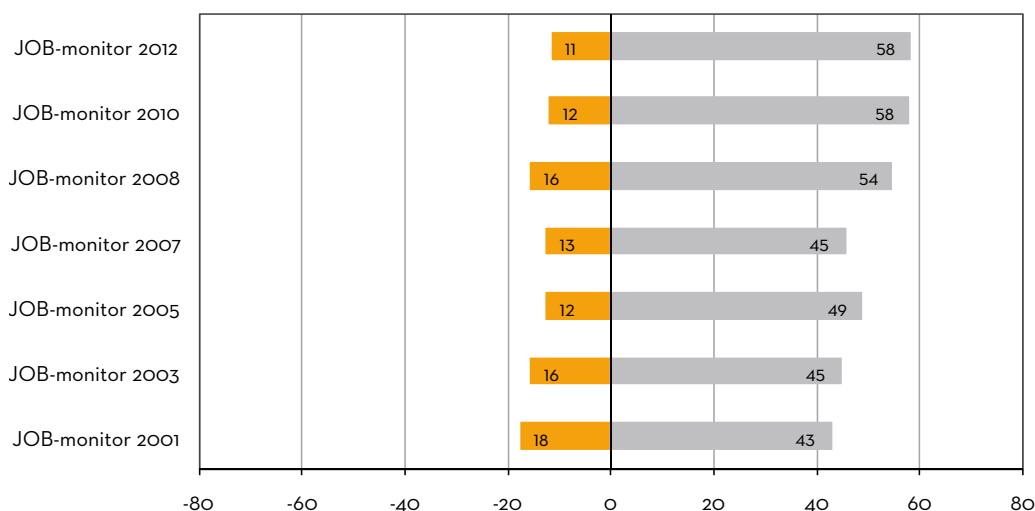
Figuur 66: Voel je je veilig binnen het schoolgebouw?

Figuur 67: Voel je je veilig op het schoolterrein?

Figuur 68: Vind je dat je school voldoende doet om je er veilig/thuis te laten voelen?

Figuur 69: Hoe vind je de sfeer binnen de school?

8.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Studenten die een bol-opleiding volgen, verschillen niet noemenswaardig in hun oordeel over de veiligheid en sfeer op hun instelling met bbl'ers.

Niveau

Alleen de mening over de sfeer binnen de school verschilt tussen de niveaus. Zo oordeelt niveau 3 het meest kritisch over de sfeer op school met 55 procent tevredenheid en niveau 4 het minst kritisch (61% tevreden over de sfeer).

Leerjaar

Tussen leerjaar 1 en leerjaar 2/3 verschilt de mate van tevredenheid over de netheid van het schoolgebouw en de sfeer op school. Studenten in leerjaar 1 zijn het meest tevreden over beide onderwerpen (netheid schoolgebouw: 61%, sfeer op school: 62%) en studenten in leerjaar 2 en 3 zijn hier het minst tevreden over (netheid schoolgebouw, leerjaar 2+3: 56%, sfeer op school, leerjaar 2: 55%, leerjaar 3: 54%).

Geslacht

Vrouwen zijn kritischer over de reinheid in en om school dan mannen: iets meer dan de helft van de vrouwen (55%) is tevreden over de reinheid van het schoolgebouw terwijl dit onder mannen 62 procent is. Over de andere onderwerpen die binnen het thema veiligheid en sfeer vallen, verschillen de meningen niet tussen man en vrouw.

Etniciteit

Autochtone studenten verschillen niet van allochtone studenten in hun oordeel over veiligheid en sfeer in en rondom school.

Leeftijd

Wat veiligheid en sfeer betreft zijn studenten in de leeftijd van 18 tot en met 25 jaar het meest kritisch: zij zijn hierover het meest ontevreden terwijl studenten van 26 jaar en ouder het meest tevreden zijn. Ook binnen de afzonderlijke onderwerpen zien we verschillen naar leeftijd. Studenten van 25 jaar of jonger voelen zich het minst veilig op school vergeleken met studenten van 26 jaar en ouder. Deze groep van 25 jaar en jonger is ook minder van mening dat de school voldoende doet aan het veiligheidsgevoel vergeleken met de groep van 26 jaar en ouder. Op het schoolterrein voelen studenten van 21 jaar en jonger zich minder veilig dan studenten van 26 jaar en ouder. De studenten van 18 tot en met 25 jaar zijn daarnaast minder te spreken over de sfeer op school dan de jongste (17 en jonger) en de oudste studenten (26+).

Handicap

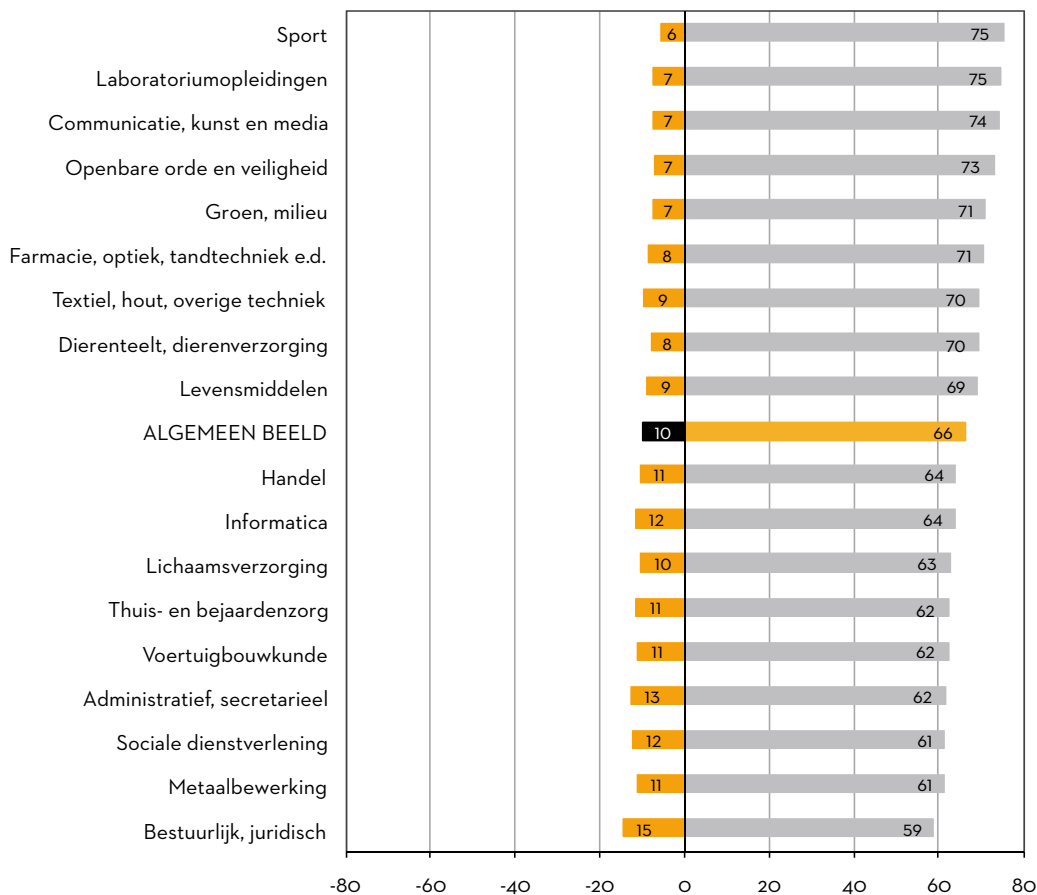
Het gevoel van veiligheid en sfeer is niet verschillend onder studenten met en studenten zonder handicap.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van een roc zijn het minst te spreken over de veiligheid en sfeer, studenten van een aoc zijn hier iets meer over te spreken en studenten van een vakschool zijn het meest tevreden over dit thema (roc: 65%; aoc: 70%; vakschool: 78%). Over hoe schoon het is in en om het schoolgebouw zijn studenten van een roc en aoc (58% en 61%) het minst tevreden en studenten van een vakschool het meest (66%). Ditzelfde patroon zien we bij de tevredenheid over de veiligheid in school en de mate waarin de school zorgt voor het veiligheidsgevoel. Studenten van roc's en aoc's verschillen nauwelijks van elkaar in de tevredenheid over de veiligheid in school (74% en 78%), maar verschillen op dit punt wel van studenten van vakscholen (86%). Studenten van roc's en aoc's verschillen eveneens nauwelijks van elkaar in hun mening over de mate waarin de school zorgt voor een veiligheidsgevoel (63% en 67%), maar ook hier wijkt de mening van studenten van vakscholen af (76%). Alle drie de schooltypes verschillen van elkaar voor wat betreft het oordeel van de student over het veiligheidsgevoel op het schoolterrein (roc: 75%; aoc: 80%; vakschool: 85%) en over het oordeel over de sfeer op school (roc: 56%; aoc: 65%; vakschool: 78%).

8.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

De opleidingsrichtingen waarbij men het meest tevreden is over de veiligheid en sfeer zijn de richtingen *sport*, *laboratoriumopleidingen*, *communicatie*, *kunst en media* en *openbare orde en veiligheid* (figuur 70). Het minst tevreden zijn studenten van de opleidingsrichtingen *bestuurlijk*, *juridisch*, *metaalbewerking* en *sociale dienstverlening*. Het percentage studenten dat positief oordeelt over de veiligheid en sfeer is echter in alle opleidingsrichtingen meer dan de helft en overtreft hiermee ruim het percentage studenten dat een negatief oordeel velt.

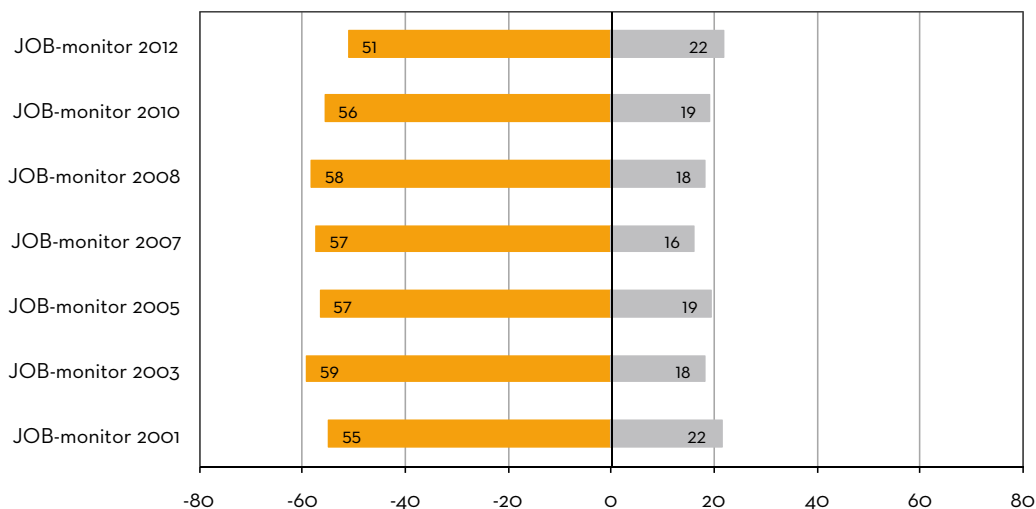

Figuur 70: Oordeel over veiligheid en sfeer (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

8.2 ACTIVITEITEN BUITEN LESTIJD

8.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Hoewel het verschil tussen 2012 en voorgaande jaren klein is, zien we een (licht) stijgende lijn in de tevredenheid over het aantal buitenschoolse activiteiten dat georganiseerd wordt sinds 2007 (figuur 71). Echter, de helft van de studenten geeft aan dat er (veel) te weinig buitenschoolse activiteiten worden georganiseerd op hun school.

Figuur 71: Worden er buiten de lestijden activiteiten georganiseerd?

8.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bol-studenten geven vaker aan dat er voldoende activiteiten buiten lestijd georganiseerd worden dan bbl-studenten (23% vs. 17%).

Niveau

Studenten van niveau 3 (20%) geven het minst vaak aan dat er buiten lestijden voldoende activiteiten georganiseerd worden, terwijl studenten van niveau 1 (28%) het meest tevreden zijn over de organisatie van activiteiten buiten lestijd.

Leerjaar

Leerjaar 3 is het minst tevreden met de hoeveelheid activiteiten die buiten lestijd worden georganiseerd, terwijl studenten van leerjaar 1 hier het meest tevreden over zijn (leerjaar 1:25%; leerjaar 3:19%).

Geslacht

Tussen mannen en vrouwen zijn geen noemenswaardige verschillen te zien over dit onderwerp.

Etniciteit

Ook tussen allochtone en autochtone studenten is geen verschil te zien in mening over het aantal activiteiten buiten lestijd.

Leeftijd

Het verschil in mening over de georganiseerde activiteiten buiten lestijd is het grootst tussen de groepen studenten jonger dan 18 jaar en die van 22 tot en met 25 jaar. De eerstgenoemde groep is het meest tevreden (24%); de laatstgenoemde is hier het minst tevreden over (19%).

Handicap

De mening over de georganiseerde activiteiten buiten de lestijd verschilt niet tussen studenten met en studenten zonder handicap.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Op roc's (21%) worden volgens de studenten het minst vaak voldoende activiteiten buiten lestijd georganiseerd en op aoc's (30%) en vakscholen (33%) het meest.

Opleidingsrichting

Het meest worden activiteiten buiten lestijden georganiseerd bij de opleidingsrichting *sport* 43 procent van de studenten van deze richting geeft aan dat er voldoende activiteiten georganiseerd worden. Ook bij de richtingen *toerisme en recreatie*, *openbare orde en veiligheid*, *communicatie*, *kunst en media* en *groen, milieu* worden vaker voldoende activiteiten buiten lestijd georganiseerd. Minder dan gemiddeld worden deze activiteiten georganiseerd bij *voertuigbouwkunde*, *farmacie*, *optiek* en *tandtechniek*, *sociale dienstverlening* en *werktuigbouwkunde*. Bij de richting *bestuurlijk, juridisch* ten slotte wordt het minst gedaan aan activiteiten die buiten de lestijden plaatsvinden (13%).

8.3 SAMENVATTING

Studenten oordelen overwegend positief over veiligheid en sfeer op school (we zien hooguit een hele lichte daling ten opzichte van de vorige meting). Meest positief oordelen de studenten over de veiligheid in school en op het schoolplein (75%). Minder tevreden zijn de studenten met hoe schoon het op en rond school is en met de sfeer (58%). Hierbij stellen vrouwelijke studenten aanzienlijk hogere eisen aan hoe fris de school is. Uit de vergelijking naar schoolsoort kwam naar voren dat studenten op de roc's het minst te spreken zijn over de veiligheid en sfeer op hun instelling.

In dit hoofdstuk is ook gekeken naar de waardering van studenten voor de buitenschoolse activiteiten die georganiseerd worden. De helft geeft aan dat er te weinig of helemaal geen buitenschoolse activiteiten georganiseerd worden. Slechts een vijfde vindt dat er voldoende geregeld wordt voor de studenten buiten de reguliere lessen om.

9 INFORMATIE EN ORGANISATIE

In dit hoofdstuk wordt besproken wat de ontwikkelingen zijn wat betreft de vooraf verstrekte informatie over de opleiding en de organisatie van de onderwijsinstelling en of de oordelen van de studenten over deze twee thema's verschillen per groep studenten.

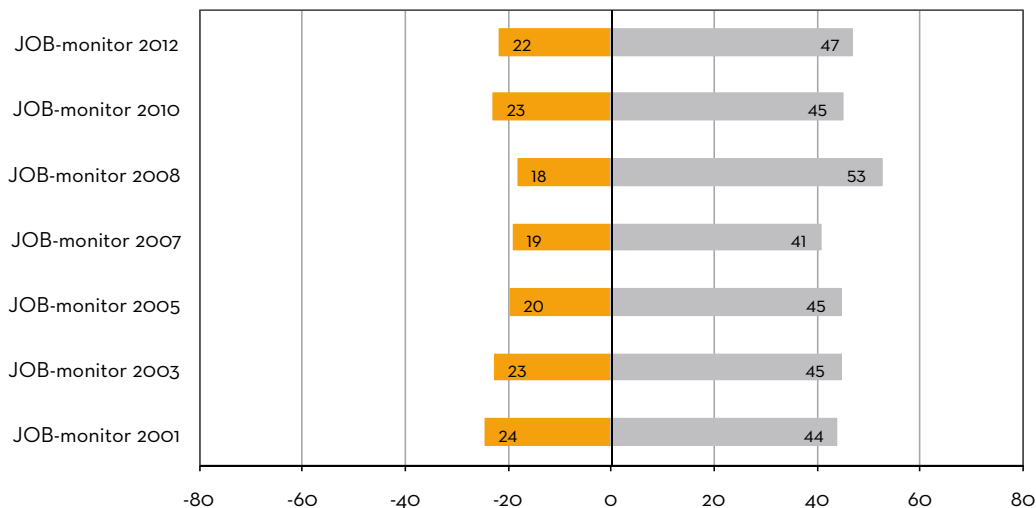
9.1 INFORMATIE

9.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het thema informatie is opgebouwd uit twee onderwerpen:

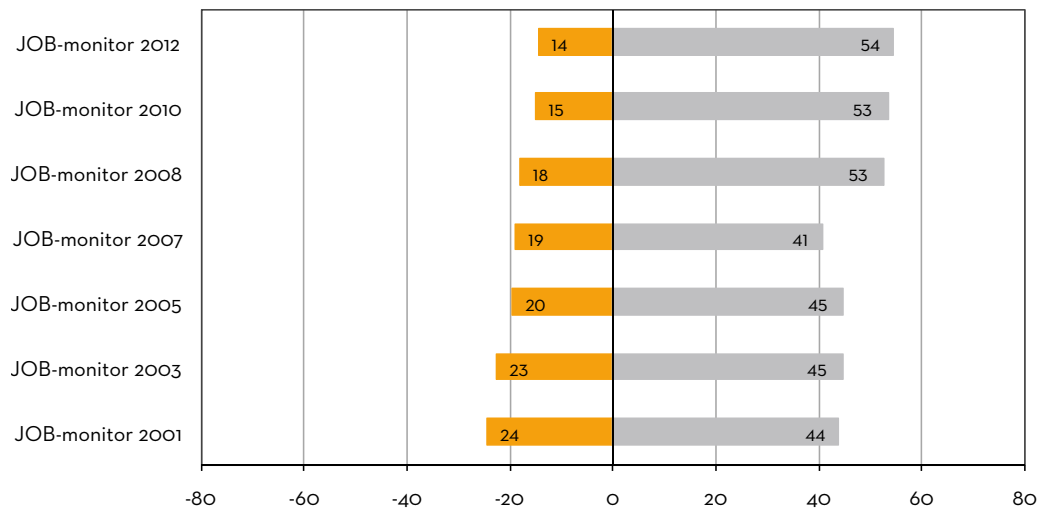
- Klopt de informatie met de werkelijkheid?
- Is de opbouw van de opleiding bekend voorafgaand aan de opleiding?

Figuur 72 laat dit totaaloordeel zien voor de afgelopen jaren. Hoewel het lijkt alsof er sinds 2010 een daling in de tevredenheid over informatie bestaat, moet men weten dat sinds 2010 dit thema uit twee in plaats van één vraag bestaat. De daling kan dan ook veroorzaakt zijn door deze wijziging. Vergeleken met 2010 is er dit jaar een kleine positieve stijging waar te nemen in het oordeel van studenten over de vooraf verstrekte informatie.

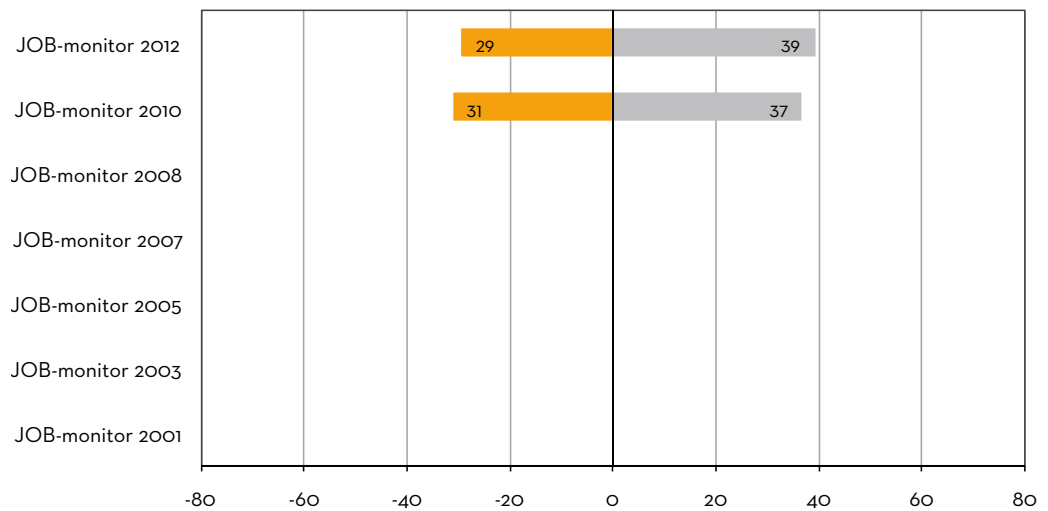
Figuur 72: Oordeel over informatie (totaaloordeel)

Ook de twee onderliggende onderwerpen zijn iets positiever beoordeeld vergeleken met voorgaande meting. Meer dan de helft van de studenten vindt dat de vooraf verkregen informatie over de opleiding klopt met de werkelijkheid (54%) en wist een minderheid (39%) vooraf hoe de opleiding is opgebouwd.

Figuur 73: Klopt de informatie over de opleiding die je kreeg voordat je aan de opleiding begon met wat je nu weet?

94

Figuur 74: Wist je voor de start van je opleiding hoe de opleiding is opgebouwd?

9.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

De informatievoorziening verschilt nauwelijks tussen bol- en bbl-studenten. Ook de mening over de twee onderliggende onderwerpen verschilt niet tussen bol'ers en bbl'ers.

Niveau

Studenten van niveau 3 zijn het minst tevreden met de informatievoorziening (44 procent is tevreden), terwijl onder studenten van niveau 1 de tevredenheid het hoogst is met 54 procent. De verschillen tussen de niveaus zijn het grootst wanneer we kijken of studenten vinden dat de vooraf verkregen informatie over de opleiding ook klopt met de werkelijkheid. Onder studenten van niveau 3 is 52 procent het hier mee eens, onder studenten van niveau 2 is dit 58 procent en studenten van niveau 1 (63%) geven het vaakst aan dat de vooraf gegeven informatie ook daadwerkelijk overeenkomt met de werkelijkheid. De opbouw van de opleiding is vooraf het minst bekend bij niveau-3-studenten (37%) en het meest bij niveau-1-studenten (44%).

Leerjaar

Studenten van leerjaar 1 zijn het meest positief over de verkregen informatie vergeleken met de overige leerjaren. Dit geldt voor zowel het overeenkomen van de vooraf verkregen informatie met de werkelijkheid als voor de bekendheid met de opbouw van de opleiding voorafgaand aan de opleiding.

Geslacht

Hoewel het totaaloordeel over het thema informatie tussen mannen en vrouwen nauwelijks verschilt, zien we wel verschillen bij de vooraf verkregen informatie over de opbouw van de opleiding. Onder mannen is deze opbouw bekender dan onder vrouwen (man: 42%; vrouw 36%).

Etniciteit

Het oordeel over de informatieverstrekking en de twee onderliggende onderwerpen verschilt niet noemenswaardig tussen allochtone en autochtone studenten.

Leeftijd

Studenten in de leeftijd van 18 en 19 jaar zijn het minst tevreden over de vooraf verkregen informatie en vinden deze het minst kloppen met de werkelijkheid (resp. 44% en 51%) terwijl studenten die net iets jonger zijn (17 jaar of jonger) hier het meest tevreden over zijn (resp. 49% en 57%). De bekendheid met de opbouw van de opleiding voorafgaand aan de opleiding is vooral laag onder studenten van 26 jaar en ouder (34% is hiermee bekend). Het meest bekend met de opbouw zijn studenten jonger dan 18 (41% bekend).

Handicap

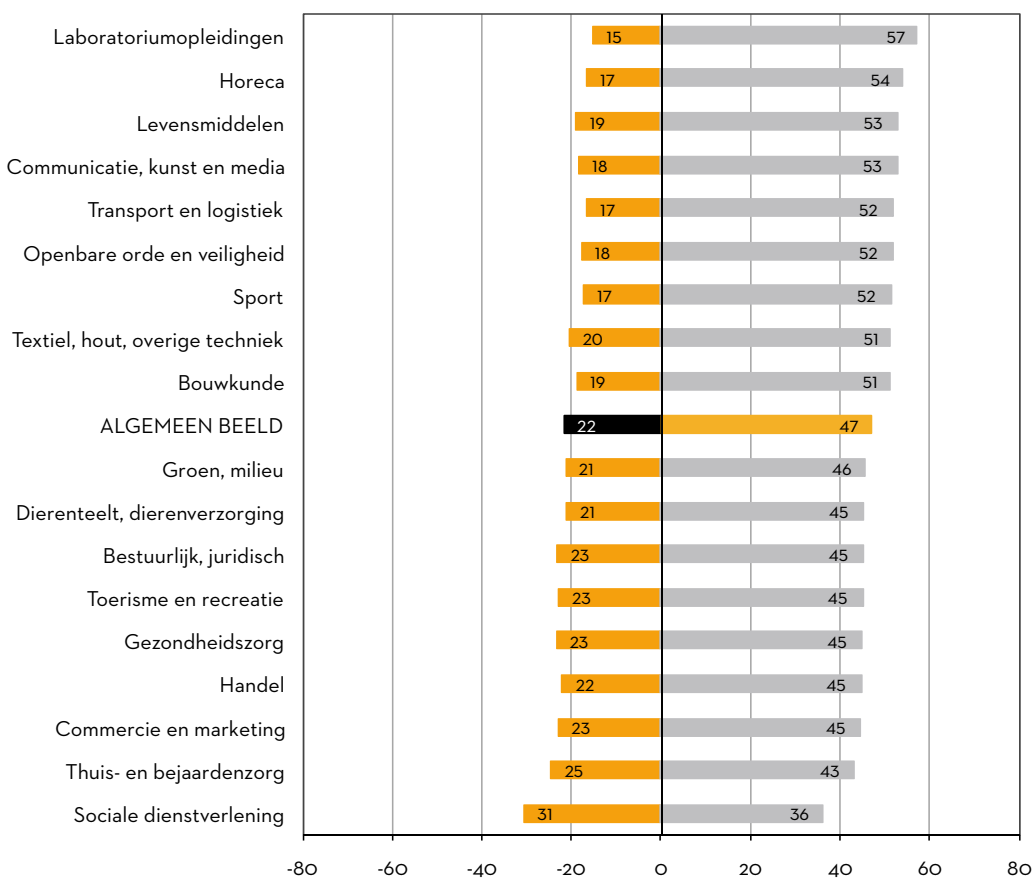
Er zijn geen verschillen gevonden tussen studenten met en studenten zonder handicap bij dit thema.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van vakscholen zijn meer tevreden over de vooraf verkregen informatie dan studenten van roc's en aoc's (roc en aoc: 46%; vakschool: 58%). Ditzelfde geldt voor zowel de waarheid van de informatie (roc: 54%, aoc: 52%, vakschool: 67%) als voor de bekendheid vooraf over de opbouw van de opleiding (roc: 38%; aoc: 39%, vakschool: 49%).

9.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Het oordeel over informatie is bovengemiddeld hoog bij onder meer de opleidingsrichtingen *laboratoriumopleidingen*, *horeca*, *levensmiddelen* en *communicatie, kunst en media*. Bij de richtingen *thuis- en bejaardenzorg* en *sociale dienstverlening* is men minder dan gemiddeld te spreken over de informatie.

Figuur 75: Oordeel over informatie (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

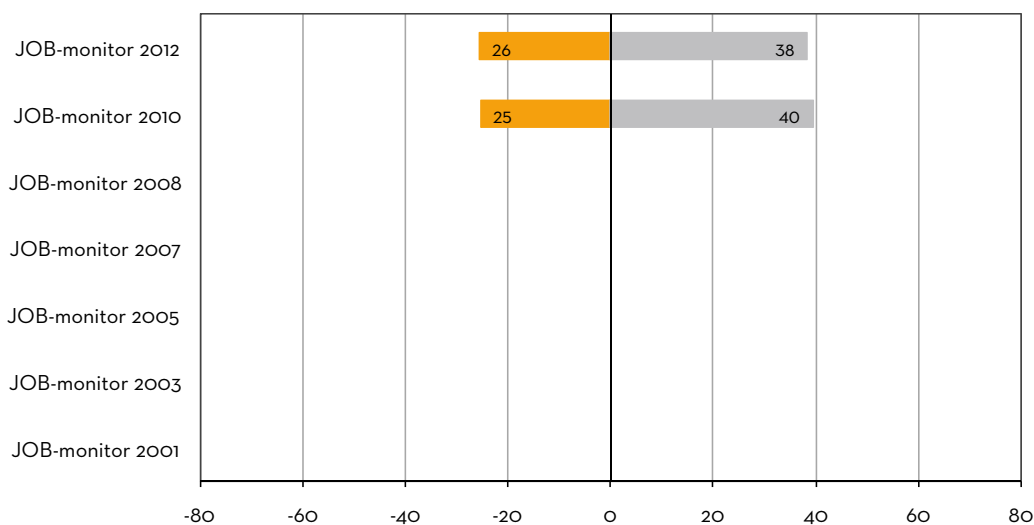
9.2 ORGANISATIE

9.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het thema organisatie is opgebouwd uit een drietal onderwerpen:

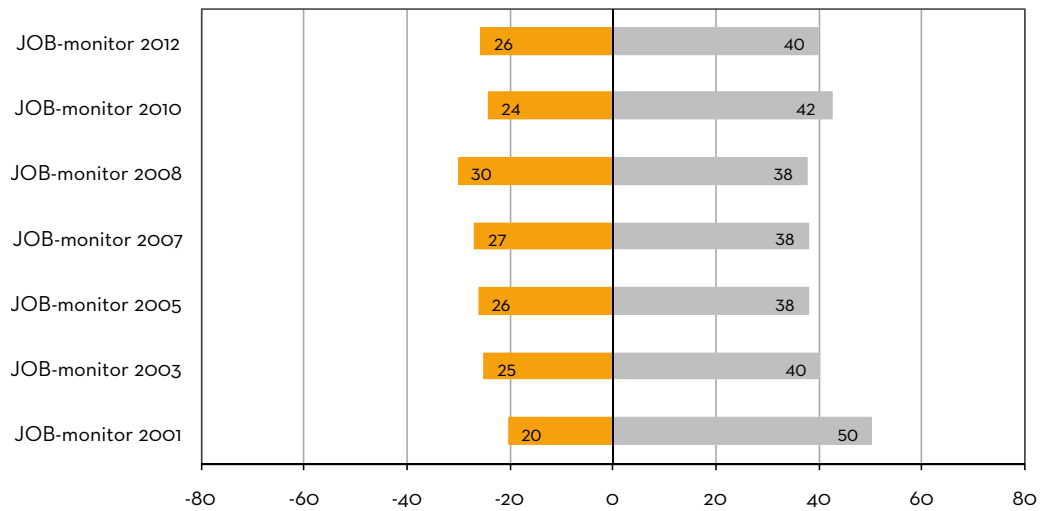
- Ben je goed geïnformeerd over je rechten en plichten?
- Past de school de regels consequent toe?
- Ben je tevreden over de wijze waarop op school met klachten van studenten wordt omgegaan?

In de huidige meting is ruim één op de drie studenten (38%) tevreden over de organisatie en een kwart is hier ronduit ontevreden over. Deze resultaten komen overeen met de meting van 2010.

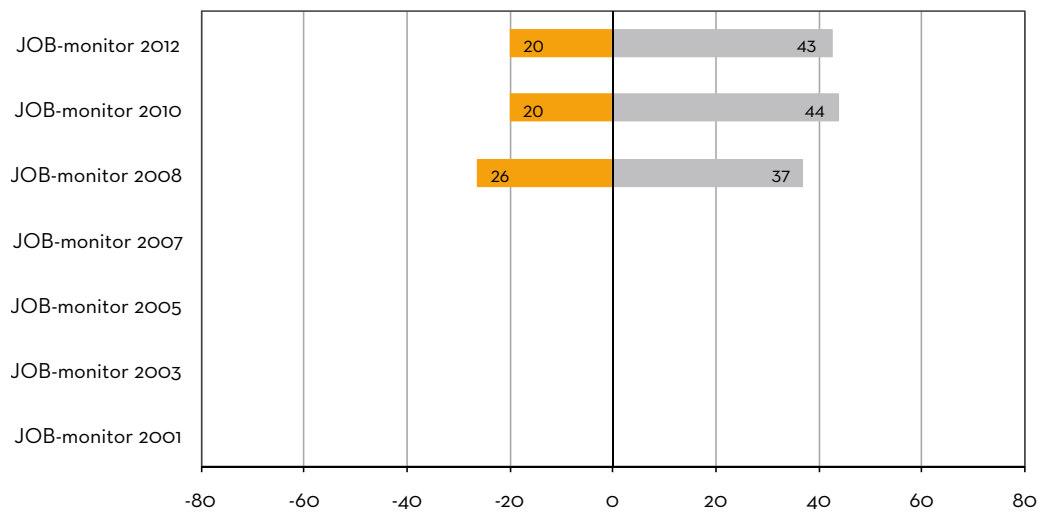
Figuur 76: Oordeel over organisatie (totaaloordeel)

Ook de verkregen informatie over rechten en plichten van de student verschilt in 2012 nauwelijks van eerdere jaren, met 40 procent studenten die zeggen goed geïnformeerd te zijn. De school past, net als in 2010, volgens de studenten in slechts een minderheid van de gevallen de regels voldoende consequent toe. Dit is echter wel iets vaker dan in 2008 het geval was (figuur 78). Een derde van de studenten (evenveel als in 2010) is tevreden met de manier waarop school met de klachten van studenten omgaat. Echter, een even groot deel van de studenten vindt dat de school niet goed met de klachten omgaat. Ook dit komt overeen met de gegevens uit 2010; er is in de afgelopen twee jaar geen verbetering opgetreden.

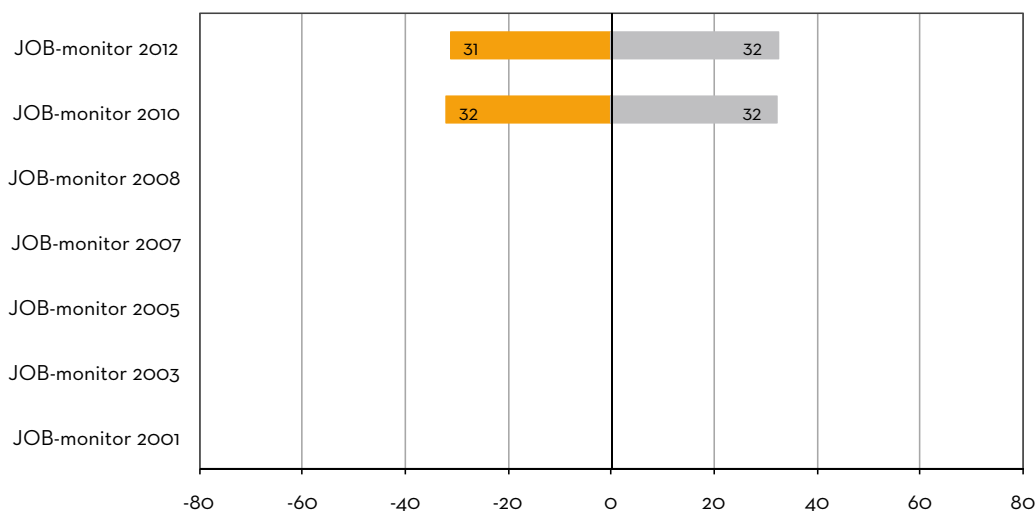

Figuur 77: Ben je goed geïnformeerd over je rechten en plichten?

98

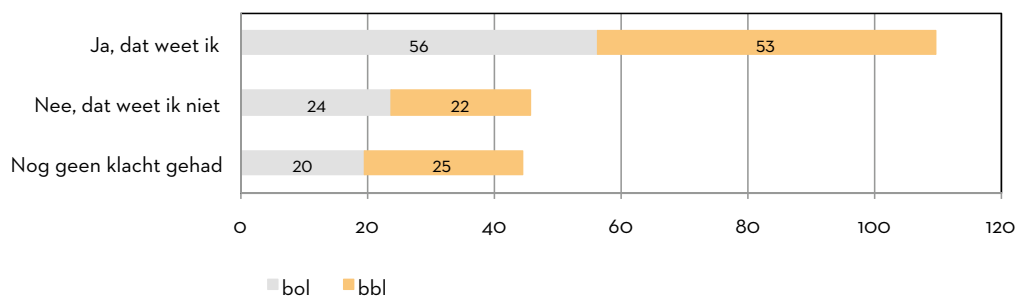
Figuur 78: Past de school regels voldoende consequent toe?

Figuur 79: Ben je tevreden over de wijze waarop op school wordt omgegaan met klachten van studenten?

Meer dan de helft van de studenten weet waar hij of zij met een klacht terecht kan (figuur 80). Bol'ers weten dit iets vaker dan bbl'ers. Een kwart van de bol'ers en een vijfde van de bbl'ers weet niet waar zij met een klacht naartoe kunnen. Van de bol'ers heeft 20 procent en van de bbl'ers heeft een kwart (gelukkig) nog geen klacht gehad.

99

Figuur 80: Weet je waar je terecht kunt met klachten? naar leerweg

9.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bbl'ers zijn meer tevreden met de omgang van klachten van studenten door school dan bol'ers (bol: 31%; bbl: 36%).

Niveau

Studenten van niveau 3 en 4 zijn het minst tevreden met de organisatie op hun instelling (3: 37% en 4: 35%), met de informatie die zij krijgen over hun rechten en plichten (3: 39%; 4: 37%), de consequente toepassing van de regels (3: 41%; 4: 40%) en de omgang met klachten (3: 31%; 4: 29%). Niveau-2-studenten zijn hier meer tevreden over, maar niveau-1-studenten spannen de kroon. Meer dan de helft van de studenten van niveau 1 is tevreden over de organisatie als geheel (55%), de informatievoorziening over rechten en plichten (57%), de consequente toepassing van regels (56%) en de omgang met klachten (52%).

Leerjaar

Studenten van leerjaar 1 zijn het meest tevreden over de organisatie als geheel (44%) en de drie onderliggende onderwerpen. In leerjaar 3 en 4 zijn de studenten het meest kritisch over de organisatie (31% tevreden). Ook over de informatievoorziening over rechten en plichten (resp. 33% en 34%), het consequent toepassen van de regels (resp. 34% en 35%) en de omgang met klachten (beide leerjaren 25%) is men niet tevreden.

Geslacht

Mannen zijn meer dan vrouwen tevreden over de consequentheid van school in het toepassen van regels (45% en 40%).

Etniciteit

Er is geen verschil in tevredenheid over dit thema en de onderliggende onderwerpen tussen etniciteit.

Leeftijd

Met 46 procent geven studenten van 26 jaar en ouder het meest aan tevreden te zijn met de organisatie (<17: 40%, 18-19: 35%; 20-21: 36%, 22-25: 38%). Ook wat betreft de informatievoorziening over rechten en plichten geven de ouderejaars (26+) het meest aan hier tevreden over te zijn (50%); onder jongerejaars ligt de tevredenheid rond de 40 procent. De consequente toepassing van regels door de school wordt het vaakst ervaren door ouderejaars en het minst door studenten van 18-25 jaar (<17: 45%; 18-19: 39%; 20-21: 40%; 22-25: 41%; 26+: 48%). Ditzelfde geldt voor de omgang met klachten: studenten van 26 jaar en ouder vinden het vaakst dat hier goed mee omgegaan wordt (40%) en studenten van 18 tot en met 25 jaar zijn hier minder over te spreken (<17: 35%; 18-19: 29%; 20-21: 30%; 22-25: 33%).

Handicap

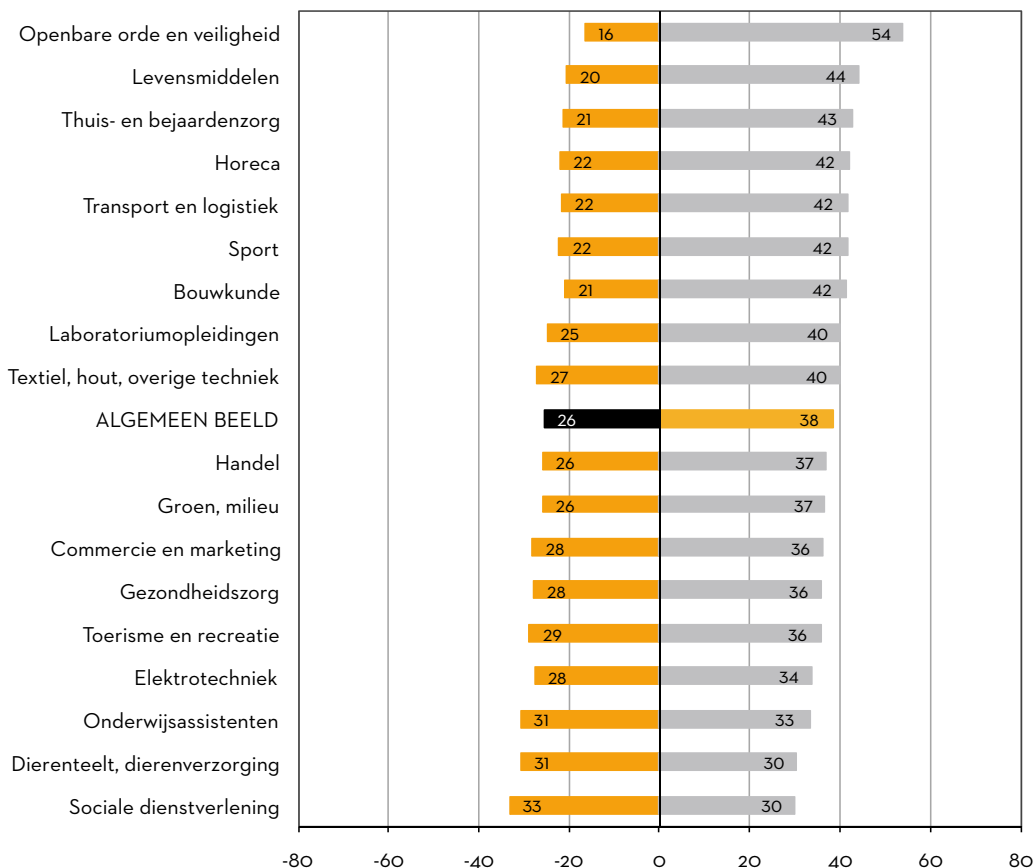
Over de organisatie als geheel en over het consequent toepassen van de regels door school zijn studenten zonder handicap (40% en 45%) meer te spreken dan studenten met een handicap (35% en 39%).

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van vakscholen zijn het meest tevreden over de organisatie als geheel (roc: 38%; aoc: 34%; vakschool: 45%). Studenten van roc's (40%) en vakscholen (44%) zijn beter geïnformeerd over hun rechten en plichten dan studenten van aoc's (33%). De consequente toepassing van regels gebeurt het vaakst op vakscholen (50%), daarna op roc's (42%) en het minst op aoc's (37%). Studenten van roc's en aoc's (resp. 32% en 30%) zijn het minst tevreden met de manier waarop school met hun klachten omgaat. Studenten van vakscholen zijn hier met 40 procent het meest tevreden over.

9.2.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Bij de richtingen *openbare orde en veiligheid*, *levensmiddelen* en *thuis- en bejaardenzorg* zijn studenten meer dan gemiddeld tevreden over de organisatie van hun opleiding. Minder tevreden dan gemiddeld zijn studenten van de richtingen *sociale dienstverlening*, *dierenteelt*, *dierenverzorging* en *onderwijsassistenten* over dit thema.

Figuur 81: Oordeel over organisatie (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

9.3 SAMENVATTING

De informatievoorziening blijft een aandachtspunt: nog niet de helft van de studenten is hierover tevreden. Minst positief is men over de informatie vooraf: ongeveer een derde geeft aan van tevoren geen goed beeld te hebben gekregen van hoe de opleiding is opgebouwd. Het verschil tussen opleidingsrichtingen is hierbij groot: de tevredenheid op de bestscorende richting is twintig procentpunt hoger dan bij de slechtstscorende richting. Het totaaloordeel van de studenten over de organisatie is nog negatiever: 38 procent is hierover tevreden, 26 procent ontevreden. Minst tevreden is men over de wijze waarop op school met klachten wordt omgegaan (32%). Ongeveer de helft van de studenten weet waar zij met een klacht naartoe kunnen gaan.

10 VOORZIENINGEN

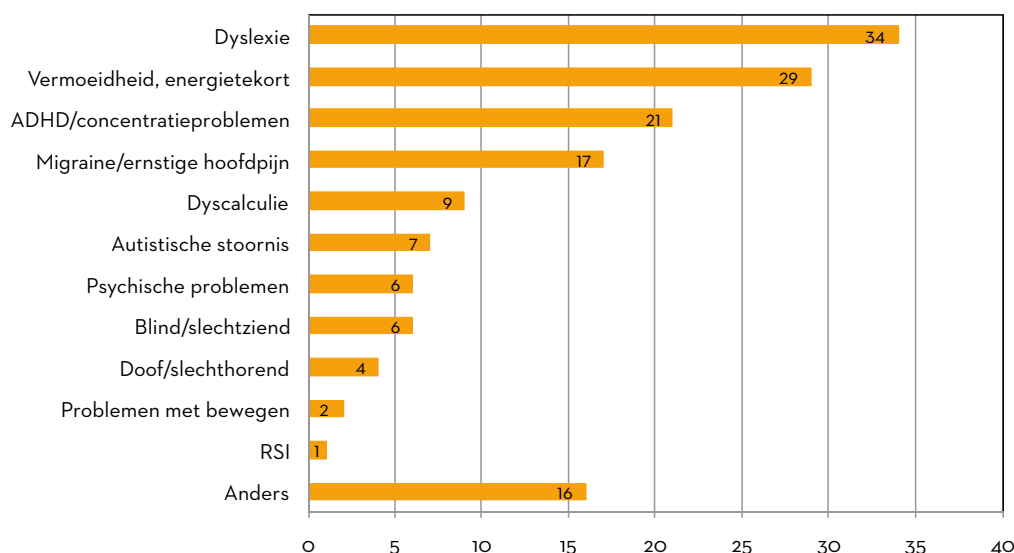
In dit hoofdstuk gaan we na hoeveel studenten studeren met een beperking en welke beperking het meest voorkomt. Hebben deze studenten ook last van hun beperking tijdens hun studie? Tevens komen in dit hoofdstuk de geboden onderwijsfaciliteiten, zoals de aanwezigheid van een goede ruimte om te studeren en gebruik van computers aan de orde. Als laatste onderwerp in dit hoofdstuk wordt gekeken naar de tevredenheid over de kantine.

10.1 STUDEREN MET EEN BEPERKING

10.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

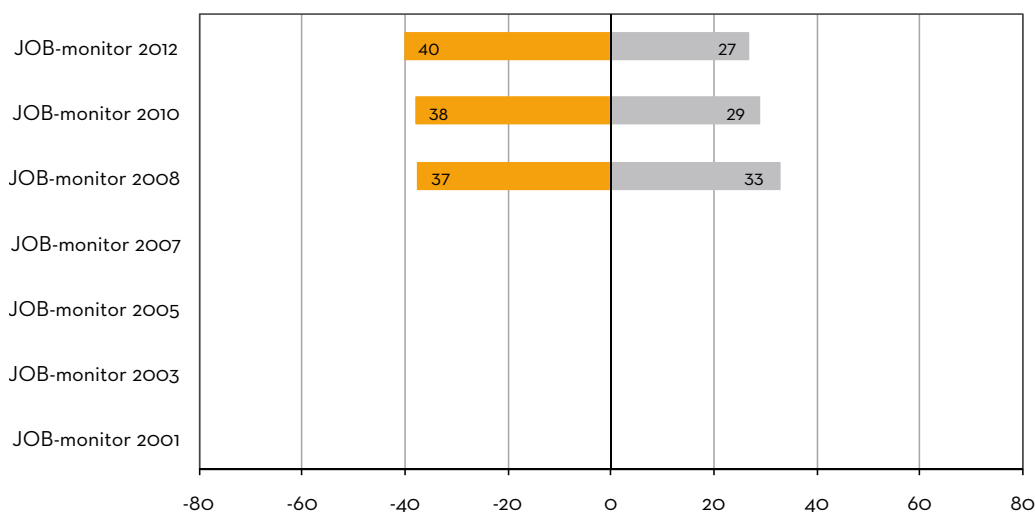
Twee derde van de studenten geeft aan geen handicap of beperking te hebben. Het aantal studenten met één of meerdere handicaps of beperkingen is daarmee nagenoeg gelijk aan dat van de vorige meting. De handicap of beperking is in de meeste gevallen vastgesteld door de huisarts of indicatie-instantie (77%); ook dit is vrijwel gelijk aan de vorige meting. Dyslexie wordt door een derde van de studenten genoemd als type beperking, de een na meest voorkomende beperking die genoemd wordt, is het vermoeid zijn en het hebben van energietekort. ADHD/concentratieproblemen wordt door een vijfde van de studenten als beperking genoemd en 17 procent van de studenten met een beperking zegt migraine te hebben. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met die uit vorige monitoren.

103

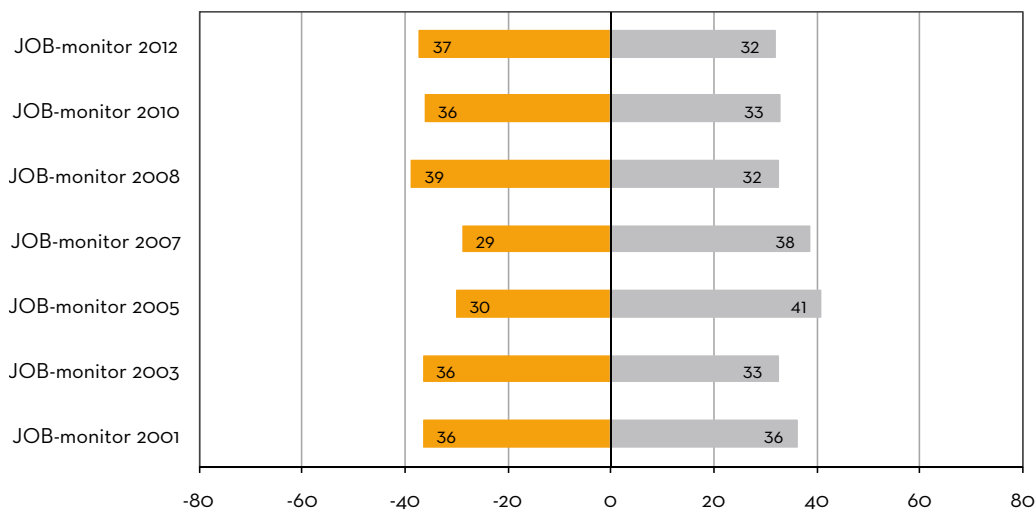

Figuur 82: Percentage type handicap of beperking (meerdere antwoorden mogelijk; alleen studenten met handicap/beperking)

Figuur 83 laat zien dat 27 procent van de studenten met een handicap of beperking hier geen last van heeft tijdens de studie (met grijs weergegeven). Een grotere groep studenten, 40 procent, geeft aan wel degelijk tijdens hun studie last te hebben van het feit dat zij een handicap of beperking hebben. Dit percentage ligt iets hoger dan in vorige monitoren. Op de vraag of de school rekening houdt met hun handicap geeft een derde aan dat dit inderdaad het geval is. Een iets grotere groep (37%) is deze mening niet toegedaan.

Figuur 83: Heb je hier last van in je opleiding? (grijs: nooit)

Figuur 84: Houdt de school rekening met je handicap, functiebeperking of (chronische) ziekte?

10.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bol-studenten hebben evenveel last van hun beperking tijdens hun opleiding als bbl-studenten. Ook houdt de school evenveel rekening met de handicap van bol'ers en bbl'ers.

Niveau

Studenten van niveau 3 zeggen het minst last te hebben van hun handicap tijdens hun opleiding; studenten van niveau 1 hebben het meest last van hun handicap (1: 30%; 3: 25%). De school houdt het meeste rekening met hun handicap volgens niveau-2, -3 en -4 studenten (resp. 33%, 30% en 32%) en het minste volgens niveau-1-studenten (42%).

Leerjaar

Het minst last van hun beperking hebben studenten van leerjaar 2 (24%) en het meest last hebben studenten van leerjaar 1 (29%). Er is geen verschil in de mate waarin de school rekening houdt met de handicaps van studenten van de verschillende leerjaren.

Geslacht

Mannen geven vaker aan last te hebben van hun beperking tijdens hun opleiding dan vrouwen (man: 32%; vrouw: 22%). De mate waarin de school rekening houdt met de handicap van mannen en vrouwen verschilt niet.

Etniciteit

Er is geen verschil in de mate van last die allochtone en autochtone studenten van hun beperking ervaren en ook de mate waarin de school rekening houdt met de beperking is niet verschillend tussen deze twee groepen studenten.

Leeftijd

Vooraf studenten in de leeftijd van 21-22 jaar en 17 jaar of jonger verschillen in de mate waarin zij last hebben van hun beperking (<17: 29%; 21-22: 24%). Studenten van 21 jaar en jonger geven aan dat de school het minst rekening houdt met hun beperking (<17: 32%, 18-19: 31%, 20-21: 32%) en het meest houdt de school rekening met de handicap van ouderejaars (26+: 37%).

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Tussen de schooltypen is geen verschil te zien in de mate waarin studenten last hebben van hun beperking en in de mate waarin de school rekening houdt met de handicap.

Opleidingsrichting

Het meeste last van hun beperking hebben studenten van de opleidingsrichtingen *openbare orde en veiligheid* (36%), *elektrotechniek* (36%), *transport en logistiek* (34%), *informatica* (34%), *werktuigbouwkunde* (32%), *voertuigbouwkunde* (32%) en *metaalbewerking* (32%). Minder dan gemiddeld last van hun beperking hebben studenten van de richtingen *lichaamsverzorging* (20%), *dierenteelt, dierenverzorging* (21%), *sociale dienstverlening* (21%), *toerisme en recreatie* (23%) en *onderwijsassistenten* (23%). Het meest ontevreden met de mate waarin de school

rekening houdt met hun handicap zijn de studenten van de opleidingsrichtingen *bestuurlijk*, *juridisch* (24%) en *commercie en marketing* (27%). Het meest tevreden zijn studenten van de richtingen *laboratoriumopleidingen* (44%) en *levensmiddelen* (37%).

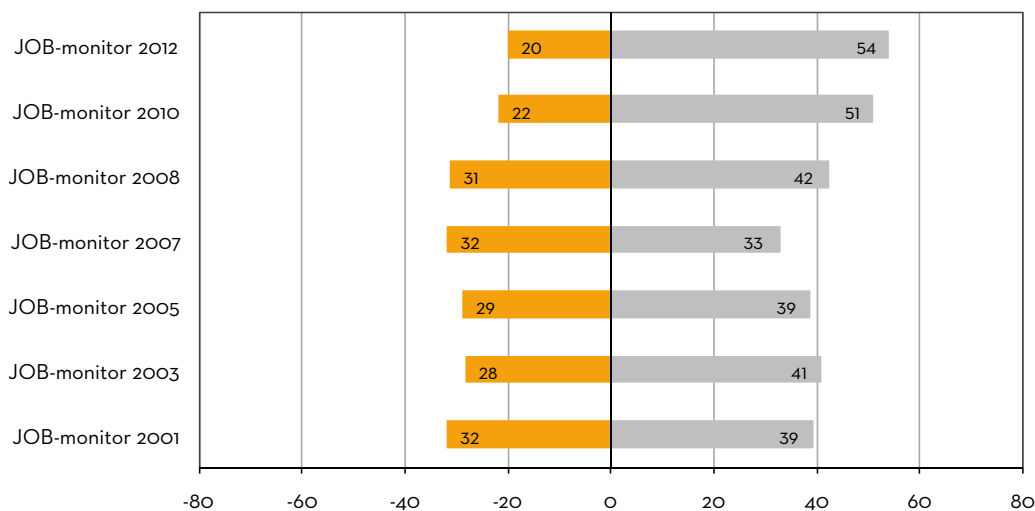
10.2 ONDERWIJSFACILITEITEN

10.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Bij het totaaloordeel onderwijsfaciliteiten (figuur 85) is gekeken naar de volgende aspecten:

- Tevredenheid over de begeleiding bij het zelfstandig werken;
- Mogelijkheid om ergens rustig te kunnen studeren;
- Gebruik kunnen maken van een computer wanneer dit nodig is;
- Bereikbaarheid van een medewerker op school wanneer deze nodig is.

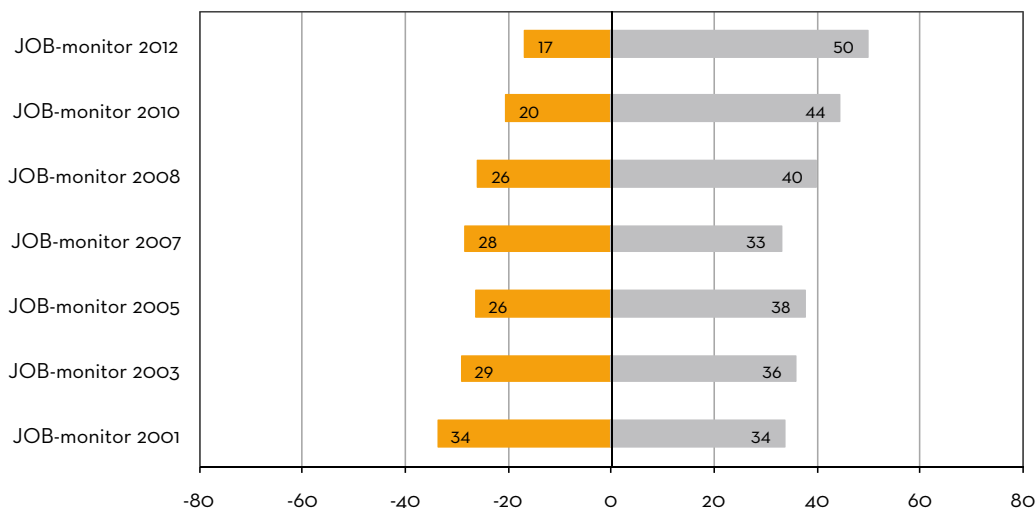
In 2012 is men iets meer tevreden over de onderwijsfaciliteiten (54%) dan in vorige metingen. Daarnaast is het aandeel studenten dat ontevreden is over dit thema in deze meting gedaald (20%). De trend die tijdens de laatste meting is ingezet lijkt door te zetten naar een positiever beeld over de onderwijsfaciliteiten.

Figuur 85: Oordeel over onderwijsfaciliteiten (totaaloordeel)

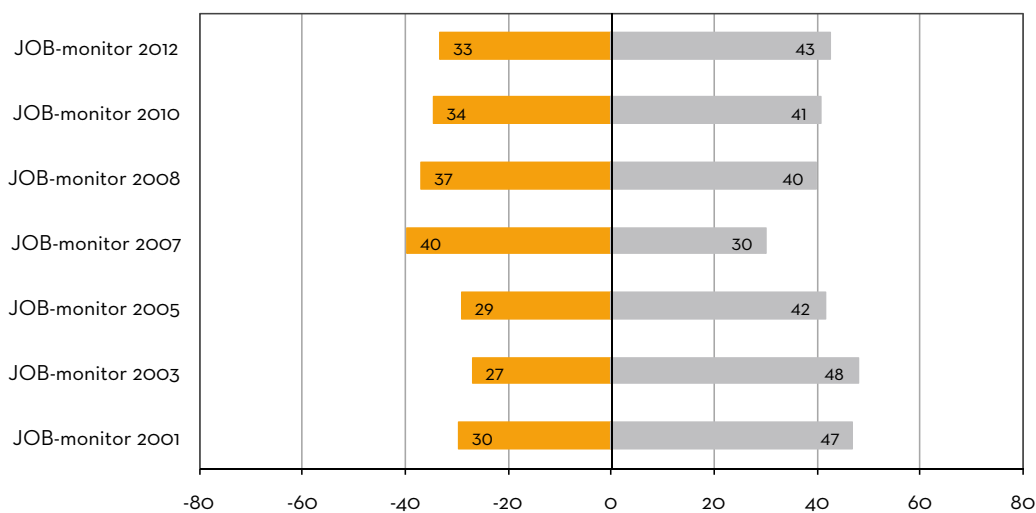
De tevredenheid over de begeleiding tijdens het zelfstandig werken is gestegen van 44 procent in 2010 naar 50 procent in 2012. Daarnaast zien we dat de groep studenten die ronduit ontevreden is over de begeleiding tijdens het zelfstandig werken aan het dalen is (17% in 2012). De tevredenheid over het beschikken over een rustige plek om te studeren is licht gestegen sinds 2007 en lijkt nu met een tevredenheid van rond de 40 procent stabiel te blijven. Een

derde van de studenten is ontevreden over de beschikbaarheid van een rustige studeerplek. De mogelijkheid om gebruik te maken van een computer lijkt nog altijd te stijgen (2008: 40%; 2012: 70%). De bereikbaarheid van medewerkers lijkt met 54 procent tevredenheid hierover stabiel te blijven. Opvallend is nog altijd de grote groep studenten (31%) die hier geen positieve maar ook geen negatieve mening over heeft.

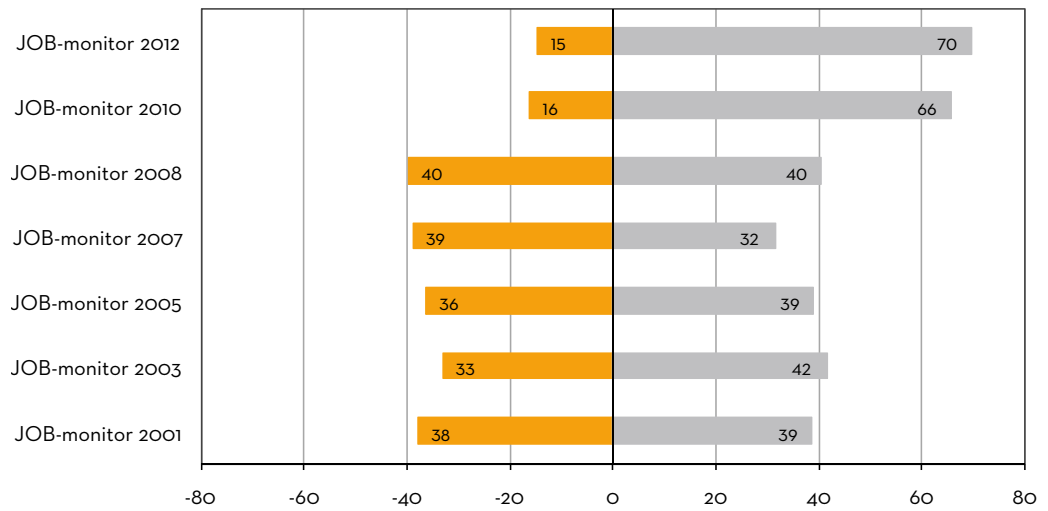

107

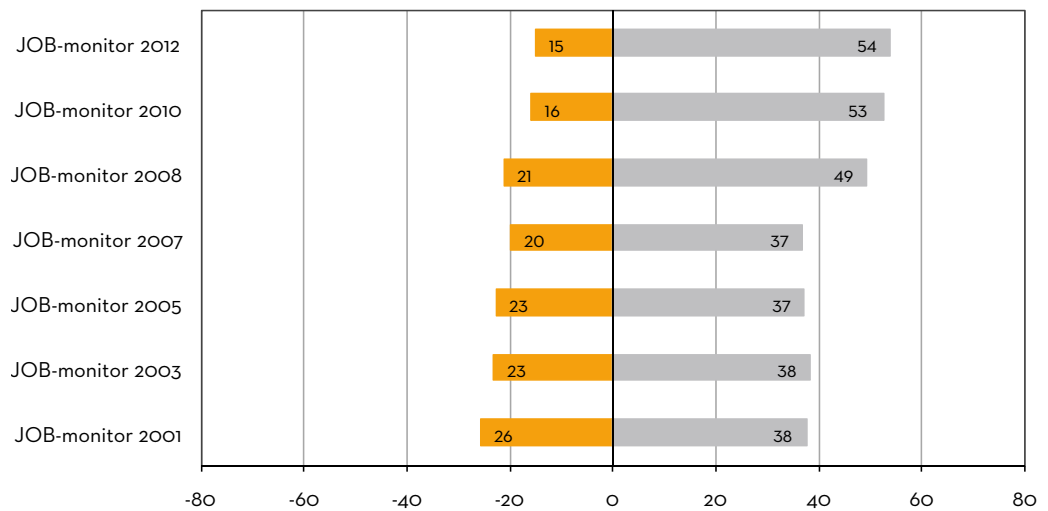
Figuur 86: Ben je tevreden over de begeleiding tijdens het zelfstandig werken?

Figuur 87: Kun je op school ergens rustig studeren?

Figuur 88: Kun je gebruik maken van een computer als dat nodig is?

Figuur 89: Als je een medewerker van school nodig hebt, kun je die dan bereiken?

10.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bbl'ers zijn meer tevreden dan bol'ers over de beschikbaarheid van computers (bol: 68%; bbl: 74%) en ook de tevredenheid over de bereikbaarheid van medewerkers ligt hoger bij bbl-studenten dan bij bol-studenten (bol: 52%; bbl: 59%).

Niveau

Kijkend naar de verschillen per niveau, dan zijn niveau-3 en niveau-4-studenten minder tevreden over de onderwijsvoorzieningen in het geheel als ook over de afzonderlijke aspecten dan niveau-2-studenten. Niveau-2-studenten zijn op hun beurt weer minder tevreden over dit thema met onderliggende onderwerpen dan niveau-1-studenten.

Leerjaar

De tevredenheid over de onderwijsfaciliteiten ligt het laagst bij studenten van leerjaar 3 en 4 (46% en 47%). Hoger ligt deze tevredenheid bij studenten van leerjaar 2 (51%), maar het meest tevreden zijn studenten van leerjaar 1 (59%). Ditzelfde geldt voor de tevredenheid over de mogelijkheid om rustig te studeren en voor de tevredenheid over het aantal computers. De begeleiding bij het zelfstandig werken wordt door studenten van leerjaar 1 (54%) het meest positief bevonden en door de andere studenten minder positief (2: 47%; 3: 43%; 4: 46%). Dit geldt ook voor de tevredenheid over de bereikbaarheid van medewerkers (1: 58%; 2: 51%; 3: 47%; 4: 48%).

Geslacht

Mannen (58%) zijn meer tevreden dan vrouwen (50%) over de geboden onderwijsvoorzieningen. Ook over de begeleiding bij het zelfstandig werken, de mogelijkheid om rustig te studeren, het aantal computers en de bereikbaarheid van medewerkers zijn mannen positiever gestemd dan vrouwen.

Etniciteit

Het verschil in mening over de onderwijsfaciliteiten en de onderliggende aspecten is tussen allochtone en autochtone studenten nihil.

Leeftijd

De jongste en de oudste studenten (<17: 57%; 26+: 59%) zijn het meest tevreden over de onderwijsfaciliteiten als geheel. Van de studenten in de tussenliggende leeftijdsgroepen geeft de helft aan hier tevreden over te zijn. Dit geldt eveneens voor de tevredenheid over het aantal beschikbare computers. Over de begeleiding bij het zelfstandig werken zijn de oudste studenten (26+) het meest positief. De jongste studenten (<17) zijn op hun beurt weer meer kritisch over de mogelijkheid op school om rustig te studeren, vergeleken met ouderejaars. De bereikbaarheid van medewerkers wordt door de groep in de leeftijd 18-21 jaar het minst gewaardeerd. Onder 26-plussers ligt deze waardering het hoogst.

Handicap

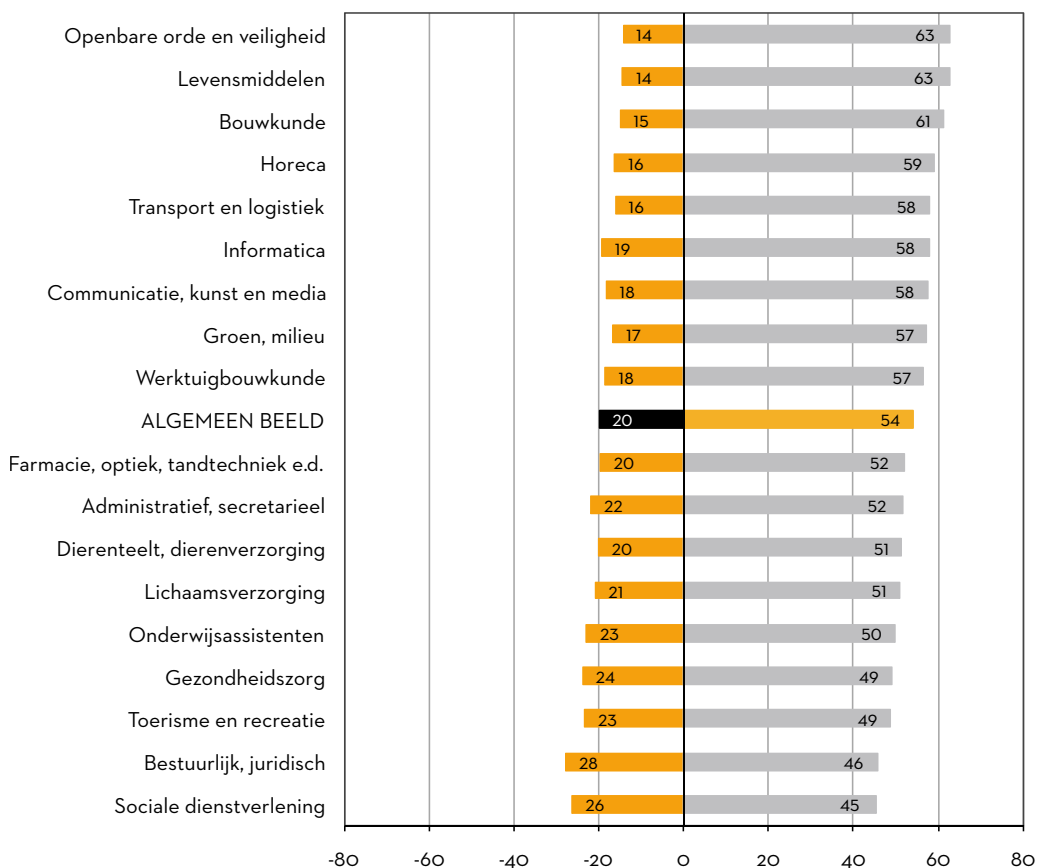
De begeleiding bij het zelfstandig werken wordt door studenten zonder handicap (52%) meer gewaardeerd dan door studenten met handicap (46%).

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van vakscholen zijn meer tevreden over de aangeboden onderwijsfaciliteiten dan studenten van roc's en aoc's (roc: 53%; aoc: 54%; vakschool: 63%). Ook de tevredenheid over de begeleiding bij het zelfstandig werken, de mogelijkheden die er op school zijn om rustig te studeren en de bereikbaarheid van medewerkers ligt bij studenten van een vakschool hoger dan bij studenten van een roc of aoc. Over het aantal computers zijn studenten van roc's het minst tevreden. Het verschil is vooral groot wanneer deze tevredenheid vergeleken wordt met die van de studenten van een vakschool (roc: 69%; aoc: 73%; vakschool: 77%).

10.2.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Studenten van de richtingen *openbare orde en veiligheid*, *levensmiddelen*, *bouwkunde* en *horeca* waarderen de onderwijsfaciliteiten bij hun school bovengemiddeld. De tevredenheid over deze onderwijsfaciliteiten ligt een stuk lager, en benedengemiddeld, bij de opleidingsrichtingen *sociale dienstverlening*, *bestuurlijk*, *juridisch*, *toerisme en recreatie* en *gezondheidszorg*.

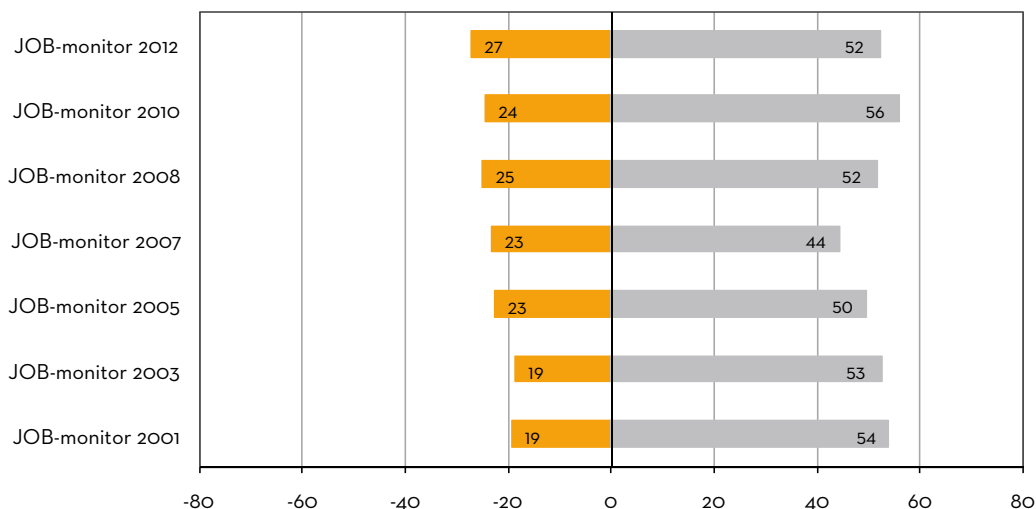

Figuur 90: Oordeel over onderwijsfaciliteiten (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

10.3 KANTINE

10.3.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Na een aanvankelijke stijging van de tevredenheid over de kantine tussen 2007 en 2010, wordt de kantine in 2012 lager gewaardeerd. Iets meer dan de helft van de studenten (52%) is hier tevreden over. De groep studenten die ronduit ontevreden zijn over de kantine lijkt daarnaast ook te groeien naar 27%.

Figuur 91: Ben je tevreden over de kantine op je school?

10.3.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

De tevredenheid over de kantine op school is vrijwel gelijk onder bol- en bbl-studenten.

Niveau

Ook tussen de niveaus is vrijwel geen verschil te zien in tevredenheid over de kantine.

Leerjaar

Studenten van leerjaar 1 zijn het meest tevreden over hun kantine (56%). Van de overige studenten is minder dan de helft hier tevreden over.

Geslacht

Vrouwen en mannen zijn even positief gestemd over de kantine bij hun op school.

Etniciteit

Autochtone studenten zijn meer tevreden over de kantine dan allochtone studenten (autochtoon: 55%; allochtoon: 45%).

Leeftijd

Het minst tevreden over de kantine zijn studenten van 22 tot 26 jaar (44%). Studenten van 18 en 19 jaar en studenten van 26 jaar en ouder zijn hier meer tevreden over (beide 50% tevredenheid), maar het meest tevreden zijn studenten tot en met 17 jaar (58%).

Handicap

Het al dan niet hebben van een handicap maakt geen verschil in de waardering uitgesproken over de kantine.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

De kantine wordt het meest gewaardeerd door studenten van een vakschool en studenten van een roc zijn het meest kritisch over de kantine (roc: 52%; aoc: 54%; vakschool: 58%).

Opleidingsrichting

Het meest positief over de kantine zijn studenten van de opleidingsrichtingen *levensmiddelen, sport, openbare orde en veiligheid, onderwijsassistenten en dierenteelt, dierenverzorging*. Het minst tevreden zijn studenten van de richtingen *bestuurlijk, juridisch en administratief, secretariael*.

10.4 SAMENVATTING

Het aantal studenten met een handicap is nagenoeg gelijk aan dat van de vorige meting. Meest voorkomende beperking is dyslexie. Gemiddeld veertig procent heeft geen last van de beperking in de studie. Van de groep die er wel last van heeft, is 37 procent van mening dat de school hier onvoldoende rekening mee houdt. Over onderwijsfaciliteiten in het algemeen oordelen studenten dit jaar iets positiever dan in voorgaande jaren. Die stijging is van toepassing op alle onderliggende aspecten: studenten zijn meer tevreden over de begeleiding tijdens het zelfstandig werken, over de mogelijkheid om ergens rustig te studeren, over de mogelijkheid om van een computer gebruik te maken als dat nodig is en over het kunnen bereiken van een medewerker van school op het moment dat je daar behoefte aan hebt. De kantine wordt dit jaar negatiever beoordeeld dan in voorgaande meting: 52 procent is er tevreden over (was 56%), 27 procent is ontevreden. Verschillen daarin tussen studenten zijn minimaal.

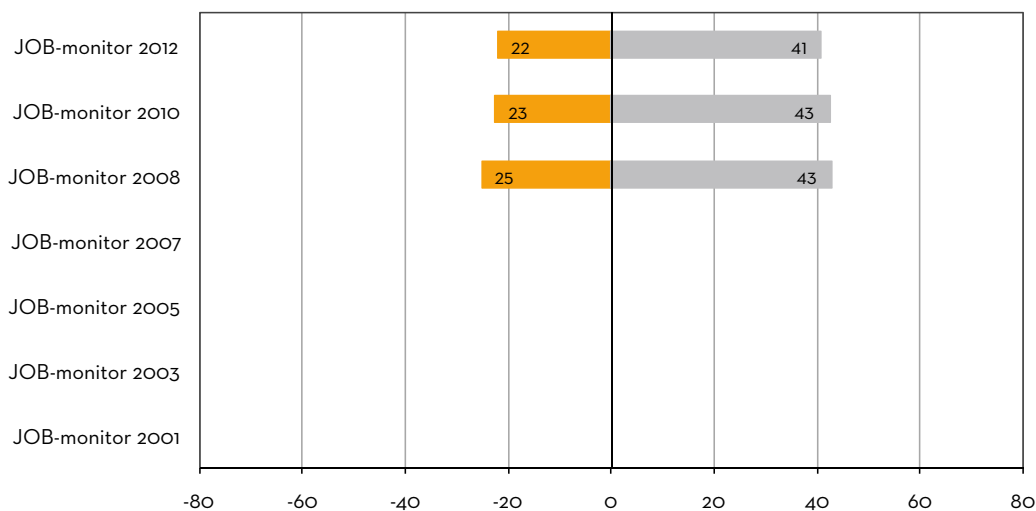
11 INSPRAAK

In voorliggend hoofdstuk staat de mogelijkheid tot inspraak centraal. Daarnaast wordt gekeken naar het belang dat een instelling hecht aan de inspraak van studenten en de wens van studenten om zelf mee te denken over het beleid op hun school. Elke paragraaf begint met de vergelijking van de resultaten over de jaren en eindigt met de verschillen tussen de diverse groepen studenten.

11.1 MOGELIJKHEID INSPRAAK

11.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het merendeel van de studenten is bekend met de mogelijkheid tot inspraak op hun school, 14 procent is hier echter niet van op de hoogte. Van de studenten die wel van het bestaan van de mogelijkheid tot inspraak weten, is 41 procent van mening dat hun school ook daadwerkelijk voldoende ruimte geeft voor deze inspraak. Iets meer dan een vijfde van de studenten die weten dat het mogelijk is om op school inspraak te hebben, geeft aan dat hun school hier echter in de praktijk geen of niet voldoende ruimte voor geeft. De twee eerdere metingen waarbij inspraak is gemeten, laten een lichte daling zien.

Figuur 92: Is het op jouw school mogelijk om inspraak te hebben?

11.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

De mate van mogelijkheid om inspraak te hebben op school verschilt niet per leerweg.

Niveau

Iets meer dan de helft van de studenten van niveau 1 (53%) geeft aan dat op hun school voldoende de mogelijkheid wordt geboden om inspraak te hebben. Bij de overige niveaus geeft rond de veertig procent aan dat de school voldoende ruimte geeft voor inspraak.

Leerjaar

Studenten van leerjaar 1 (45%) geven het vaakst aan dat de school voldoende mogelijkheden biedt om inspraak te hebben (2: 38%; 3: 37%; 4: 38%).

Geslacht

Mannen en vrouwen geven even vaak aan dat er op school voldoende inspraak mogelijk is.

Etniciteit

Er is eveneens geen verschil gevonden in de mogelijkheid van inspraak naar etniciteit.

Leeftijd

De ouderejaars (26+) geven het vaakst aan dat er op school voldoende de mogelijkheid is om inspraak te hebben (<17: 43%; 18-21: 39%; 22-25: 41%; 26+: 48%).

Handicap

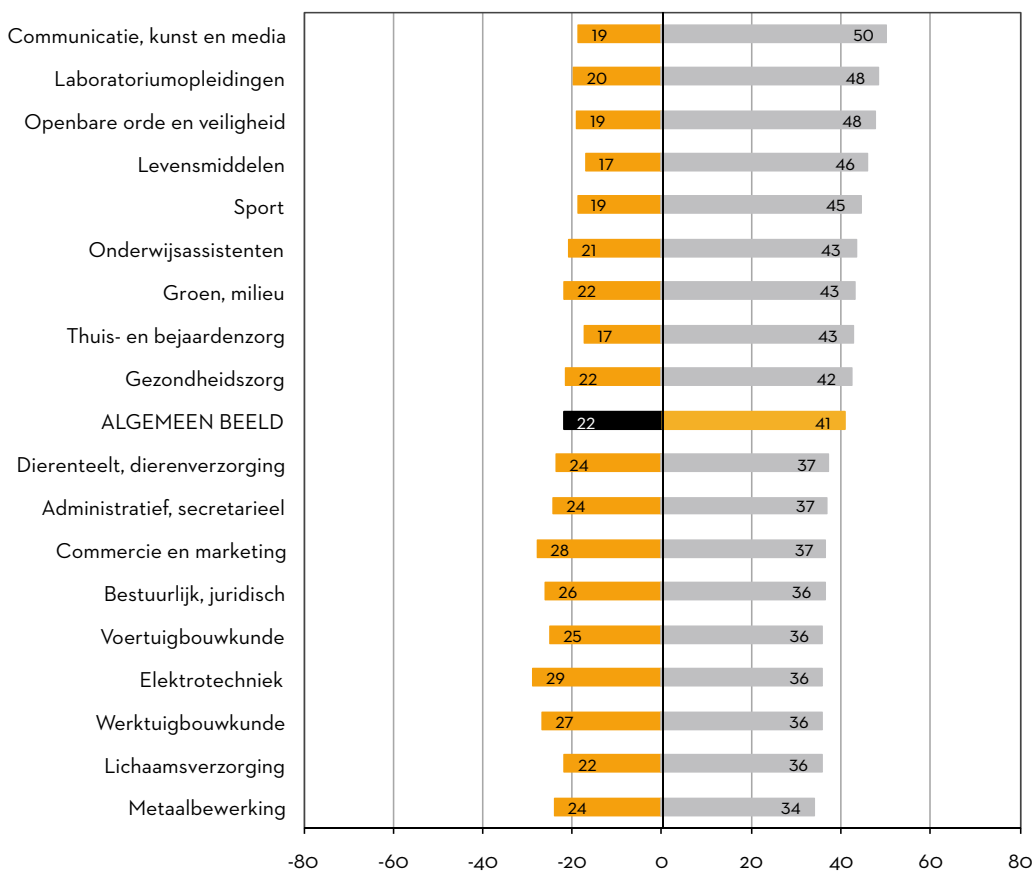
De mogelijkheid om inspraak te hebben op school is niet verschillend gewaardeerd door studenten met of zonder handicap.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Iets meer dan de helft van de studenten studerend aan een vakschool zegt dat op hun school voldoende mogelijkheden voor inspraak aanwezig zijn. Voor studenten van roc's en aoc's geldt dit voor 41 en 40 procent.

11.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Bij de opleidingsrichtingen *communicatie, kunst en media* is het het vaakst mogelijk om inspraak te hebben. Ook bij de richtingen *laboratoriumopleidingen, openbare orde en veiligheid* en *levensmiddelen* wordt vaak aangegeven dat inspraak mogelijk is. Studenten studerend aan de opleidingsrichtingen *metaalbewerking, lichaamsverzorging, werktuigbouwkunde, elektrotechniek, voertuigbouwkunde* en *bestuurlijk, juridisch* hebben die mogelijkheid naar eigen zeggen minder.

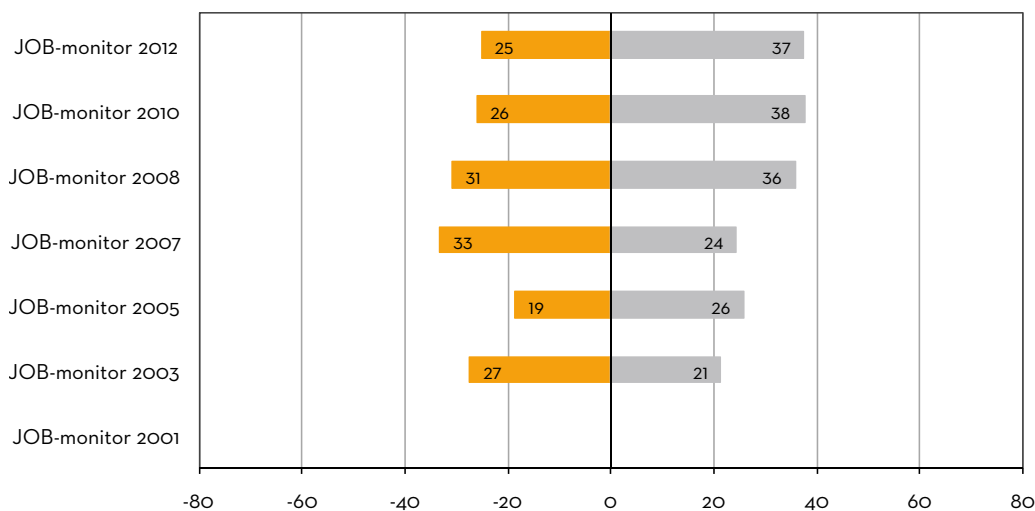

Figuur 93: Oordeel over de mogelijkheid tot inspraak, naar opleidingsrichting

11.2 BELANG DAT DE SCHOOL HECHT AAN INSPRAAK

11.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Volgens 37 procent van de studenten vindt de school de mening van de studenten belangrijk (figuur 94). Een kwart echter geeft aan dat de school hun mening niet belangrijk vindt. Deze resultaten zijn stabiel gebleven gedurende de laatste drie metingen.

Figuur 94: Vindt de school jouw mening belangrijk?

11.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bol- en bbl-studenten oordelen vrijwel gelijk over het belang dat de school hecht aan hun mening.

Niveau

Volgens studenten van niveau 1 (52%) hecht de school het meest belang aan hun mening, vergeleken met de andere niveaus (2: 40%; 3: 36%; 4: 37%).

Leerjaar

Studenten van leerjaar 1 zijn meer overtuigd dan studenten in andere leerjaren dat de school belang hecht aan hun mening (1: 42%; 2: 35%; 3 en 4: 33%).

Geslacht

Mannen verschillen niet van vrouwen in hun oordeel over het belang dat de school hecht aan hun mening.

Etniciteit

Ook de verschillen over dit onderwerp naar etniciteit zijn te verwaarlozen.

Leeftijd

Studenten in de leeftijd van 18 en 19 jaar denken het minst vaak dat de school hun mening belangrijk vindt, studenten van 17 jaar en jonger denken iets vaker dat hun mening belangrijk gevonden wordt door school en ouderejaars (26+) denken het vaakst dat school hun mening waarde toedicht (<17: 40%; 18-19: 35%; 20-21: 36%; 22-25: 38%; 26+: 46%).

Handicap

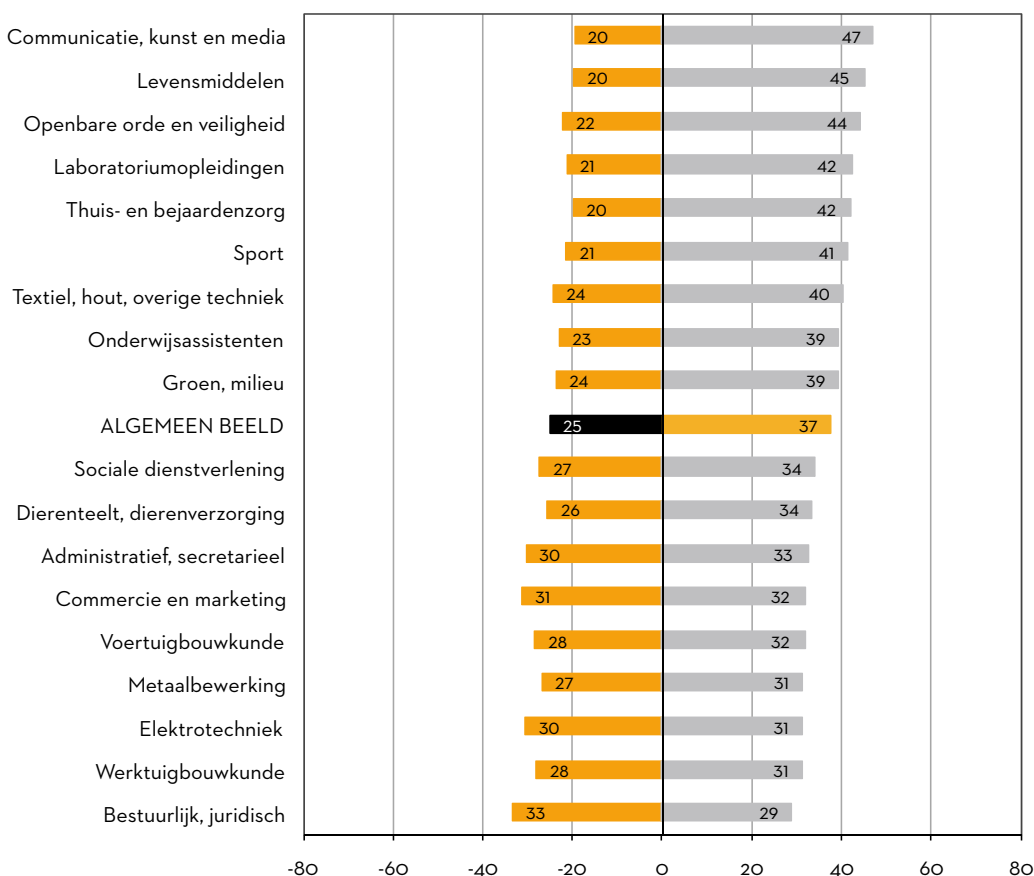
Het hebben van een handicap is niet bepalend voor het idee van de student of de school belang hecht aan zijn of haar mening.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van vakscholen zijn het meest van mening dat de school belang hecht aan hun mening (roc: 37%, aoc: 37%; vakschool: 50%).

11.2.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Bij de opleidingsrichtingen *communicatie, kunst en media* wordt het meeste belang gehecht aan de mening van de student. Ook bij de richtingen *levensmiddelen, openbare orde en veiligheid, laboratoriumopleidingen* en *thuis- en bejaardenzorg* hecht de school bovengemiddeld belang aan de mening van de student. Minder dan gemiddeld wordt er belang gehecht aan de mening van de student bij de richting *bestuurlijk, juridisch*. Bij de richtingen *werktuigbouwkunde, elektrotechniek, metaalbewerking, voertuigbouwkunde* en *commercie en marketing* wordt de mening van de student eveneens minder dan gemiddeld gewaardeerd volgens de studenten van deze richtingen.

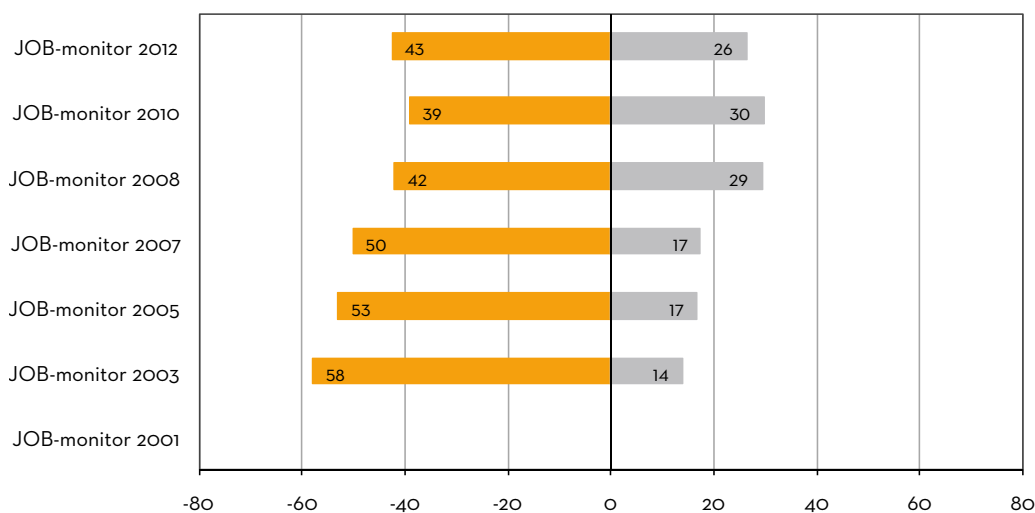

Figuur 95: Oordeel over het belang van de mening van studenten, naar opleidingsrichting

11.3 ZELF ACTIEF MEEDENKEN OVER BELEID

11.3.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het aandeel studenten dat zelf actief wil meedenken over het beleid op school is dit jaar, vergeleken met de vorige twee metingen, gedaald naar 26 procent. Op scholen waar de mening van de student belangrijk wordt gevonden, zien we meer studenten die zelf ook actief mee willen denken over het beleid: de helft van de studenten wil hierover meedenken. Op scholen waar men geen podium biedt aan studenten die willen participeren in het maken van beleid, is slechts een derde van de studenten bereid mee te denken.

Figuur 96: Zou je zelf actief willen meedenken over het beleid op school?

11.3.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Bol-studenten verschillen niet van bbl-studenten in het actief mee willen denken over het beleid op hun school.

Niveau

Studenten van niveau 1 zijn het meest geneigd om actief mee te denken over het beleid op hun school; van deze groep geeft 39 procent aan hiertoe bereid te zijn terwijl dit aandeel bij de overige niveaus rond 26 procent ligt.

Leerjaar

Naar leerjaar is geen verschil in het al dan niet mee willen denken over het beleid.

Geslacht

Mannen zijn net zo geneigd als vrouwen om mee te denken over het schoolbeleid.

Etniciteit

Allochtone studenten zeggen meer mee te willen denken over het beleid op school dan autochtone studenten (34% vs. 24%).

Leeftijd

Het verschil tussen wel of niet actief meedenken over het beleid is vooral tussen de leeftijdsgroepen 22-25 jaar en 26+ groot. De oudste studenten zijn minder bereid tot meedenken dan de net iets jongere groep (24% vs. 30%).

Handicap

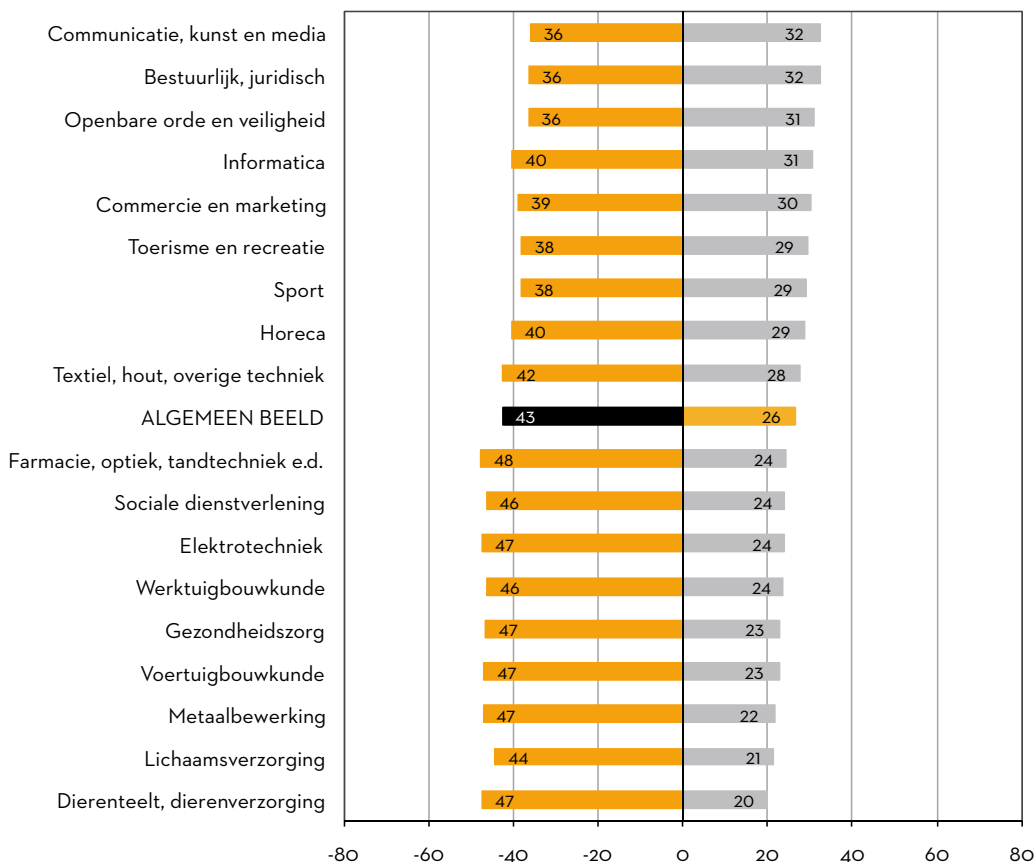
Het wel of niet mee willen denken over het beleid van de school is niet verschillend tussen studenten met en studenten zonder handicap.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van roc's en aoc's zijn minder bereid tot meedenken over beleid dan studenten van vakscholen (roc: 26%; aoc: 22%; vakschool: 29%).

11.3.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Studenten die een opleiding volgen in de richtingen *communicatie, kunst en media*, *bestuurlijk, juridisch*, *openbare orde en veiligheid* en *informatica* geven het meest aan dat zij mee willen denken over het beleid op hun school. Het minst geneigd tot meedenken zijn studenten van de richtingen *dierenteelt, dierenverzorging* en *lichaamsverzorging*.

Figuur 97: Oordeel over het actief willen meedenken over het beleid, naar opleidingsrichting

11.4 SAMENVATTING

De meeste studenten weten dat er op school in principe de mogelijkheid is om inspraak te hebben (86%). Van deze studenten vindt 41 procent die ruimte voldoende, 22 procent vindt het onvoldoende. Iets meer dan een derde (37%) krijgt van school het gevoel dat hun mening belangrijk gevonden wordt, iets dat een kwart van de studenten niet zo ervaart. Het aandeel studenten dat zelf actief mee zou willen denken, daalt dit jaar: 26 procent geeft aan dit (zeker) te willen, 43 procent juist niet. In 2010 lag het percentage dat aangaf mee te willen denken nog op 30 procent. Wanneer studenten het gevoel krijgen dat school hun mening belangrijk vindt, zijn ze beduidend vaker geïnteresseerd in het meedenken over beleid dan op scholen waar de mening van studenten minder gewaardeerd wordt.

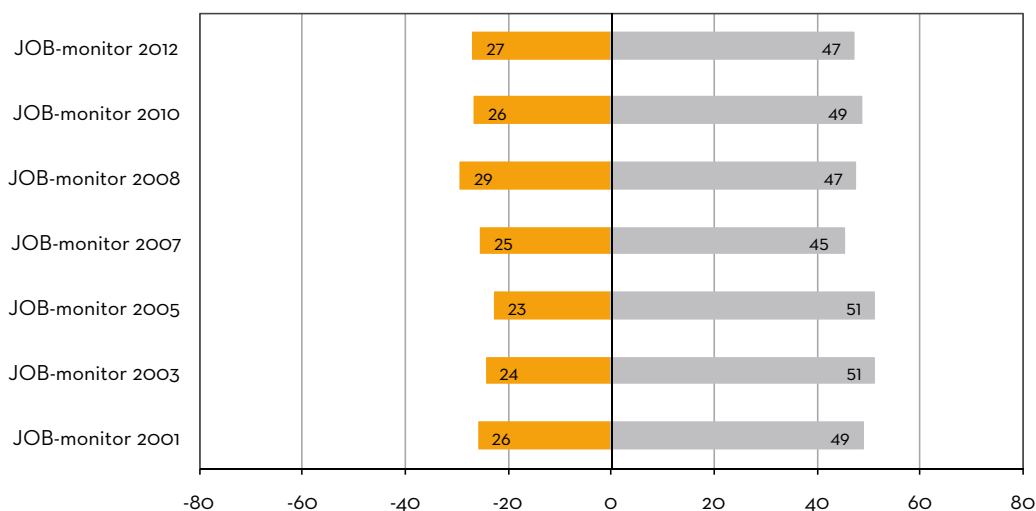
12 ALGEMEEN OORDEEL

Zijn studenten tevreden over hun gemaakte opleidings- en instellingskeuze? Verschilt deze tevredenheid met eerdere jaren? Zijn bijvoorbeeld bol-studenten meer of juist minder tevreden dan bbl'ers over deze gemaakte keuzes? Welk 'overall' rapportcijfer geven studenten aan hun opleiding en instelling? Dit alles komt aan bod in dit hoofdstuk.

12.1 SCHOOL EN STUDIE

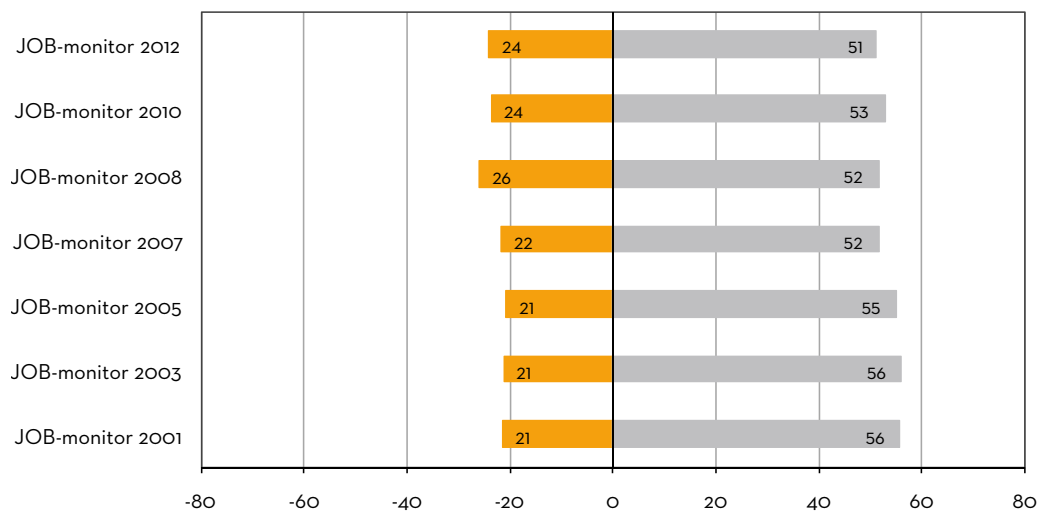
12.1.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Net als in voorgaande jaren geeft in deze meting bijna de helft van de studenten aan dat zij tevreden zijn over hun school- en studiekeuze (47%). Iets meer dan een kwart van de studenten is ontevreden met hun keuze voor school en studie.

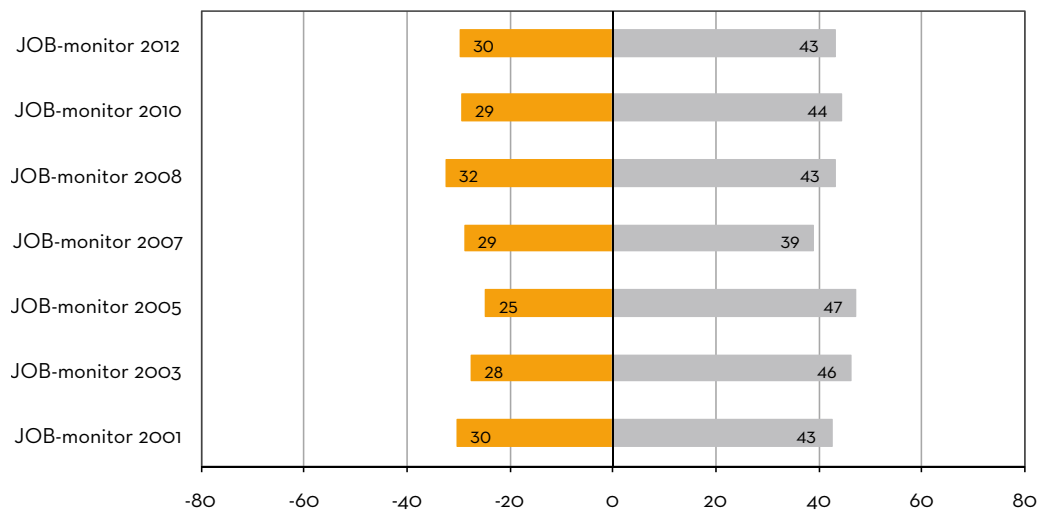

Figuur 98: Oordeel over school en studie (totaaloordeel)

Men is iets meer tevreden over de gemaakte opleidingskeuze dan over de gemaakte instellingskeuze (figuur 99 en figuur 100). Iets meer dan de helft van de studenten kiest weer voor de huidige opleiding bij het maken van een nieuwe opleidingskeuze en iets minder dan de helft zou weer voor de huidige instelling kiezen. Van de studenten kiest bijna een kwart voor een andere opleiding wanneer zij opnieuw een keuze voor een opleiding moeten maken en dertig procent geeft aan toch de voorkeur te geven aan een andere instelling dan hun huidige bij een hernieuwde keuze voor een school.

Figuur 99: Als je weer een opleiding moest kiezen, zou je dan weer deze opleiding kiezen?

Figuur 100: Als je weer een school moest kiezen, zou je dan weer deze school kiezen?

12.1.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

Het verschil in tevredenheid over hun school- en opleidingskeuze is te verwaarlozen tussen bol- en bbl-studenten. Ook wanneer de keuze voor een instelling of opleiding opnieuw gemaakt moet worden, verschillen bol- en bbl-studenten niet in hun mening over het opnieuw kiezen voor dezelfde instelling en opleiding.

Niveau

Hoe hoger het niveau van de student hoe meer zij wederom kiezen voor dezelfde opleiding (1: 43%; 2: 46%; 3: 50%; 4: 56%). Vooral niveau-1-studenten geven aan nog een keer te kiezen voor hun huidige instelling, niveau-3-studenten zijn hier het minst zeker over (1: 46%; 2: 43%; 3: 41%; 4: 44%).

Leerjaar

Studenten in leerjaar 1 zijn het meest positief over hun gemaakte keuze voor school en opleiding (1: 53%; 2: 43%; 3: 40%; 4: 41%). Ook geven zij vaker dan de studenten van andere leerjaren aan opnieuw te kiezen voor hun huidige opleiding (1: 56%; 2: 48%; 3: 45%; 4: 46%) en instelling (1: 49%; 2: 39%; 3: 35%; 4: 35%).

Geslacht

Mannen en vrouwen verschillen niet noemenswaardig in hun tevredenheid over de keuze voor de huidige opleiding en instelling. Evenmin verschillen zij in de mate waarin zij al dan niet opnieuw kiezen voor hun huidige opleiding en instelling.

Etniciteit

Ook de verschillen tussen allochtone en autochtone studenten zijn te verwaarlozen.

Leeftijd

De verschillen in tevredenheid in de keuze voor de opleiding en instelling zijn vooral groot tussen 18- en 19-jarigen en de oudere studenten (26+). De eerstgenoemde leeftijdscategorie is beduidend minder tevreden dan de ouderejaars (<17: 48%, 18-19: 43%; 20-21: 45%; 22-25: 50%; 26+: 58%). Ditzelfde zien we bij het al dan niet maken van dezelfde keuze voor een opleiding (<17: 51%, 18-19: 47%; 20-21: 51%; 22-25: 55%; 26+: 62%) en bij het al dan niet maken van dezelfde keuze voor een instelling (<17: 45%, 18-19: 38%; 20-21: 40%; 22-25: 44%; 26+: 56%). Na een aanvankelijk tevreden start, daalt de tevredenheid bij het ouder worden om vanaf de leeftijd van 22 jaar weer toe te nemen.

Handicap

De tevredenheid in studie- en instellingskeuze verschilt nauwelijks tussen studenten met en zonder handicap.

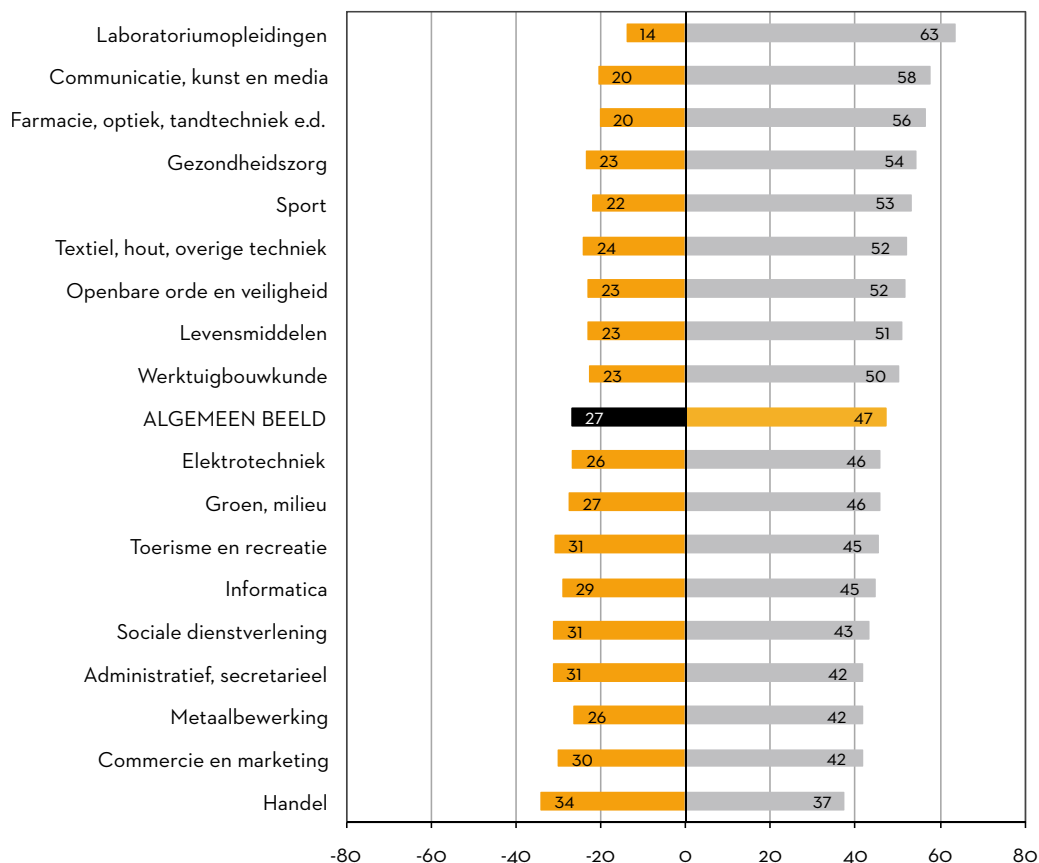
Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten aan een vakschool zijn meer tevreden met hun keuze voor opleiding en instelling dan studenten aan roc's of aoc's (roc: 46%; aoc: 45%, vakschool: 63%). Studenten aan een vakschool zeggen ook vaker opnieuw voor dezelfde studie en instelling te kiezen dan studenten aan een roc of aoc (opleiding: roc: 50%; aoc: 50%; vakschool: 63%; instelling: roc: 41%; aoc: 52%; vakschool: 63%).

12.1.3 VERSCHILLEN NAAR OPLEIDINGSRICHTING

Het meest tevreden met hun keuze voor de huidige opleiding en instelling zijn studenten aan de opleidingsrichtingen *laboratoriumopleidingen*, *communicatie*, *kunst en media*, *farmacie*, *optiek*, *tandtechniek*, *gezondheidszorg* en *sport*. Minder tevreden, en liggend onder het gemiddelde, zijn studenten *handel*, *commercie en marketing*, *metaalbewerking* en *administratief, secretariaal*. Studenten van de opleidingsrichting *handel* zijn daarmee even vaak negatief als positief over de keuze voor hun opleiding en instelling.

128

Figuur 101: Oordeel over school en studie (totaaloordeel), naar opleidingsrichting

12.2 RAPPORTCIJFERS

12.2.1 VERANDERINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE JAREN

Het rapportcijfer waarmee de waardering voor de opleiding wordt uitgedrukt is in de huidige meting wederom hoger dan het rapportcijfer voor de instelling (Tabel 3). De stijgende lijn in het cijfer voor de opleiding die sinds 2001 is ingezet, lijkt vanaf 2008 stabiel te blijven op 6,9.

Tabel 3: Gemiddeld rapportcijfer voor opleiding en instelling, naar jaar

	2001	2003	2005	2007	2008	2010	2012
Rapportcijfer opleiding	6,6	6,7	6,7	6,6	6,9	6,9	6,9
Rapportcijfer instelling	6,2	6,3	6,4	6,3	6,3	6,4	6,4

Bron: JOB-monitor 2012

12.2.2 VERSCHILLEN TUSSEN STUDENTEN

Leerweg

De verschillen in gegeven rapportcijfer voor zowel opleiding als instelling verschillen niet tussen bol'ers en bbl'ers.

Niveau

Studenten van niveau 1 (7,1) zijn het meest tevreden over hun opleiding vergeleken met studenten van andere niveaus (6,9). Ook wat betreft rapportcijfer gegeven voor de instelling steekt niveau 1 boven de andere niveaus uit (niveau 1: 6,8; niveau 2: 6,5; niveau 3: 6,3; niveau 4: 6,4).

Leerjaar

Eerstejaars geven hun opleiding een hoger rapportcijfer (7,1) dan studenten van de andere leerjaren (2: 6,8; 3: 6,7; 4: 6,6). De instelling krijgt van de studenten van leerjaar 1 ook een hoger cijfer dan van de andere leerjaren (1: 6,6; 2: 6,2; 3 en 4: 6,1).

Geslacht

Er is geen verschil in gegeven rapportcijfer voor opleiding en instelling tussen mannen en vrouwen.

Etniciteit

Ook is er geen verschil te zien in gegeven rapportcijfer voor zowel opleiding als instelling tussen etniciteit.

Leeftijd

Het hoogste rapportcijfer voor opleiding wordt gegeven door oudere studenten (<17: 7,0; 18-19: 6,8; 20-25: 6,9; 26+: 7,1). Ditzelfde geldt voor het rapportcijfer voor instelling, waar de leeftijdsgroep tussen de 18 en 21 jaar het meest kritisch is (<17: 6,5; 18-21: 6,2; 22-25: 6,4; 26+: 6,8).

Handicap

De verschillen in gegeven rapportcijfer voor de opleiding tussen studenten met (6,8) en studenten zonder handicap (7,0) zijn klein. Ook voor het rapportcijfer voor de instelling geldt dat de verschillen tussen studenten met (6,3) en zonder handicap (6,4) klein zijn.

Schooltype (roc, aoc, vakschool)

Studenten van een vakschool geven hun opleiding (7,4) en hun school (7,2) een hoger cijfer dan studenten van een roc of aoc (resp. voor beide schooltypes: 6,9 en 6,3).

Opleidingsrichting

Studenten van de opleidingsrichting *laboratoriumopleidingen* geven hun opleiding het hoogste rapportcijfer (7,4). Andere hoge cijfers worden gegeven door studenten van de richtingen *lichaamsverzorging, gezondheidszorg, openbare orde en veiligheid* en *communicatie, kunst en media*. Studenten van de richting *handel* waarderen hun opleiding met het laagste cijfer, een 6,5. Het hoogst gegeven rapportcijfer voor de instelling komt van studenten van de opleidingsrichtingen *sport, laboratoriumopleidingen* en *communicatie, kunst en media*. Zij geven hun instellingen een 6,8. Het laagst gegeven rapportcijfer voor de instelling is afkomstig van studenten *bestuurlijk, juridisch*. Zij waarderen hun instellingen met een 6,0.

12.3 SAMENVATTING

De helft van de studenten is nog altijd tevreden over de keuze die zij destijds maakten voor een bepaalde opleiding aan een bepaalde mbo-instelling. Iets meer dan een kwart zou desgevraagd echter een andere keuze maken. De studenten die niet tevreden zijn, zijn vooral niet tevreden over de keuze voor een bepaalde instelling. Desgevraagd wisselen van opleiding, komt iets minder vaak voor. Hoe hoger het niveau waarop de student de studie volgt, hoe zekerder hij/zij is van de keuze voor die opleiding. Studenten spreken dit jaar wederom hun waardering uit voor hun opleiding: al sinds 2008 krijgt de opleiding een 6,9 als rapportcijfer. Ook het cijfer dat de instelling krijgt, is al jaren stabiel op een ruim voldoende 6,4. Vakscholen worden in vergelijking met roc's en aoc's het meest positief beoordeeld: gemiddeld een 7,4 voor de opleiding en een 7,2 voor de instelling. Bij de andere twee schoolsoorten ligt dat op respectievelijk een 6,9 en een 6,3.

13 WAT BEPAALT TEVREDENHEID?

In dit laatste hoofdstuk maken we een overkoepelende analyse van de resultaten van deze JOB-monitor. Waarin verschillen instellingen het sterkst van elkaar? En wat zegt een rapportcijfer nu precies? Ook kijken we naar resultaten in samenhang: zijn er aspecten binnen een opleiding die meer dan andere de uiteindelijke tevredenheid bepalen? Kortom: in dit laatste hoofdstuk gaan we de diepte in!

In het hoofdstuk tonen we een aantal figuren met betrouwbaarheidsintervallen. Bij het vergelijken van groepen (en zeker instellingen die daar in de praktijk steeds vaker op ‘gerant’ worden) is het te beperkt om alleen naar exacte gemiddelden te kijken. Omdat we – ondanks de hoge respons dit jaar – niet iedere student binnen de instelling bevraagd hebben, moet bij het interpreteren van de resultaten rekening worden gehouden met een bepaalde bandbreedte waarbinnen het feitelijke gemiddelde zal liggen. Deze schatting wordt preciezer naarmate er meer studenten bevraagd zijn. Op grond van de waarschijnlijkheidsleer kunnen de marges worden berekend waarbinnen de resultaten vrijwel zeker (met 95% zekerheid) zullen blijven. We noemen dit betrouwbaarheidsmarges. De betrouwbaarheidsmarge geeft de bandbreedte aan waarbinnen het ‘echte’ resultaat (de ‘echte’ tevredenheid) zich in 95 procent van de gevallen bevindt, indien het onderzoek herhaald zou worden. De bandbreedte rond de uitkomst wordt beïnvloed door het aantal respondenten binnen de doelgroep en ook door de gemeten uitkomst zelf. Grofweg kunnen we zeggen dat hoe groter het aantal respondenten en hoe homogener de antwoorden (hoe meer de respondenten in hun antwoordgedrag op elkaar lijken), des te betrouwbaarder het resultaat. We kunnen pas spreken van echte (significante) verschillen zodra de betrouwbaarheidsintervallen elkaar niet overlappen. In de figuren die verschillen tussen instellingen laten zien, zijn alle schoolnamen geanonimiseerd naar codes. Wel verwijst in alle figuren eenzelfde code steeds naar dezelfde instelling.

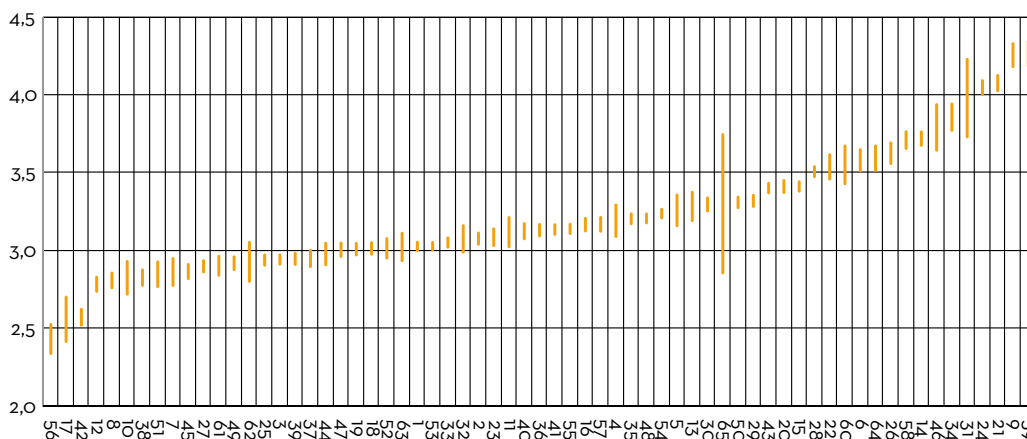
133

13.1 VERSCHILLEN TUSSEN INSTELLINGEN

In de eerdere hoofdstukken zagen we dat tevredenheid verschilt tussen groepen studenten: niveau-1-studenten zijn doorgaans meer (of sneller) tevreden dan niveau-4-studenten, bbl-studenten zijn minder kritisch dan bol-studenten, oudere studenten meer positief dan jongere studenten en zo zijn er meer kenmerken van studenten die van invloed zijn op de tevredenheidsoordelen. Tegelijk verschillen de instellingen wat betreft de samenstelling van hun studentpopulatie. Een grote instelling in de Randstad krijgt een andere groep studenten binnen dan een kleine vakinstelling op het platteland. Met behulp van een multilevelanalyse is het mogelijk om vast te stellen op welk niveau de variatie zich voordoet: zijn de verschillen in tevredenheid terug te voeren op individuele kenmerken van studenten, op kenmerken van opleidingen en/of op daadwerkelijke verschillen tussen instellingen? Op basis van deze analyse kan worden bekeken bij welke tevredenheidsoordelen de invloed van de instelling er het meest toe doet. Gevonden verschillen zijn dan niet meer een gevolg van verschillen in samenstelling van het studentenbestand (veel jongens, oudere studenten, allochtonen) maar

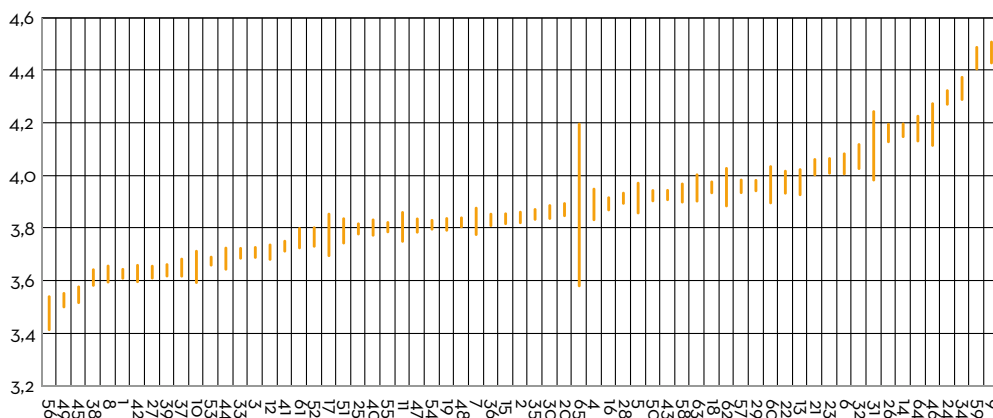
kunnen puur worden herleid op instellingskenmerken (grootte van de instelling, soort instelling, etc). Verschillen in oordelen zijn doorgaans het grootst tussen studenten. Gemiddeld is slechts 1,5 procent van de verschillen in oordelen terug te voeren op de instellingen zelf (en 4,8% op verschillen tussen opleidingsrichtingen en 94,7% op verschillen tussen individuele studenten). De invloed van instellingen op het oordeel van studenten doet zich het sterkst voor bij het rapportcijfer gegeven voor school: hier is 7,6 procent van de verschillen terug te voeren op verschillen tussen instellingen. Ook bij het opnieuw kiezen voor een instelling, zien we dat een relatief groot deel van de variatie in tevredenheid te herleiden is naar verschillen tussen scholen (5,4%), net als bij de clusterscore 'veiligheid en sfeer op school' (5,9%). Een groot deel van de verschillen tussen instellingen is terug te voeren op kenmerken die samenhangen met de schoolsoort: vakscholen scoren, buiten de invloed van de samenstelling van hun studentenpopulatie of het type opleidingsrichtingen dat aangeboden wordt, significant hoger op deze drie aspecten (rapportcijfer school, opnieuw kiezen voor instelling en clusterscore veiligheid en sfeer) dan aoc's en roc's. Bij de andere tevredenheidsscores zijn de verschillen die er zijn echter wel met name terug te voeren op verschillen tussen individuele studenten en/of opleidingsrichtingen.

In figuur 102 is het percentage studenten dat wederom zou kiezen voor dezelfde instelling, wanneer ze de kans zouden krijgen deze keuze opnieuw te maken, vergeleken tussen instellingen. Bij de meeste instellingen ligt het gemiddelde tussen een 3,0 en een 3,5. Er zijn vier instellingen die hier beduidend positiever op scoren; bij deze instellingen ligt het gemiddelde tussen een 4,0 en 4,5.

Figuur 102: Opnieuw kiezen voor een instelling (betrouwbaarheidsintervallen)

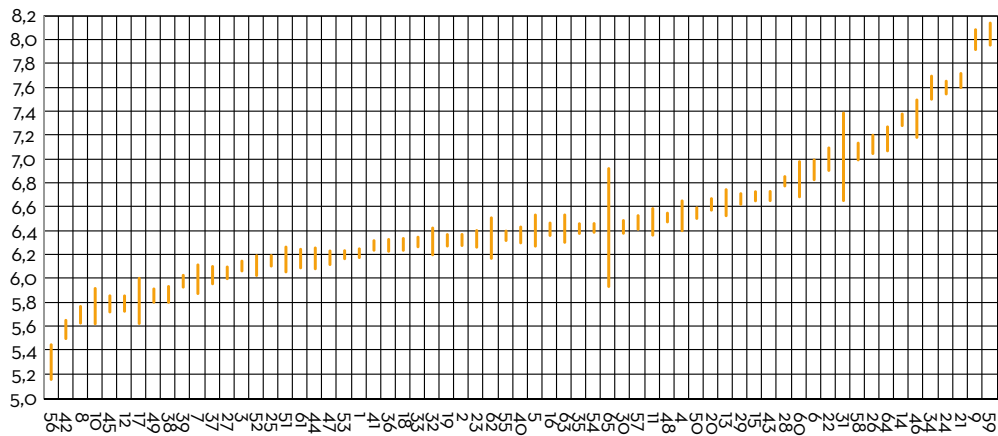
Figuur 103 geeft de gemiddelde score binnen de diverse instellingen op het totaaloordeel 'veiligheid en sfeer' weer. Voor alle instellingen geldt dat het gemiddelde significant boven de 3,4 ligt. De grote meerderheid scoort tussen de 3,6 en de 4,2. De uitschieters naar boven (instelling 9 en instelling 59) zagen we ook in figuur 102 al bovenaan de lijst.

Figuur 103: Totaaloordeel over veiligheid en sfeer op school, naar instelling (betrouwbaarheidsintervallen)

135

En dan de rapportcijfers voor de instellingen (figuur 104). Ook daar bleken de verschillen in tevredenheid significant te verschillen tussen instellingen. Dat heeft echter vooral te maken met uitschieters aan de bovenkant en uitschieters naar beneden. Er is maar één instelling (nr. 56) die het echt significant slechter doet dan alle andere instellingen. Voor de overige instellingen geldt dat er minstens één andere instelling (maar vaak een reeks van andere instellingen) het even goed doet als de eigen instelling. Ondanks dat de puntsgemiddelden verschillen, is de overlap in betrouwbaarheidsintervallen namelijk zodanig dat ze statistisch gezien niet echt verschillen. Het is tegenwoordig steeds meer gewoonte geworden te focussen op deze rapportcijfers met minimale verschillen achter de komma. Er wordt dan al snel geconcludeerd: instelling 4 scoort beter dan instelling 62, want een gemiddelde van 6,5 is immers duidelijk hoger dan een gemiddelde van 6,3. Echter, de betrouwbaarheidsintervallen van beide instellingen overlappen deels. Het verschil is daarmee niet significant en mag dus ook nadrukkelijk niet als zodanig geïnterpreteerd worden. Indien het onderzoek herhaald zou worden, is het goed mogelijk dat de score voor instelling 62 op 6,5 ligt en van instelling 4 op 6,4. In dat geval zou de conclusie precies andersom worden. Het nut van kijken naar de betrouwbaarheidsintervallen in plaats van naar puntsgemiddelden is zo mogelijk nog meer zichtbaar wanneer gekeken wordt naar instelling 65. Het gemiddelde rapportcijfer voor deze instelling ligt op 6,4. Echter, het betrouwbaarheidsinterval is zo groot dat in werkelijkheid dat rapportcijfer met 95 procent zekerheid ergens tussen een 5,9 en een 6,9 ligt. Bij een herhaalde meting kan dat dus heel anders lijken (ten voordele of ten nadele) zonder dat er statistisch gezien een verandering optreedt. Het is daarom echt essentieel om wanneer deze gegevens gebruikt worden voor benchmarking, ranking of een vergelijking over jaren (met andere instellingen maar ook binnen instellingen) de betrouwbaarheidsmarges te berekenen en mee te nemen in de interpretatie van de uitkomsten.

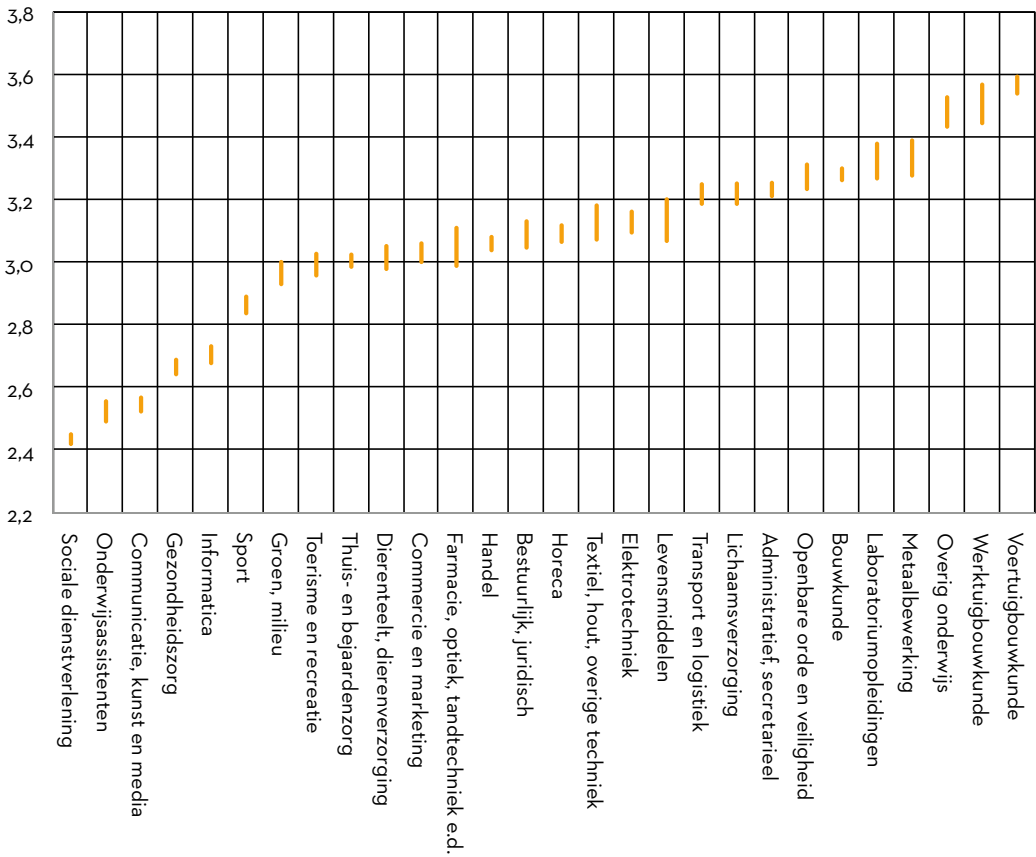

Figuur 104: Rapportcijfer voor instelling, naar instelling (betrouwbaarheidsintervallen)

13.2 VERSCHILLEN TUSSEN OPLEIDINGSRICHTING

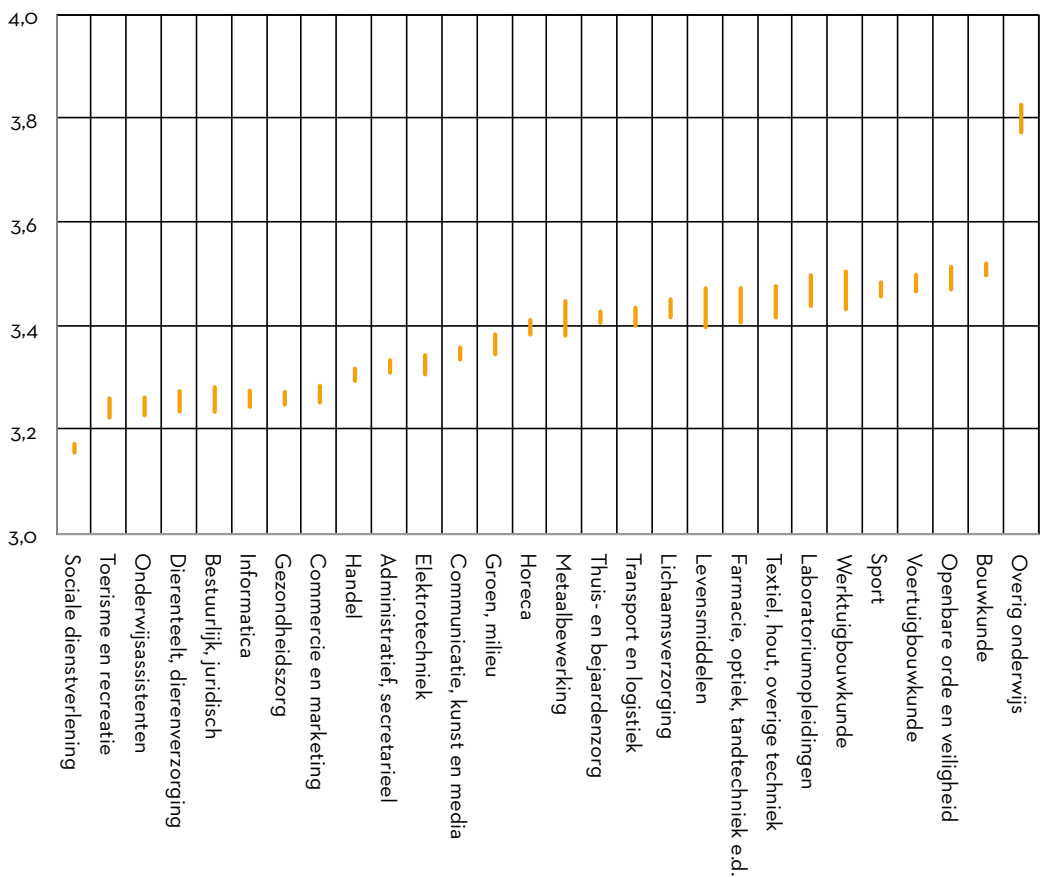
In de multilevelanalyse die ook in voorgaande paragraaf is besproken, kan precies bepaald worden waar de invloed van de drie niveaus (studenten, opleidingsrichtingen en instellingen) het meest invloedrijk is. Met andere woorden, bij welke oordelen is de invloed van kenmerken van individuele studenten het meest bepalend, waar spelen met name de opleidingsrichtingen een rol en waar maken instellingen daadwerkelijk het verschil? Uit die analyse blijken opleidingsrichtingen het sterkst van invloed op de mate waarin gekocht lesmateriaal daadwerkelijk gebruik wordt (goed voor een verklaring van 10,4% van de verschillen) en op het totaaloordeel over lessen (waar opleidingsrichting 10,9% van de gevonden variantie verklaart). Ongeacht specifieke kenmerken van de student en ongeacht de instelling waaraan men studeert, maakt het op deze punten daadwerkelijk uit welke opleidingsrichting men volgt.

Zo laat figuur 105 zien dat studenten binnen de opleidingsrichtingen *voertuigbouwkunde*, *werktuigbouwkunde* en *overig onderwijs* significant meer tevreden zijn over de mate waarin aangeschaft lesmateriaal in het onderwijs gebruikt wordt dan bijvoorbeeld bij *communicatie*, *kunst en media*, *onderwijsassistenten* en *sociale dienstverlening*. Een verklaring hiervoor kan zijn dat bij de hoogst scorende opleidingen (allen redelijk technisch) vooral praktisch materiaal moet worden aangeschaft dat logischerwijs vanzelf toepassing vindt in de praktische inrichting van het onderwijs in deze opleidingen.

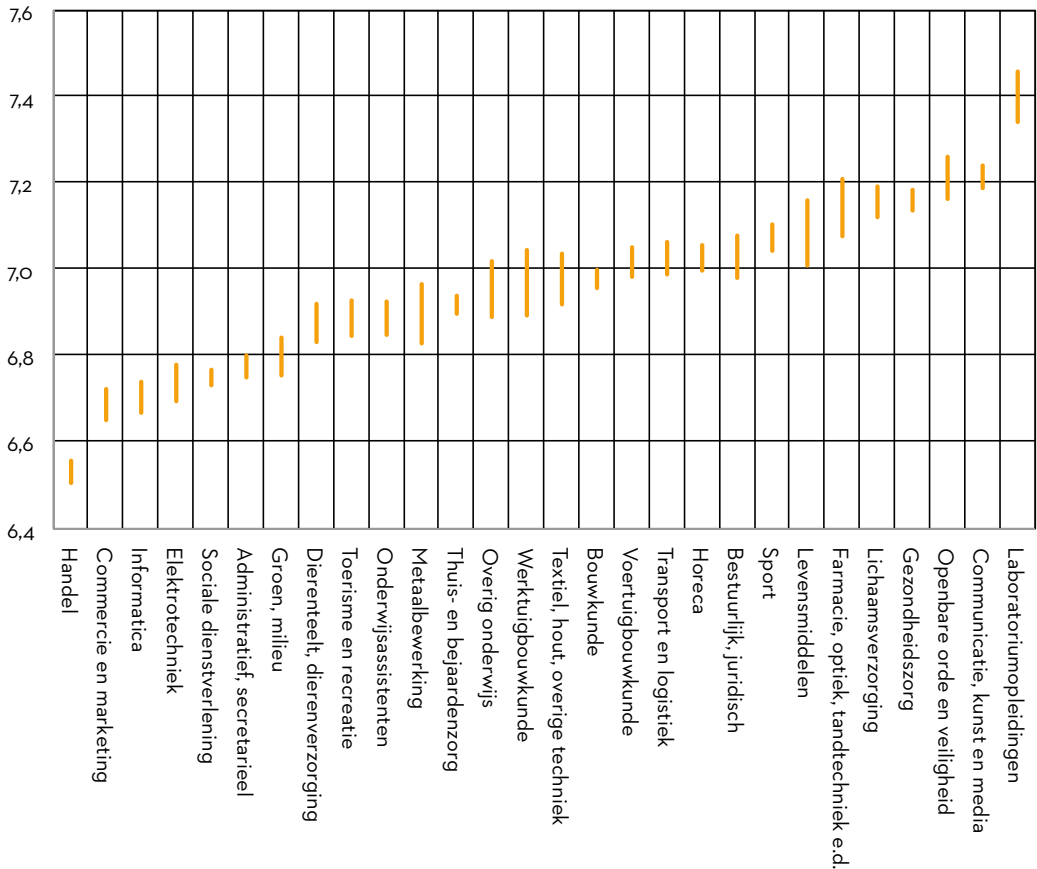
Figuur 105: Oordeel over mate waarin gekocht lesmateriaal gebruikt wordt, naar opleidingsrichting (betrouwbaarheidsintervallen)

Figuur 106 toont de verschillen tussen opleidingsrichtingen wat betreft het gemiddeld totaaloordeel over de lessen op school. We zien hier met name één grote outlier: studenten van opleidingsrichtingen in de categorie *overig onderwijs* (voornamelijk AKA-opleidingen) zijn sterk positiever over lessen dan studenten van de andere opleidingsrichtingen. Aan de andere kant van het spectrum zien we de opleidingsrichting *sociale dienstverlening* relatief het minst positief scoren op dit punt.

Figuur 106: Totaaloordeel over lessen, naar opleidingsrichting (betrouwbaarheidsintervallen)

Het rapportcijfer voor de opleiding (figuur 107) ligt hoger dan het cijfer voor de school (zoals we zagen in figuur 104). *Laboratoriumopleidingen* steken daarbij boven de andere opleidingsrichtingen uit. *Handel* scoort in vergelijking tot andere opleidingsrichtingen een significant lager rapportcijfer (maar nog altijd een voldoende!).

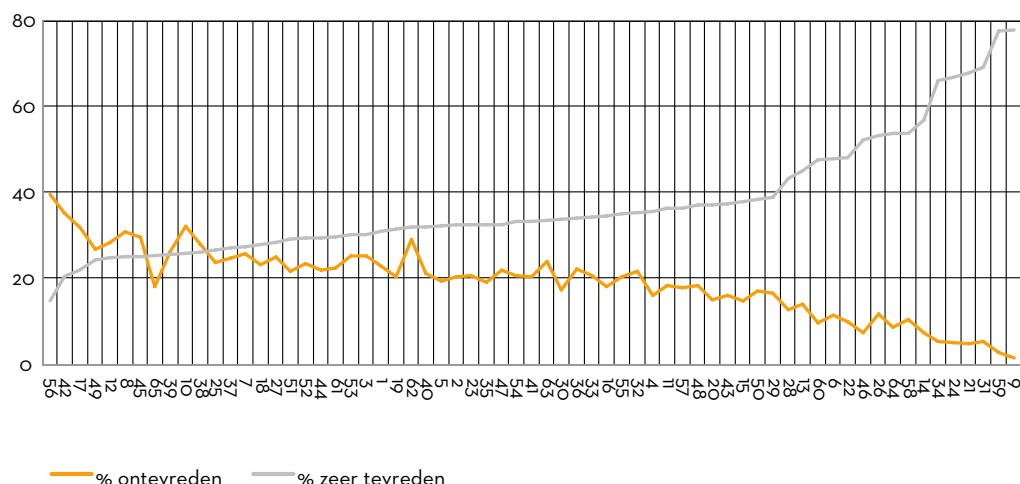

Figuur 107: Rapportcijfer voor opleiding, naar opleidingsrichting (betrouwbaarheidsintervallen)

13.3 PROFIEL VAN EEN TEVREDEN STUDENT

Om een beeld te krijgen van waar de tevreden student zich bevindt en ook waar hij (of zij) het meest gelukkig van wordt als het op het onderwijs aankomt, hebben we voor de slotanalyse van dit rapport de studenten in twee groepen verdeeld: heel tevreden studenten versus heel ontevreden studenten. Die indeling hebben we gemaakt op basis van het rapportcijfer voor opleiding en instelling. Wanneer het gemiddelde daarvan een 7,5 of hoger is, classificeren we de student als tevreden. Wanneer het gemiddeld cijfer niet boven de 5,5 uitkomt, dan

beschouwen we de student als ontevreden. Figuur 108 toont per instelling het percentage tevreden en ontevreden studenten. Landelijk is 34 procent tevreden (2008: 39%, 2010: 36%) en 20 procent ontevreden (2008: 39%, 2010: 20%). Waar de grijze lijn lager is dan de oranje lijn, is het aandeel ontevreden studenten in een instelling groter dan het aandeel tevreden studenten. Dat geldt voor tien instellingen. Op de overige 55 instellingen overstijgt het aantal zeer tevreden studenten het aantal zeer ontevreden studenten, op 24 instellingen zelfs minimaal in tweevoud.

Figuur 108: Percentage ontevreden en zeer tevreden studenten per instelling

De twee groepen zijn vervolgens met elkaar vergeleken met behulp van zogenaamde logistische regressieanalyse. Deze methode voorspelt of een student tot de tevreden of de ontevreden groep behoort. Hiertoe worden alle achtergrondkenmerken en tevredenheidsaspecten één voor één aan het model toegevoegd. Levert het kenmerk of aspect een significante bijdrage aan het maken van het onderscheid tussen beide groepen, dan wordt het toegevoegd aan het model. Heeft het die significante bijdrage niet, dan wordt het kenmerk weggelaten. Op die manier wordt een lijst samengesteld van kenmerken en tevredenheidsaspecten die samen het profiel van de tevreden student vormen. De kenmerken verklaren samen 78 procent van de totale variantie.

Kijken we naar achtergrondkenmerken, dan zien we dat de volgende kenmerken van invloed zijn:

1. Geslacht: vrouwelijke studenten zijn positiever dan mannelijke studenten
2. Leerjaar: eerstejaars zijn positiever dan ouderejaars
3. Etniciteit: autochtone studenten zijn positiever dan allochtone studenten
4. Niveau: studenten van niveau 1 en 2 zijn positiever dan studenten van niveau 3 en 4

Tevredenheid over de volgende aspecten is het meest bepalend voor de algehele tevredenheid van studenten. Een '+' houdt in dat de zeer tevreden studenten over dit aspect ook vaker positief oordelen. Het omgekeerde komt ook voor (aangeduid met '-'): studenten die hierover positief oordelen, behoren juist vaker tot de groep zeer ontevreden studenten. De tevredenheidsaspecten worden op volgorde van belangrijkheid weergegeven, beginnend bij het aspect dat het meest van invloed is op de algehele tevredenheid.

1. Voldoende leren op school (+)
2. Sfeer op school (+)
3. Informatie klopt met werkelijkheid (+)
4. School hecht waarde aan mening studenten (+)
5. Begeleiding bij studie (+)
6. Goed lesmateriaal (+)
7. Tevredenheid omgang school met klachten (+)
8. Goede docenten (+)
9. In en om schoolgebouw schoon (+)
10. Leren voor uit te oefenen beroep (+)
11. Organisatie activiteiten buiten lestijd (+)
12. Opbouw opleiding bekend voor start opleiding (+)
13. Veiligheidsgevoel in school (+)
14. Te veel lesuitval (+)
15. Tevredenheid kantine (+)
16. Tevredenheid afwisseling werkvormen (+)
17. Tevredenheid begeleiding vervolgkeuze (+)
18. Goed beeld eigen studievoortgang (+)
19. School doet voldoende om studenten veilig te laten voelen (+)
20. Uitslag toets tijdig bekend (-)
21. Roosterwijzigingen op tijd (+)
22. Studenten zelfde wijze beoordeeld (-)
23. Tevredenheid aantal uur op school (+)
24. Veiligheidsgevoel op schoolterrein (-)
25. Aansluiting toetsen bij lesstof (-)
26. Hulp bij keuzes tijdens studie (+)
27. Leren eigen werk te beoordelen (-)
28. Leren te werken volgens afspraak (+)
29. Leren samen te werken (-)
30. Leren te plannen en organiseren (+)
31. Voldoende computers (-)
32. Mogelijkheid rustig studeren op school (+)
33. Informatie over rechten en plichten (-)
34. School past regels consequent toe (+)
35. Voldoende mogelijkheid studeren in eigen tempo (-)
36. Hulp bij leerproblemen (-)
37. Duidelijkheid over mogelijkheden verder studeren (-)
38. Tevredenheid hoeveelheid stage (+)
39. Leren zelfstandig te werken (-)

Tevredenheidsaspecten die niet significant verschillend beoordeeld worden door tevreden en ontevreden studenten:

- Gekochte boeken ook gebruikt
- Tijdstip toets tijdig bekend
- Inhoud toets tijdig bekend
- Begeleiding zelfstandig werken
- Leren problemen op te lossen
- Leren te communiceren
- Mogelijkheid zelf vakken te kiezen
- Zelf actief meedenken over beleid op school
- Contact met docenten
- Bereikbaarheid medewerkers

Deze opsommingen laten zien dat tevredenheid in de eerste plaats samenhangt met hele basale zaken in school: studenten moeten het gevoel hebben dat ze wat leren op school, in een goede sfeer, waarbij de school ze voorziet van eerlijke informatie en ze laat merken dat ze de inbreng van studenten waarderen en waar nodig passende begeleiding bieden aan studenten die hulp nodig hebben bij hun studie. Deze vijf kenmerken samen bepalen reeds 75 procent van de verschillen tussen zeer tevreden en zeer ontevreden studenten.

Zijn studenten van bepaalde instellingen meer tevreden dan anderen? Ja. Dat komt voor. In dit hoofdstuk lieten we zien dat verschillen tussen instellingen het meest duidelijk naar voren komen in de tevredenheid van studenten over hun eigen oorspronkelijke keuze (sommige instellingen laten studenten significant meer twijfelen over die keuze dan andere) en in de tevredenheid over de veiligheid en sfeer op instellingen. Tussen instellingen zijn er ook duidelijke verschillen in de rapportcijfers die ze krijgen. Toch zagen we ook de relativiteit van die verschillen: er is een aantal instellingen dat met kop en schouders boven de andere uitsteekt en ook een instelling die veel slechter beoordeeld wordt, maar daartussen zit een grote groep die minimaal van elkaar verschilt, mits je de cijfers juist interpreteert (door niet alleen naar puntgemiddelden te kijken, maar betrouwbaarheidsintervallen met elkaar te vergelijken). Ook tussen opleidingsrichtingen zijn er verschillen. Opleidingsrichtingen verschillen in de mate waarin van gekocht lesmateriaal gebruikt gemaakt wordt en in het totaaloordeel over de lessen en het programma. Er zijn richtingen waar dit beter voor elkaar is dan bij andere. Ook werd in dit hoofdstuk gekeken naar de uitersten: hoeveel procent van de studenten binnen een instelling is echt extreem tevreden en hoeveel procent is uitermate ontevreden? We zagen instellingen waarbij de hoeveelheid studenten binnen beide groepen elkaar niet veel ontlep. Toch is bij de overgrote meerderheid het aantal zeer tevreden studenten hoger dan het aantal ontevreden studenten. Op een derde van de scholen staan tegenover elke zeer ontevreden student zelfs minimaal twee zeer tevreden studenten.

En wat maakt een student nou tevreden? Driekwart van het verschil wordt gemaakt door vijf redelijk basale aspecten van het onderwijs: studenten willen merken dat ze wat leren op school, hebben behoefte aan een goede sfeer in het schoolgebouw en willen van school eerlijke informatie ontvangen, informatie die klopt met de werkelijkheid. Ook is het belangrijk dat studenten zich gehoord voelen: op school moet de inbreng van studenten gewaardeerd worden. En tot slot is het belangrijk dat er studiebegeleiding is voor studenten die dat nodig hebben.

BIJLAGE A

RESPONS NAAR ACHTERGRONDKENMERKEN

Tabel 4: Verdeling respondenten naar leerweg

	Aantal	%
Bol	173.877	81
Bbl	41.712	19
Onbekend	13	0
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 5: Verdeling respondenten naar niveau

	Aantal	%
Niveau 1	4.745	2
Niveau 2	44.597	21
Niveau 3	59.291	28
Niveau 4	106.969	50
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 6: Verdeling respondenten naar leerjaar

	Aantal	%
Leerjaar 1	99.734	46
Leerjaar 2	66.581	31
Leerjaar 3	34.841	16
Leerjaar 4	13.734	6
Onbekend	712	0
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 7: Verdeling respondenten naar geslacht

	Aantal	%
Man	107.429	50
Vrouw	108.173	50
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 8: Verdeling respondenten naar etniciteit

	Aantal	%
Autochtoon	165.176	77
Allochtoon	50.426	23
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 9: Verdeling respondenten naar leeftijd

	Aantal	%
T/m 17	98.593	46
18-19	67.849	31
20-21	25.162	12
22-25	12.368	6
26+	11.630	5
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 10: Verdeling respondenten naar handicap

	Aantal	%
Geen handicap	139.053	64
Wel handicap	74.764	35
Onbekend	1.785	1
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 11: Verdeling respondenten naar schooltype

	Aantal	%
Aoc	10.819	5
Roc	191.092	89
Vakinstelling	13.691	6
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

Tabel 12: Verdeling respondenten naar opleidingsrichting

	Aantal	%
Onderwijsassistenten	6.481	3
Communicatie, kunst en media	14.501	7
Commercie en marketing	6.519	3
Handel	13.203	6
Administratief, secretariaat	13.221	6
Bestuurlijk, juridisch	3.336	2
Openbare orde en veiligheid	4.162	2
Informatica	8.544	4
Laboratoriumopleidingen	1.711	1
Elektrotechniek	5.537	3
Bouwkunde	17.239	8
Metaalbewerking	1.912	1
Voertuigbouwkunde	8.204	4
Werktuigbouwkunde	1.527	1
Textiel, hout, overige techniek	2.361	1
Dierenteelt, dierenverzorging	4.796	2
Groen, milieu	4.850	2
Gezondheidszorg	11.913	6
Thuis- en bejaardenzorg	18.200	8
Sociale dienstverlening	24.951	12
Lichaamsverzorging	7.012	3
Farmacie, optiek, tandtechniek e.d.	1.659	1
Horeca	8.924	4
Levensmiddelen	1.708	1
Toerisme en recreatie	5.275	2
Sport	9.499	4
Transport en logistiek	5.868	3
Overig onderwijs	2.489	1
Totaal	215.602	100

Bron: JOB-monitor 2012, ongewogen aantallen

BIJLAGE B

INDELING IN CLUSTERS

Tabel 13: Clusterindeling

Cluster	Cronbach's alfa
<i>Informatie</i>	-
Informatie voorafgaand aan opleiding	(corr: 0,45)
Informatie over opbouw opleiding	
<i>Lessen</i>	0,74
Afwisseling tussen zelfstandig werken en in groepen werken	
Uitval onderwijsactiviteiten	
Roosterwijzigingen op tijd doorgegeven	
Tevredenheid over docenten	
Tevredenheid over lesmateriaal	
Gebruik gekocht lesmateriaal	
<i>Toetsing</i>	0,78
Toets op tijd bekend	
Inhoud toets op tijd bekend	
Uitslag toets op tijd bekend	
Aansluiting bij lesstof	
Studenten gelijke wijze beoordeeld	
<i>Studiebegeleiding</i>	0,78
Tevredenheid over studiebegeleiding	
Hulp bij leerproblemen	
Goed beeld van eigen studievoortgang	
Voldoende mogelijkheid om in eigen tempo te studeren	
<i>Onderwijsfaciliteiten</i>	0,69
Tevredenheid over begeleiding tijdens zelfstandig werken	
Plaats om rustig te kunnen studeren	
Beschikbaarheid computers	
Bereikbaarheid medewerkers	
<i>Competenties</i>	0,88
Samenwerken	
Probleem oplossen	
Plannen en organiseren	
Zelfstandig werken	
Communiceren	

Tabel 13 vervolg

Werken volgens afspraak	
Jezelf en je werk beoordelen?	
Beroep (vakkennis)	
Leeropbrengst school	
<i>Stage (BOL)</i>	0,79
Vorbereiding op stage	
Moeite stageplaats vinden	
Hulp van school bij vinden stageplaats	
Stage voldoende leerzaam	
Aansluiting theorie bij praktijk	
Tevredenheid over begeleiding door school	
Tevredenheid over begeleiding door stagebedrijf	
Voldoende contact tussen school en leerbedrijf	
Tevredenheid over manier van beoordeling van stage	
<i>Werkplek (BBL)</i>	0,74
Moeite werkplek vinden	
Tevreden over begeleiding door werkplek	
Mogelijkheid om op school ervaring op werkplek te bespreken	
Werkplek voldoende leerzaam	
Aansluiting theorie bij praktijk	
Tevredenheid over manier van beoordeling van praktijkdeel	
Voldoende contact tussen school en leerbedrijf	
<i>Keuze/loopbaanbegeleiding</i>	0,79
Zelf vakken of onderwijsactiviteiten kiezen	
Hulp bij het maken van keuzes tijdens studie	
Duidelijkheid over de mogelijkheden om verder te studeren	
Begeleiding bij beroepskeuze of keuze voor vervolgopleiding	
<i>Organisatie</i>	0,78
Goed geïnformeerd over rechten en plichten	
School past regels consequent toe	
Klachtenbehandeling	
<i>Veiligheid en sfeer</i>	0,85
In en om het schoolgebouw schoon	
Veiligheid binnen het schoolgebouw	
Veiligheid op het schoolterrein	
School doet voldoende om studenten veilig te laten voelen	
Sfeer op school	

Tabel 13 vervolg

<i>School en studie</i>	-
Opnieuw voor opleiding kiezen	(corr: 0,55)
Opnieuw voor school kiezen	

Bron: JOB-monitor 2012

Vragen die niet in een cluster konden worden ondergebracht, zijn apart behandeld. Als minimale alpha voor een betrouwbare schaal is 0,70 gehanteerd.

BIJLAGE C VRAGENLIJST

1. **Op welke plaats vul je deze vragenlijst in?**
 - ☐ Thuis
 - ☐ Op school: tijdens de les
 - ☐ Op school: zelfstandig
 - ☐ Op mijn stageplaats / leerwerkplek
 - ☐ Andere plek
2. **In welk leerjaar zit je?**

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 indien BBL: ☐ weet niet

A INFORMATIE

3. **Klopt de informatie over de opleiding die je kreeg voordat je aan de opleiding begon met wat je nu weet?**

helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker ☐ n.v.t.

Hiermee doelen we op de informatie die je vooraf en in de beginperiode van je opleiding van je school hebt gekregen.
4. **Wist je voor de start van je opleiding hoe de opleiding is opgebouwd?**

helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker

Hiermee bedoelen we wat je elk jaar te wachten staat, verdeling school/stage, toetsen enz.

153

B ONDERWIJS(INHOUD)

THEMA: LESSEN / PROGRAMMA

5. **Ben je tevreden over de afwisseling tussen zelfstandig werken en in groepen werken?**

heel ontevreden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel tevreden
6. **Vind je dat er op school veel onderwijsactiviteiten uitvallen?**

heel ontevreden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel tevreden

We bedoelen dan niet alleen reguliere lessen, maar ook bijvoorbeeld het werken aan projecten.
7. **Vind je dat roosterwijzigingen op tijd worden doorgegeven?**

veel te laat ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ruim op tijd ☐ n.v.t.
8. **Vind je jouw docenten goed?**

helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker

9. **Vind je het lesmateriaal goed?**
helemaal niet ○○○○○ ja, zeker
We bedoelen dan niet alleen schoolboeken, maar ook bijvoorbeeld de spullen in het praktijklokaal.
10. **Worden boeken en lesmaterialen die je moet kopen ook gebruikt?**
veel te weinig ○○○○○ altijd ○ n.v.t.
11. **Heb je goed contact met je docenten?**
heel slecht ○○○○○ heel goed

THEMA: TOETSING

12. **Weet je op tijd wanneer er een toets is?**
veel te laat ○○○○○○ ruim op tijd ○ n.v.t.
13. **Weet je op tijd waar de toets over gaat?**
veel te laat ○○○○○○ ruim op tijd ○ n.v.t.
14. **Krijg je de uitslag van een toets op tijd te horen?**
veel te laat ○○○○○○ ruim op tijd ○ n.v.t.
15. **Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd?**
helemaal niet ○○○○○○ ja, zeker ○ n.v.t.
16. **Vind je dat je mede-studenten op dezelfde manier beoordeeld worden?**
helemaal niet ○○○○○○ ja, zeker ○ n.v.t.

THEMA: STUDIEBEGELEIDING

- 17. Hoe vind je de begeleiding bij je studie?**
heel slecht ○○○○○○ heel goed
- Hiermee bedoelen we alles wat er vanuit school wordt gedaan aan begeleiding. Hieronder vallen ook gesprekken met de mentor/docenten en natuurlijk de studiecoördinator.
- 18. Word je goed geholpen als je problemen hebt bij het leren?**
helemaal niet ○○○○○○ ja, zeker ○ n.v.t.
- 19. Heb je een goed beeld van je eigen studievoortgang?**
helemaal niet ○○○○○○ ja, zeker ○ n.v.t.

20. Is er voldoende mogelijkheid om in je eigen tempo te studeren?

veel te weinig ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ruim voldoende

THEMA: ONDERWIJSFACILITEITEN**21. Ben je tevreden over de begeleiding tijdens het zelfstandig werken?**

heel ontevreden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel tevreden

We bedoelen dan bijvoorbeeld de begeleiding bij werken in het computerlokaal, open leercentrum of mediatheek.

22. Kun je op school ergens rustig studeren?

helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker

23. Kun je gebruik maken van een computer als dat nodig is?

helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker

24. Als je een medewerker van school nodig hebt, kun je die dan bereiken?

heel moeilijk ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel makkelijk ☐ n.v.t.

THEMA: ONDERWIJSTIJD

155

25. Aantal uur op school.**a. Hoeveel uur moet je gemiddeld per week op school zijn?**

We bedoelen hier klokuren (60 min.) geen lesuren. Als je 1 hele dag per week op school zit, betekent dit dat je 8 klokuren op school bent.

- ☐ minder dan 8 uur
☐ 8 tot 16 uur
☐ 16 tot 24 uur
☐ 24 tot 32 uur
☐ 32 uur of meer

b. Ben je tevreden over het aantal uur dat je gemiddeld op school aanwezig moet zijn

heel ontevreden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel tevreden

26. Ben je tevreden over de hoeveelheid stage/werk in je opleiding?

heel ontevreden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel tevreden

THEMA: COMPETENTIES

27. Leer je in je opleiding voldoende:

a. samen te werken?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende
b. problemen op te lossen?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende
c. te plannen en organiseren?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende
d. zelfstandig te werken?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende
e. te communiceren?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende
f. te werken volgens afspraak?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende
g. jezelf en je werk te beoordelen?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende
h. het beroep dat je later wilt uitoefenen?	veel te weinig	○○○○○	ruim voldoende

28. Vind je dat je voldoende leert op school?

veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende

THEMA: STAGE/BPV (BOL) [ALLEEN BOL]

29. Heb je stage gelopen of doe je dat op dit moment?

We bedoelen hier alleen de stage die je loopt gedurende een lange tijd.

Niet een stage die je maar 1 dag hebt gelopen.

- Ja, ik loop deze week stage
- Ja, ik heb stage gelopen maar doe dat nu niet
- Nee [verder naar 46]

30. Ben je door je school goed voorbereid op je stage/bpv?

helemaal niet ○○○○○ ja, zeker

31. Had je moeite om een stage-/bpv-plaats te vinden?

heel veel moeite ○○○○○ geen moeite

32. Helpt de school je bij het vinden van een stage-/bpv-plaats?

helemaal niet ○○○○○ ja, zeker

33. Leer je op je stage-/bpv-plaats voldoende?

veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende

34. Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?

veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende

35. Ben je tevreden over de begeleiding door de school tijdens je stage/bpv?

heel ontevreden ○○○○○ heel tevreden

36. **Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf tijdens je stage/bpv?**
heel ontevreden ○○○○○ heel tevreden
37. **Vind je dat jouw begeleider op school en jouw stagebegeleider voldoende contact hebben? ?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende
38. **Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw stage/bpv?**
heel ontevreden ○○○○○ heel tevreden ○ n.v.t.

THEMA: WERKPLEK (BBL) [ALLEEN BBL]

39. **Had je moeite om voor je opleiding een werkplek te vinden?**
heel veel moeite ○○○○○ geen moeite
40. **Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf op je werkplek?**
heel ontevreden ○○○○○ heel tevreden
41. **Kun je jouw werkervaringen voldoende op school bespreken?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende
42. **Leer je op je werkplek voldoende?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende
43. **Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende
44. **Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw praktijkdeel?**
heel ontevreden ○○○○○ heel tevreden
45. **Vind je dat de school en jouw leerbedrijf voldoende contact hebben?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende

C KEUZE / LOOPBAANBEGELEIDING

46. **Kun je zelf vakken of onderwijsactiviteiten kiezen?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende

47. **Word je goed geholpen bij het maken van keuzes tijdens je studie?**
 veel te weinig ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ruim voldoende
 Hiermee bedoelen we door je mentor/loopbaanbegeleider
48. **Heb je duidelijkheid over de mogelijkheden om verder te studeren?**
 veel te weinig ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ruim voldoende
49. **Ben je tevreden over de begeleiding bij beroepskeuze of keuze voor vervolgopleiding?**
 helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker

D OVERIGE VOORZIENINGEN

50. **Ben je tevreden over de kantine op je school?**
 helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker

E BEPERKING

51. **Heb je een van de volgende lichamelijke handicaps, functiebeperkingen of (chronische) ziektes?**

Je kunt meerdere antwoorden aankruisen. [multi resp]

- ☐ Nee [exclusief, naar 55]
- ☐ Ik ben blind/slechtziend
- ☐ Ik ben doof/slechthorend
- ☐ Ik heb problemen met bewegen/ ben rolstoelgebonden
- ☐ Ik heb ADHD/concentratieproblemen
- ☐ Ik heb psychische problemen
- ☐ Ik heb een vorm van autisme (bijv. klassiek, Asperger, PDD-NOS)
- ☐ Ik heb vaak last van vermoeidheid, energietekort
- ☐ Ik heb dyslexie of overige spraak-/taalstoornissen
- ☐ Ik heb dyscalculie
- ☐ Ik heb vaak last van migraine, ernstige hoofdpijn
- ☐ Ik heb RSI
- ☐ Ik heb een andere handicap, chronische ziekte of functiebeperking

52. **Is dit vastgesteld door een arts of indicatie-instantie?** [alleen als 51 niet nee is]

- ☐ Ja, door huisarts
- ☐ Ja, door indicatie-instantie
- ☐ Nee, niet vastgesteld

53. **Heb je hier last van in je opleiding?** [alleen als 51 niet nee is]

nooit ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel vaak

54. **Houdt de school rekening met je handicap, functiebeperking of (chronische) ziekte?**

helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja zeker [alleen als 51 niet nee is]

F ORGANISATIE

55. **Ben je goed geïnformeerd over je rechten en plichten?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker
56. **Past de school regels voldoende consequent toe?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker
57. **Ben je tevreden over de wijze waarop op school wordt omgegaan met klachten van studenten?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker
58. **Weet je waar je terecht kan als je een klacht hebt?**
☐ Ja, dat weet ik
☐ Nee, dat weet ik niet
☐ Nee, ik heb tot nu toe geen klacht gehad

G INSpraak

59. **Is het op jouw school mogelijk om inspraak te hebben?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker ☐ weet niet
 Hiermee bedoelen we door middel van de studentenraad/gesprekken met docenten/gesprekken met de leidinggevende van jouw school
60. **Vindt de school jouw mening belangrijk?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker
61. **Zou je zelf actief willen meedenken over het beleid op school?**
beslist niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ heel graag

159

H SOCIALE KANT / SOCIAAL CLUSTER**THEMA: VEILIGHEID**

62. **Is het in en om het schoolgebouw schoon?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker
63. **Voel je je veilig binnen het schoolgebouw?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker
64. **Voel je je veilig op het schoolterrein?**
helemaal niet ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ja, zeker

65. **Vind je dat je school voldoende doet om je er veilig / thuis te laten voelen?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende

THEMA: SFEER

66. **Hoe vind je de sfeer binnen de school?**
heel slecht ○○○○○ heel goed
67. **Worden er buiten de lestijden leuke activiteiten georganiseerd?**
veel te weinig ○○○○○ ruim voldoende

I EINDOORDEEL

THEMA: SCHOOL & STUDIE

68. **Als je weer een opleiding moest kiezen, zou je dan weer deze opleiding kiezen?**
beslist niet ○○○○○ beslist wel
69. **Als je weer een school moest kiezen, zou je dan weer deze school kiezen?**
beslist niet ○○○○○ beslist wel

THEMA: CIJFER

70. **Welk rapportcijfer geef je jouw opleiding?**
71. **Welk rapportcijfer geef je jouw school?**

BIJLAGE D GEBRUIKTE AFKORTINGEN

aoc	Agrarisch onderwijscentrum
bbl	Beroepsbegeleidende leerweg
bol	Beroepsopleidende leerweg
bpv	Beroepspraktijkvorming
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
JOB	Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PGN	Persoonsgebonden nummer
roc	Regionaal opleidingscentrum

BIJLAGE E

LIJST VAN TABELLEN EN FIGUREN

Tabel	Pagina
Tabel 1: Overzicht respons JOB-monitor 2012	10
Tabel 2: Nettorespons, naar instelling	11
Tabel 3: Gemiddeld rapportcijfer voor opleiding en instelling, naar jaar	129
Tabel 4: Verdeling respondenten naar leerweg	145
Tabel 5: Verdeling respondenten naar niveau	145
Tabel 6: Verdeling respondenten naar leerjaar	145
Tabel 7: Verdeling respondenten naar geslacht	145
Tabel 8: Verdeling respondenten naar etniciteit	146
Tabel 9: Verdeling respondenten naar leeftijd	146
Tabel 10: Verdeling respondenten naar handicap	146
Tabel 11: Verdeling respondenten naar schooltype	146
Tabel 12: Verdeling respondenten naar opleidingsrichting	147
Tabel 13: Clusterindeling	149

Figuren	
Figuur 1: Oordeel over lessen (totaaloordeel)	23
Figuur 2: Ben je tevreden over de afwisseling tussen zelfstandig werken en in groepen werken?	24
Figuur 3: Vind je dat er op school veel onderwijsactiviteiten uitvallen?	24
Figuur 4: Vind je dat roosterwijzigingen op tijd worden doorgegeven?	25
Figuur 5: Vind je jouw docenten goed?	25
Figuur 6: Heb je goed contact met je docenten?	26
Figuur 7: Vind je het lesmateriaal goed?	26
Figuur 8: Worden boeken en lesmaterialen die je moet kopen ook gebruikt?	27
Figuur 9: Oordeel over lessen (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	29
Figuur 10: Ben je tevreden over het aantal uur dat je gemiddeld per week op school moet zijn?	30
Figuur 11: Ben je tevreden over de hoeveelheid stage/werk in je opleiding?	30
Figuur 12: Aantal uur per week op school naar leerweg	31
Figuur 13: Tevredenheid over aantal uur per week op school naar leerweg en aantal uur op school	31
Figuur 14: Oordeel over toetsing (totaaloordeel)	35
Figuur 15: Weet je op tijd wanneer er een toets is?	36
Figuur 16: Weet je op tijd waar de toets over gaat?	36
Figuur 17: Krijg je de uitslag van een toets op tijd te horen?	37
Figuur 18: Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd?	37
Figuur 19: Vind je dat je medestudenten op dezelfde manier beoordeeld worden?	38
Figuur 20: Oordeel over toetsing (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	40
Figuur 21: Oordeel over studiebegeleiding (totaaloordeel)	43
Figuur 22: Hoe vind je de begeleiding bij je studie?	44
Figuur 23: Word je goed geholpen als je problemen hebt bij het leren?	44

Figuur 24: Heb je een goed beeld van je eigen studievoortgang?	45
Figuur 25: Is er voldoende mogelijkheid om in je eigen tempo te studeren?	45
Figuur 26: Oordeel over studiebegeleiding (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	47
Figuur 27: Oordeel over keuze-/loopbaanbegeleiding (totaaloordeel)	48
Figuur 28: Mogelijkheid zelf vakken en onderwijsactiviteiten te kiezen	49
Figuur 29: Hulp bij het maken van keuzes tijdens de studie	49
Figuur 30: Duidelijkheid over de mogelijkheden om verder te studeren	50
Figuur 31: Begeleiding bij beroepskeuze of keuze voor vervolgonderwijs	50
Figuur 32: Oordeel over keuze-/loopbaanbegeleiding (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	52
Figuur 33: Oordeel over competenties (totaaloordeel)	55
Figuur 34: Leer je in je opleiding voldoende samen te werken?	56
Figuur 35: Leer je in je opleiding voldoende problemen op te lossen?	56
Figuur 36: Leer je in je opleiding voldoende te plannen en organiseren?	57
Figuur 37: Leer je in je opleiding voldoende zelfstandig te werken?	57
Figuur 38: Leer je in je opleiding voldoende te communiceren?	58
Figuur 39: Leer je in je opleiding voldoende te werken volgens afspraak?	58
Figuur 40: Leer je in je opleiding voldoende jezelf en je werk te beoordelen?	59
Figuur 41: Leer je in je opleiding voldoende over het beroep dat je later wilt uitoefenen?	59
Figuur 42: Vind je dat je voldoende leert op school?	60
Figuur 43: Oordeel over competenties (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	62
Figuur 44: Oordeel over stage (bol, totaaloordeel)	66
Figuur 45: Ben je door je school goed voorbereid op je stage/bpv?	67
Figuur 46: Had je moeite om een stage-/bpv-plaats te vinden? (grijs: helemaal niet)	67
Figuur 47: Helpt de school je bij het vinden van een stage-/bpv-plaats?	68
Figuur 48: Leer je op je stage-/bpv-plaats voldoende?	68
Figuur 49: Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?	69
Figuur 50: Ben je tevreden over de begeleiding door de school tijdens je stage/bpv?	69
Figuur 51: Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf tijdens je stage/bpv?	70
Figuur 52: Vind je dat jouw begeleider op school en jouw stagebegeleider voldoende contact hebben?	70
Figuur 53: Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw stage/bpv?	71
Figuur 54: Oordeel over stage (bol, totaaloordeel), naar opleidingsrichting	73
Figuur 55: Oordeel over werkplek (bbl, totaaloordeel)	74
Figuur 56: Had je moeite om voor je opleiding een werkplek te vinden? (grijs: helemaal niet)	75
Figuur 57: Ben je tevreden over de begeleiding door het leerbedrijf op je werkplek?	75
Figuur 58: Kun je jouw werkervaringen voldoende op school bespreken?	76
Figuur 59: Leer je op je werkplek voldoende?	76
Figuur 60: Sluit de theorie die je op school krijgt voldoende aan bij de praktijk?	77
Figuur 61: Ben je tevreden over de manier van beoordeling van jouw praktijkdeel?	77
Figuur 62: Vind je dat de school en jouw leerbedrijf voldoende contact hebben?	78
Figuur 63: Oordeel over werkplek (bbl, totaaloordeel), naar opleidingsrichting	80
Figuur 64: Oordeel over veiligheid en sfeer (totaaloordeel)	83
Figuur 65: Is het in en om het schoolgebouw schoon?	84
Figuur 66: Voel je je veilig binnen het schoolgebouw?	84
Figuur 67: Voel je je veilig op het schoolterrein?	85

Figuur 68: Vind je dat je school voldoende doet om je er veilig/thuis te laten voelen?	85
Figuur 69: Hoe vind je de sfeer binnen de school?	86
Figuur 70: Oordeel over veiligheid en sfeer (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	88
Figuur 71: Worden er buiten de lestijden activiteiten georganiseerd?	89
Figuur 72: Oordeel over informatie (totaaloordeel)	93
Figuur 73: Klopt de informatie over de opleiding die je kreeg voordat je aan de opleiding begon met wat je nu weet?	94
Figuur 74: Wist je voor de start van je opleiding hoe de opleiding is opgebouwd?	94
Figuur 75: Oordeel over informatie (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	96
Figuur 76: Oordeel over organisatie (totaaloordeel)	97
Figuur 77: Ben je goed geïnformeerd over je rechten en plichten?	98
Figuur 78: Past de school regels voldoende consequent toe?	98
Figuur 79: Ben je tevreden over de wijze waarop op school wordt omgegaan met klachten van studenten?	99
Figuur 80: Weet je waar je terecht kunt met klachten? naar leerweg	99
Figuur 81: Oordeel over organisatie (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	101
Figuur 82: Percentage type handicap of beperking (meerdere antwoorden mogelijk; alleen studenten met handicap/beperking)	103
Figuur 83: Heb je hier last van in je opleiding? (grijs: nooit)	104
Figuur 84: Houdt de school rekening met je handicap, functiebeperking of (chronische) ziekte?	104
Figuur 85: Oordeel over onderwijsfaciliteiten (totaaloordeel)	106
Figuur 86: Ben je tevreden over de begeleiding tijdens het zelfstandig werken?	107
Figuur 87: Kun je op school ergens rustig studeren?	107
Figuur 88: Kun je gebruik maken van een computer als dat nodig is?	108
Figuur 89: Als je een medewerker van school nodig hebt, kun je die dan bereiken?	108
Figuur 90: Oordeel over onderwijsfaciliteiten (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	110
Figuur 91: Ben je tevreden over de kantine op je school?	111
Figuur 92: Is het op jouw school mogelijk om inspraak te hebben?	115
Figuur 93: Oordeel over de mogelijkheid tot inspraak, naar opleidingsrichting	117
Figuur 94: Vindt de school jouw mening belangrijk?	118
Figuur 95: Oordeel over het belang van de mening van studenten, naar opleidingsrichting	119
Figuur 96: Zou je zelf actief willen meedenken over het beleid op school?	120
Figuur 97: Oordeel over het actief willen meedenken over het beleid, naar opleidingsrichting	122
Figuur 98: Oordeel over school en studie (totaaloordeel)	125
Figuur 99: Als je weer een opleiding moest kiezen, zou je dan weer deze opleiding kiezen?	126
Figuur 100: Als je weer een school moest kiezen, zou je dan weer deze school kiezen?	126
Figuur 101: Oordeel over school en studie (totaaloordeel), naar opleidingsrichting	128
Figuur 102: Opnieuw kiezen voor een instelling (betrouwbaarheidsintervallen)	134
Figuur 103: Totaaloordeel over veiligheid en sfeer op school, naar instelling (betrouwbaarheidsintervallen)	135
Figuur 104: Rapportcijfer voor instelling, naar instelling (betrouwbaarheidsintervallen)	136
Figuur 105: Oordeel over mate waarin gekocht lesmateriaal gebruikt wordt, naar opleidingsrichting (betrouwbaarheidsintervallen)	137
Figuur 106: Totaaloordeel over lessen, naar opleidingsrichting (betrouwbaarheidsintervallen)	138
Figuur 107: Rapportcijfer voor opleiding, naar opleidingsrichting (betrouwbaarheidsintervallen)	139
Figuur 108: Percentage ontevreden en zeer tevreden studenten per instelling	140

Colofon

De JOB-monitor 2012 is het
tevredenheidsonderzoek van JOB,
de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs,
onder studenten in het mbo.

Algemene projectcoördinatie

Leila Odeh

Onderzoek

ResearchNed Nijmegen
Froukje Wartenbergh-Cras
Joyce Bendig-Jacobs
Danny Brukx

Ontwerp

Stratford Design

Fotografie

Lawrence Cheuk

Druk

Postfly

De JOB-monitor 2012 kon worden
uitgevoerd dankzij een financiële bijdrage
van het ministerie van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

© 2012 ResearchNed Nijmegen in opdracht van de
Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB).
Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd
gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties
zonder nauwkeurige bronvermelding. Het onderzoeks-
rapport kan worden gedownload via www.job-site.nl.
Gedrukte exemplaren kunnen worden (na)besteld bij
JOB. Hiervoor wordt slechts een bijdrage in verzend-
en administratiekosten gerekend.

JOB · Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs

Postbus 17061
1001 JB Amsterdam
Nederland

Westermarkt 2-V
1016 DK Amsterdam
Nederland

T 020 5244050
F 020 5244059
www.job-site.nl

